

EGYETÉRTÉS

49. évfolyam

Budapest, 1913 VASÁRNAP július 20.

171-ik szám

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő:
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs:
EÖTVÖS KÁROLY

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
VI. KERÜLET, VÁCZI-KÖRUT 19. SZÁM

Tehetetlen civilizáció

Budapest, július 19.

Még nem érkezett el az ideje annak, hogy mérleget lehessen készíteni mindenről, ami ebben a háboruban és annak véres bonyodalmaiban menthetlenül és pótolhatatlanul elveszett. Még nincs vége a rettenetes színjátéknak és nagy kérdés, mikor lesz vége. Az ágyuk torkai sokáig ásítanak majd még, mert javában dul ott lenn a Balkánon a háboru. S van két nagyszerű, majdnem egyformán tétlenül álló nézője a vérontásnak: Európa és a civilizáció.

Amikor azt állítjuk, hogy Európa is tétlen és a civilizáció is, akkor még nem állítottuk, hogy ebben a kettős tétlenségben nincs különbség. Igenis van, még pedig nevezetes. Európa és annak diplomáciája az egész háboru folyamata alatt hasonlított a cirkuszbéli „dummer August”-hoz, aki mindig úgy tesz, mintha mindkét keze tele volna munkával; szakad róla a veríték, de azért soha sem végez semmit. Európa hasonlóan így tett: békekönferencia, reünio, diplomáciai tárgyalások egész sora, ezer, meg ezer jegyzékváltás. Mindig azt a hatást tette, mintha szakadatlan munkában volna és irányítaná az eseményeket. Pedig az események irányították őt; sodorták oda, ahová akarták és fejlődtek úgy, amint nekik tetszett. Sohasem a

történt, amit Európa diplomáciája akart, hanem mindenkor más, vagy annak az ellenkezője.

A jó, öreg civilizáció tétlensége ettől nem lényegesen, de külső forma szerint igenis különbözött. A civilizáció, vagy, ha úgy tetszik, annak géniusza, nem is szimulálta a tevékenységet. Még sem mozdult, hogy megakadályozza a szörnyű és vérfagyasztó barbárizmust, amelyet a hadviselő felek elkövettek. Az emberiség legsötétebb korszakára emlékeztetnek ezek a vérengzések s talán azokon is tultesznek. Szörnyűbb dolgok akkor sem történtek, amikor még a civilizáció nem kérkedett azzal, hogy existál. Ártatlan s védtelen embereknek levágják kezét-lábát, kiszurják szemét; asszonyokat meggyaláznak s megölnék; gyermekeket és aggyatyanokat tömegesen lemészárolnak. Még a nemzetközi jogokat is lábbal tapossák s nagyhatalmak képviselőivel is atrocitásokat követnek el. S folyik a vér patakokban nemcsak a nyílt csatatereken, de azok mögött és előtt is.

Ilyen dolgok mennek végbe az Urnak ezerkilencszáztizenharmadik évében oly korszakban, amikor a világosság terjed az agyvelőkben és az emberiség fennen hirdeti, hogy legyőzte a multat és tul van annak iszonyatainak. A civilizáció, amelynek ilyenkor kellene előtérbe lépnie, hogy érvényesítse hatal-

mát, nem tesz egyebet, csak néz és bámul s legfőlegbb jajveszékélésben tör ki, ami ugyancsak keveset ér s legfőlegbb azt bizonyítja, mennyire ügyefogyott és tehetetlen.

S mily kétségbeejtő gondolat, hogy oly hatalmak, mint a mi monarchiánk, Oroszország, Anglia, Franciaország, Németország ott állják körül a háboru tűzveszedelme által emésztett Balkánt és semmit sem tudnak kigondolni, ami ezt a rettenetes barbárizmust utjában meg tudná állítani, vagy legalább enyhíthetné azt valamivel. Sőt azt kell tapasztalnia, hogy szemeláttára, miközben milliárdokat költ minden nagyhatalom hadseregének nagyobbitására s erősítésére, ezek a szörnyűségek meg-megújulnak, vadság dolgában megnövekednek, mintha soha véget érni nem akarnának.

De kétségbeejtő az a tudat is, hogy az állig fölfegyverkezett Európa, mely már régóta szuronyerdővé változott, nemhogy nem tudta megakadályozni a háboru kitörését s bestiáinak megfékezését, nem tudott semmit kigondolni arra sem, hogy az újra, meg újra kezdődjék más ürügyek alatt. Pedig nemcsak a hadviselő felek, de Európa népei is kimondhatlan és leírhatlan terheket viselnek a háboru miatt. Lehetetlen még megközelítően is kiszámítani, hogy mi mindent nyelt el telhetetlen moloch gya-

Cserkészlet

Írta: Paizs Odön

(Utánnomás títos)

A szerelmesek városa.

Ide csak így lehet jönni, felforrt szível. Aki hidegen, közömbösen akarna belopodni, a váradi utcák elébe állának. Így illik betoppanni: előbb nekidől az ember valamelyik pályaudvari oszlopnak, megkent, nem csikorgó tengelyeken ellílna a vonat, az egyik ablakban vörös kalap, a legbájosabb női arcsír, nevet... Az emlékek kísértő, kinzó szavakat suttognak, a bánat mindjobban kezdi jól érezni magát a lelkünkben, hiába meresztjük szét kutató szemünket, sehol, sehol a remény zöld színe. Mikor találkozzunk ismét, mikor?... Már messze kurjant csufondárosan a gőzös, minden pillanat elementáris erővel ragadja őt tovább...

Most aztán körülnézhetünk. De csak a férfiak alakja merül fel előttünk, női, egyetlen egy nőt se látunk. Csak az elment leány jár-kál, beszél, nevet, kaczag előttünk, egyedül s más karján érzi jól magát, a szellő az ő parfümjét hozza magával. A hangja zenéjével mintha tele volna tömve a levegő... Igen, igen, így van, a láz forralni kezdi a vért bennünk, a karunkat kiterjeszti, már rohanni akarunk feléje, de a józanság mégis hoz egy kis hidegséget: csak a neki szilajodott fantázia dolgozik erősen, festi alakítja át egyformára a hölgyeket...

Az utcák úgy ölelnek keblükre, mint a megértő, jó barátok. Magas, érzékellen, megközelíthetetlen házak nem fogadnak, amelyeknek az alján felve, remegve, kicsinysége tuda-

tában botorkál az ember; piczik, kedvesek, nem sokat válogatnak: muskátlik, más kicsinyke virágok, amelyek még talán nagyanyám idejéből maradtak ott, molyosognak le ránk. A szél a két oldalt egymástután baktató fákból csikarja ki a titkaikat. Nagyon udvariasak, először csak az eltűnt leány szavaival bókólnak, de aztán szétpattan a keblük. Az itt elszuttogott hatalmas Ady-versek kezdenek sirni, nem probléma nekünk Dutka Ákos törvényes asszonyában lehiggadt szerelme, bánatosán, de azért erőteljesen lobog Juhász Gyula legemberibb, leméltóságosabb érzelmé... Jobbra vagy balra nézni sem szabad. Kis tér ugrik elénk, oda is ellátogatnak a lombok, a középkorból vagy az álmokból ott felejtettek egy-egy régi, barátságos templomot. Tán Emőd Tamás próbál ott fohászzkodni az elmulthoz... Igazán érthetetlen, hogy itt a mi legragyogóbb szellemességü emberünk: Nagy Endre, élni tudott és nem puhult, nem léhaskodott el a váradi utcák cirrógatásában. Biró Lajos itt novellákat írt. Hogy lehet, hogy lehet, itt csak dalok éghetnek a levegőben, itt csak nótázni szabad...

Az éra nehéz és nyomasztó, ennyi meleg érzést semmiféle kebel se bír ki. A város nem akar kifárasztani, pihenésről, kényelemlről is gondoskodik. Hirtelen térré terül, a nagyváros, ha úgy tetszik, Pest ugrik elénk: minden sarkon kényelmes, puha ölelésű diványok a kávéházakba invitálnak nagy kegyesen bennünket, szép diszelve épületek fogják meg az ember tekintetét, színház és más eféle, hogy az emlékek közt ne kotorásson, hogy valahogy egy kis nyugtot találjon. A tért ketté szeli, nagy lármával rohan keresztül rajta a Körös. A piszkos hullámok egymást kergetik, egy pillanatra se pihennek el, hangos hujhu, hajrá

szóval rohannak, a fülünket teletömik zsvajjal, lármával, hogy az Istenért, a beálló csendben, ne melázzunk el...

A Körös partján már veszélyesebb járni. Az első impressziót ugyan minden megerősíti. Tényleg csak idefurakodott a folyó. A városház érdekes épülete mintha ezen a téren állna, nem messze Szent László király, vagy Szent István szobra, — nem tudom biztosan, de nem is fontos — a palló áthidalja az irt, egy, egy az egész térség! Ide látszik a zsinagóga épülete. Hirtelen, meredeken bukik le a vízbe, élesen leszelve az egyik része, valamikor talán folytatása volt, amelyet a szeszélyes, hangos folyó elvitt magával.

Egy kicsit azért megszelidülnek a habok. Sőt még a lomboknak is konkurrencziát csinálnak: szerelmes nóták verődnek ki a hangzavarból... Egy piczike házikó, a tűzfala néz le komoran, kopáran ránk, de kis ajtó kapja fel a fejét, a lába még a vízben ázik. Lépcsők kuszának fel a magasba, jó volna egy kicsit eldiskurálni velük, tán érdekes, romantikus történettel traktálnának... Éjszaka ide jönni, csónakon ide surranni, biztosan, azonnal koppanna a finom, pirinyó laktkopán, félve, remegve dobanna a szívünkön a vergődő lélek. Csak ide kellene jönni éjfél felé...

A Körös partján a fák szeretkeznek. Egymásra hajolnak, egymásba forrnak, egymásba vesznek a galyak, a lombok közül a csók zenéje csendül ki. A természet alléjában vigyázva oson keresztül az ember, legjobban szeréne mezitláb járni, nehogy a cipő csikorgása szétriassa a szerelmeseket.

Még a padra is le szabad ülni, a szempillák önként lenehedeznek, lecsukódnak. Többet aztán már kísértani se lehet a nézést. Két puha kéz fonódik a fejünk köré:

nánt ez a háboru. Nemcsak mi, akik a tüzvészhez és vérengzéshez geografiailag legközelebb vagyunk, de távolabb eső nagy kulturállamok is súlyos csapás gyanánt viselik a balkáni hadjáratokat. Kereskedelem, ipar, forgalom, vállalkozás, kezdeményezés, gazdasági irányok egész serege megbénul és tehetetlené válik s nem tudja kiheverni a hatást, amelyet ez a háromszoros megújult háboru gyakorolt rá. Nem tudja kiheverni már azért sem, mert hisz messze van még attól, hogy a háboru véget érjen, sőt új, meg új bonyodalmak fenyegetik, amelyek még nagyobb vészt hozhatnak gazdasági életünkre.

Az európai hatalmak a maguk jól felfogott érdekében hatalmi eszközeiket, a civilizáció pedig a maga szelídítő hatását érvényesíthette volna arra is, hogy a hadviselő feleket felvilágosítsák, mennyit ártanak saját maguknak is a véres háboruval. Nemcsak azokat veszszük számításba itt, akik kegyetlen hajlamoknak s barbárizmusnak estek áldozatul, hanem különösen azokat, akik a háboruban elestek, vagy nyomorékokká váltak. Bulgária férfilakosságát jóformán megtizedelte a háboru; ifjúsága elveszett; Görögország, Szerbia, Montenegró és a mohamedán birodalom annyit veszített e háboru tartama közben emberekben és javakban, hogy a balkáni államok külön-külön és együttvéve sem érnek föl az áldozatokkal, amelyet a hadviselő felek hoztak valami chimera-féléért, amit terjeszkedési vágynak, vagy terület-kiszélesítésnek neveznek.

Mennyi időnek kell leperegnie az örökkévalóság soha meg nem pihenő folyamán, amíg fölépítik a hadviselő felek azt, amit leromboltak! Mennyit kell dolgozniok, amíg pótolják

— Kukucs, kukucs? Ki vagyok?
Az ismert zene, az ismert melódia . . .
Nagyváradra csak felforrított szívvel szabad jönni . . .

A legszebb tájkép.

Ezt a kis apróságot nem is akartam elmondani. Nem annyira érdekes, hogy érte indiszkréciót kövessék el. A vonaton hallottam ugyanis. Két öreg ur beszélgetett, a kupé egyik sarkában huztam meg magamat, lán észre se vették, hogy én is a világon vagyok.

Bánffyhungyadót már vigan köszöntötte a gözös sipja, az egyik alagútból a másikba bujtunk, szeszélyes jókedvvel a legpompásabb tájakat rajzolta elénk a természet.

— Itt járt nemrég Szabolcska Mihály — és már előre mosolygott a kedves, finom ur — a fiát hozta, most kezd kamasszá cseperedni, neki akarta megmutatni a nagyságos fejedelmek kincses földjét. A gyerek mohón falta a sok gyönyörűséget, nem tudott betelni vele. Amikor erre igyekezett a vonat, a patakban egy szép mecsecke mosott, paskolta a ruhát. Meztelen lábát csak épp hogy csókolgatták a hullámok, tisztán, derűsen mosolygott a szépen megrajzolt boka. Gyönyörű ivben szaladt felfelé a láb vonala, még a térdkalács fehérsége is világított. Onnan már csak a fantázia képzelődhetett . . . A gyerek nézte, nézte, majd felfalta a tekintetével a nagyszerű interiőr. Az apa csak mosolygott, úgy tett, mintha semmit se vett volna észre. Otthon megkérdezte egész gyanutlanul a kölyköt:

— No, fiam, melyik tájkép tetszett legjobban neked . . .

A fiu arczán kigyullak a flatalság lángjai, kissé akadozva motyogta:

— Hát . . . hát ott atyám, Bánffyhungyadónál . . . ahol az a leány a patakban mosott . . .

Könnyelműség így kimondani: de én is igazat adtam a fiúnak . . .

azt, ami az irtóztató hadjáratok alatt elveszett! . . .

Mindezt és sok mást, ami a háboruval elválaszthatlanul összefüggésben van, nem tudta megmenteni sem Európa, sem az a nagyhatalom, amelyet civilizációnak neveznek s melyről azt hirdetik, hogy dominálja a világot. De hogy még most is tehetetlenül áll ez a civilizáció, az a legnagyobb gyalázata Európa diplomáciájának és ennek a korszaknak általában

A horvát kérdés megoldása

— Tisza és Pejacsevich a királynál —

Tömeges diszpolgárosítás

— Hírek a politika világából. —

Budapest, július 19.

Tisza, a magyar Bismarck, ahogy ő magát megfizetett torkokkal és tollakkal szerényen nevezeti, ismét megoldott egy nagy problémát: a horvát kérdést. És ami a fő, körülbelül úgy, ahogy megmentette a parlamentárizmust. Az obstrukciót kiirtotta az alkotmány legázolása árán, a horvát konfliktust megszüntette a nemzeti érdekek elárulásával. Persze a félhivatalos orgánumok ezzel szemben rá fognak mutatni arra, hogy gróf Pejacsevich Tivadar, az új horvát miniszter igazi unionista politikus és a „jó viszonyt” akarja ápolni Magyarországgal. Szó sincs róla, Pejacsevich unionistának vallja magát, de mint Tisza 67-ességének igen kevés köze van Deák Ferencz böles irányelveihez, épp így Pejacsevich unionista fölfogása is nagyon megközelíti a szerb koalíció álláspontját, amely unionista köpenyegbe bujtatja a szakadár törekvéseit. A miniszterelnök azonban ezzel nem törődik, mert fölfelé bizonyítani akarja, hogy ő a legnagyobb nehézségeket is képes legyőzni. Hogy azonban árulás, ami történik, erre nézve felsoroljuk, hogy Pejacsevich Tisza jóvoltából miket ígérhet a telhetetlen horvátoknak, ime:

1. A vasuti szolgálati pragmatika mielőbbi revízióját.
2. A helységnév-törvény végrehajtását.
3. Államvizsgák rendezését.
4. Előnyös pénzügyi megegyezést, esetleg a regnikoláris bizottság összehívása útján.
5. A horvát autonóm kormányzat kibővítését egy közgazdasági (földművelés és kereskedelem) és egy pénzügyi osztály fölállításával.

A negyven országgyűlési horvát szavazat megszervezése érdekében tehát a miniszterelnök hozzájárul az államvasutak drávántuli részének teljes és végleges elhorvátosításához, a horvátországi helységek magyar nevének használata a jövőben megszűnik, az államvizsgáknál többé nem fog szerepelni feltételként a magyar nyelv tudása, olyan gazdasági kiegyenlítést köt majd az anyaország a társországgal, amely az eddigieknél is nagyobb hozzájárulást fog biztosítani Horvátország kintartására a részünkről s végül két új osztályt és osztályfőnököt kapnak, amivel a horvát báni kormány szinte egészen önálló kabineté fejlődik ki. Hát nem szédületes perspektíva ez egy horvát unionista számára, aki igen jól tudja, hogy a magyaroknak egyetlen követelését sem teljesíti a Tisza-rezsim.

*

Mint félhivatalosan jelentik, gróf Tisza István miniszterelnök vasárnap Bécsen át Ischlbe utazik s kihallgatáson jelenik meg a

királynál, hogy a horvát ügyekkel kapcsolatos intézkedésekről előterjesztést tegyen. De audienciára megy gróf Pejacsevich Tivadar v. b. t. t. horvát bán is, aki kedden mint horvát miniszter leteszi az esküt az uralkodó kezébe.

Pejacsevich kinevezésével az első lépés történik meg a célból, hogy a királyi biztosság megszüntethető legyen Horvátországban. Természetesen ez a változás máról-holnapra nem képzelhető. Az új miniszter mindenekelőtt az összes unionista elemeket akarja megnyerni és egy kalap alá összehozni. És csak majd ha a tárgyalásai sikerrel kecsegtetnek, lehet szó Cuvaj Ede komisszárus tényleges menesztéséről, az új alkotmányos bán kinevezéséről s a tartománygyűlési választások kiírásáról. Addig is Unkelhaeuser Károly viczebánus, a szabadságot királyi biztos helyettese vezeti tovább a társország adminisztrációját, a politikai részt és a kibontakozás előkészítését teljesen átengedve Pejacsevichnek, aki eskütétel után hivatalos formában kezdi meg a tanácskozásokat a horvát politikuskokkal.

Nincs kizárva az sem, hogy báró Rauch Pálnak is lesz szerepe az új alakulásban, erre vall legalább, hogy ma Budapestre érkezett. Nincs kizárva, hogy ő lesz majd annak idején az új bán vagy pedig egyelőre Cuvajt fölváltja a királyi biztosságban.

*

Boldog ország ez a Magyarország, nincs és nem is volt eddig egyéb baj, mint az, hogy régen nem választották meg Tiszát diszpolgárrá. Ma Karánsebes tisztelte meg önmagát, a jövő héten pedig tiz hódtsági község fogja egyenkint galabürgernek megtenni a magyar alkotmány sirásóját. Néhai báró Bánffy Dezsőnek miniszterelnöksége idején előbb meg kellett rendeznie a csodaszép milleniumi kiállítás, vendégül kellett Budapestre hoznia a német császárt, ki kellett esközölnie a király tiz ajándékszobrát, nem is szólva arról, hogy ő hozta tető alá az egyházpolitikai korszakos reformot, ő kergette bukásba két nagy ellenségünket: Kálnoky külügyminisztert és Agliardi pápai nunciust — és csak mindezek után választották meg Budapestén és másutt diszpolgárrá. Ezenfelül Bánffy volt az, aki megfékezte erős kézzel a horvátokat és a románokat s egyetlen szent cél lebegett előtte: a magyar nemzeti állam kiépítése a dualizmus és a paritás komoly érvényesítésével, a 67 igaz nemzeti tartalommal való megtöltése révén. Tisza eddig csak a létszámemelés erőszakos keresztülforszírozására, a házszabály és a jogrend letörésére tekinthet vissza s minden egyéb terve homlokegyenest ellenkezik Bánffy programjával, de azért őt diszpolgárrá ütik a feledékeny magyarok, akiknek most már, úgy látszik, elég, ha valakit a király — jobb híjján — kinevez miniszterelnöknek. Szomorú, szegény, letiport ország ez, amely ennyire sülyedt!

*

Mai híreink itt következnek:

A mai minisztertanács

A kormány tagjai ma d. u. 6 órakor a miniszterelnökségi palotában gróf Tisza István miniszterelnök elnöklété alatt minisztertanácsra gyűltek össze, amely 8 óráig tartott és amelyen a távollevő báró Hazai honvédelmi miniszter kivételével, a kabinet összes tagjai részt vettek. A minisztertanács folyó ügyeken kívül a horvát kérdéssel összefüggő intézkedéseket is tárgyalta. A jegyzőkönyvet dr. Skerlecz Iván báró miniszterelnökségi miniszteri tanácsos vezette.

A miniszterelnök holnap Bécsbe és onnan Ischlbe utazik, hogy kedden részt vegyen az új horvát miniszter eskütételén.

Pejacsevich miniszter Ischlben

Gróf *Pejacsevich* Tivadar, az új horvát miniszter, Ischlből értesítést kapott, hogy eskütétele a király előtt e hónap 22-én, kedden délelőtt 10 órakor lesz Ischlben s az eskütétel után a király magánkihallgatáson fogja fogadni. Pejacsevich ma reggel Bécsbe utazott, ahonnan hétfőn reggel folytatja útját Ischlbe. Szerdán már ismét Bécsben lesz és megteszi bemutatkozó látogatásait, csütörtökön pedig visszatér Budapestre.

Gróf *Tisza* István miniszterelnök hétfői audienciáján tesz előterjesztést Pejacsevich kinevezésére vonatkozóan.

Ma reggel Horvátországból Budapestre érkezett báró *Rauch* Pál volt horvát bán s délután meglátogatta a miniszterelnököt.

Az ujonozlétszám felemelése

Bécsből jelentik: Régóta kísért az a hír, hogy az általános fegyverkezés nyomása alatt a hadsereg létszámát, amelyet csak a múlt évben emeltek fel, újból fel fogják emelni. Most bécsi jól értesült politikai körökben egész határozottsággal beszélnek, hogy a hadvezetőség 50.000 újabb ujonczot szándékozik kérni, amiből körülbelül 8000—10.000 ujoncz a honvédségre esnek. Evvel a többlettel a hadsereg béke-létszáma 500.000 emberre egészülne ki. A fel-emelt ujonczkontingens elsősorban a határmenti helyőrségek megerősítésére szolgálna, amelyek felemelt béke-létszámát béke idején is állandósítani akarják. Beavatott helyen úgy tudják, hogy a hadvezetőség már a legközelebbi delegációktól új dreadnoughtokra fog fedezetet kérni.

Berettyóújfalui mandátum

A függetlenségi és 48-as párt berettyóújfalui jelöltje: Balogh Tihamér támogatására ma leérkezett a kerületbe *Lovász* Márton orsz. képviselő. Holnap délután Berettyóújfaluban nagy választói gyűlés lesz, amelyen az egyesült függetlenségi és 48-as párt tagjai közül beszélni fognak: Gróf *Károlyi* Mihály ügyvezető elnök, *Lovász* Márton, *Platthy* György és *Kovácsy* Kálmán képviselők. Gróf *Károlyi* Mihály vasárnap reggel hét órakor utazik a kerületbe. *Balogh* Tihamér eddig Bors, Mezőtelegd, Mezőkeresztes és Berettyószentmárton községekben fejtette ki programját; mindenütt zajos ünneplésben volt része.

Balthazár püspök — kormányjelölt

Hrabovszky Guidó függetlenségi képviselő halála folytán új képviselőválasztás izgalmai előtt áll a nyrivbátori kerület. Ezt a kerületet tudvalevőleg a *Khuen*-féle általános választás alkalmával a munkapárt elhódította a függetlenségi párttól, de az ellenzék *Vadász* Lipótnak államtitkárrá történt kinevezése után visszahódította, a mi akkoriban ellenzék diadal-számba ment. Természetes, hogy most, amikor újabb mérkőzésre nyílik alkalom, a munkapárt teljes erejét megfeszíti, hogy ha bírja, visszazerezze ezt a mandátumot s ezért mindenekelőtt alkalmas jelöltet akarnak keresni. Szóba került báró *Harkányi* János kereskedelemügyi miniszter neve, de a kormány új tagjának mandátumára nézve ez idő szerint más tervek vannak. Hosszas tárgyalás után végre megállapodtak a munkapárt nyrivbátori jelöltjének személynében: dr. *Balthazár* Dezső tiszántúli református püspököt léptetik föl, aki a jelöltséget hailandó elfogadni. Az ellenzék még nem állapodott meg véglegesen a maga jelöltjének személyné nézve. Legutóbb *Laehne* Hugót emlegették.

Máramaros és Hont

Máramarosszigetről táviratozzák: *Nueare* László főispán ünnepélyes beiktatását e hónap 24-ére tűzték ki. A huszti kerületben, amelynek mandátuma *Nyegre* főispánná történt kinevezése folytán megürült, e hónap 29-én lesz a képviselőválasztás. A munkapárt jelöltje, dr. *Illés* József királyi ítélőtáblai bíró, holnap vasárnap délután mondja el programbeszédét; a munkapárt központja nevében a jelöltet dr. *Hegeud*s Lóránt országgyűlési képviselő fogja a választóknak ajánlani.

Ipolyságról jelentik: Itt elterjedt hírek szerint gróf *Wilczek* Frigyes főispán utóda Hont vármegye és *Selmeczán* főispáni székében báró *Nyári* Alfonz, az ipolyszalkai kerület képviselője lesz. Ha csakugyan báró *Nyári*it nevezik ki főispánná, Ipolyszalkán a munkapárt *Marek* Károly hontmegyei alispánt lépteti fel.

Tisza dispolgárságai

Hódmezővásárhelyről jelentik: *Tisza* István miniszterelnöknek hódmezővásárhelyi dispolgárságát megszavazó törvényhatósági bizottsági tagok között számosan voltak, akik nyíltan kifejezést adtak, hogy jobb meggyőződésük ellen szavazták meg a dispolgárságot a főispán pressziójára. A függetlenségi párt erőteljes akciózt kezdett, hogy ezek a városatyák tegyék le mandátumokat. Az akciónak első hatásaként *Késő* István gyógyszerész bejelentette, hogy törvényhatósági bizottsági tagságáról lemond, miután tényleg függetlenségi programmal választották meg, ezt vallja ma is, de kényszerítélek, hogy a munkapárttal szavazzon.

Karánsebesről jelentik: A mai közgyűlésen gróf *Tisza* István miniszterelnököt 26 szótöbbséggel *Karánsebes* dispolgárává választották. A városi tisztviselők tartózkodtak a szavazástól.

Hódságról jelentik: A hódsági kerület tíz községe: Hódság, Paripás, Lillimos, Bácskeresztur, Cservenka, Veprod, Szentfűlöp, Szilberek, Militics és Bácsordas, holnap külön-külön diszközgyűlést tart, amelyeknek egyedüli tárgya gróf *Tisza* István miniszterelnöknek dispolgárrá való megválasztása. A kerületben a nemzetiségi elem is igen nagy számmal van képviselve — van köztük tiszta orosz község is. — mindamellelt előre láthatóan a legtöbb községben egyhangulag fog a választás megtörténni.

Budapest, július 19.

Justh Gyula üdülése. Tornyáról jelentik: *Justh* Gyula, az egyesült függetlenségi és 48-as párt elnöke, aki jelenleg tornyai birtokán pihen, a jövő hét elején, rövid tartózkodásra Budapestre jön és innen *Joachimsthal* fürdőbe utazik pár heti kurára.

A függetlenségi pártkörből. Az egyesült függetlenségi és 48-as pártnak Budapesten időző képviselőtagjai az est folyamán nagy számmal jártak fenn a klubban, ahol az elnökség részéről gróf *Károlyi* Mihály járt fent, aki beható részt vett a politikai helyzetről folyó diskusszióban.

Az országos munkásbiztosító bajai. Megirtuk, hogy az Állami Munkásbiztosító Hivatal nem hagyta jóvá az Országos Munkásbetegsegélyező és Balesetbiztosító Pénztárnak legutóbb felterjesztett költségvetését. Ma teljes szövegében olvasható az állami hivatalnak legutóbb felterjesztett költségvetése. Ma az egyik rendelet 6296—1913. szám alatt a baleset elhárítási akció megindítása tekintetében tervezett baleseti tanácsot és annak szervezeti szabályzatát kifogásolja. A másik rendelet 8451—1913. szám alatt az Országos Pénztár 1913. évi költségvetésére vonatkozó határozatával foglalkozik. Mindkét rendelet ez év július hó 12-én kelt dr. *Mentsik* másodelnök aláírásával. Az Országos Pénztár igazgatósága és közgyűlése ugyanis elhatározta, hogy a „baleset-biztosításba bevont üzemei rendszeres helyszíni ellenőrzése, munkásvédelmi és balesetelhárítási intézkedések kezdeményezése” és hasonló teendőknél az elvégzése céljából tizenkét új tisztviselőt alkalmaz 52.000 korona költséggel, továbbá balesetelhárítási szaktanácsot szervez. Összesen 109.000 koronát akart az Országos Pénztár ennek a balesetelhárítási osztálynak a költségeire fordítani. Ezt azonban az állami hivatal a kereskedelemügyi miniszter véleménye alapján nem hagyta jóvá és fölívta az Országos Pénztárt, hogy ehelyett a saját kebelében „üzembesorozási szaktanácsot” állítson föl újabb tisztviselők alkalmazása nélkül. A kereskedelmi miniszter június 20-án 13.350. szám alatt közölte az állami hivattal határozatát, hogy az Országos Pénztár 1913. évi igazgatósági költségeloirányzatát az abban kimutatott 1 millió 714.500 korona, illetőleg 40.000 korona bevétel levonása után, 1 mil-

ió 674.500 korona kiadási végösszeggel nem hagyja jóvá. „És pedig egyfelől azért, mert az Országos Pénztár igazgatási költségei címén a kereskedelmi tárca költségvetésében csak 1.300.000 korona fedezet áll rendelkezésére, de másfelől és főképen azért, mert az igazgatási költségvetés egyes tételeit nem találta elfogadhatóknak és jóváhagyhatóknak.” Ha összehasonlítjuk az Országos Pénztár 1913. évi 1.714.500 koronás eloirányzatát az 1912. évi 1.368.000 koronás költségvetésével, 768.000 korona fedezetlen tulkiadás marad, mert a kereskedelmi tárca a múlt évben csak 600 ezer koronát vállalt magára. 1912: fizetések, lakpénzek és pótlékok 515.000 korona, 1913. évi eloirányzat: 1.034.000, vagyis 519.300 koronával több, 1912. évben tisztelet- és jelenléti díjak: 109.300 korona, 1913. évi eloirányzat: 122.200 korona, vagyis 12 ezer 900 koronával több; 1912. évben utiköltségek és napidíjak 50.000 korona, 1913. évi eloirányzat 80.000 korona, vagyis 30.000 koronával több. Ezért megbizta a miniszter az állami hivattal, hogy a pénztár 1913. évi költségeloirányzatát dolgozza át, annak egyes tételeit akképen redukálja, hogy az igazgatási költségek a kereskedelmi tárczának 1913. évi költségvetésében felvett 1 millió 300 ezer koronából fedezetet találjanak. A miniszter észrevételei a következők: 1. Nem tartia indokoltnak 170 új állásnak a szervezését 483.000 korona költséggel. 2. A kezelőtisztek, kezelőnők és hivatalosolgák illetményeinek a legmagasabb osztályba tervezett felvételét nem engedélyezi. 3. Mellőzendő a vezető-tisztviselők részére 1913. január 1-től javasolt és kiutalt 22.809 korona személví pótlék: ezt ők azonnal, vagy részletekben fizessék vissza. 4. A vidékre kiküldött pénztári alkalmazottak részére eloirányzott 10.000 korona lakbérpótlék nem engedélyezhető. Az állami hivatal ezután megtiltja a pénztárnak, hogy úgy az 1913. évi költségvetésben eloirányzott új állásokat, mint a már előbb engedélyezett és megüresedett állásokat betöltse. A magasabb fizetési osztályba sorozott kezelőtiszteket, kezelőnőket és hivatalosolgákat tartozik a pénztár azonnal a legalacsonyabb fizetési osztályba visszahelyezni. Az 1913. január 1-től felvett túlfizetéseket és drágasági pótlékokat tartoznak ez évi augusztus 1-től az összes tisztviselők részletekben visszafizetni. Ezentul kiszállások, vidéki utazások és tanulmányok csak az állami hivatal előzetes hozzájárulásával tehetők meg.

Egyetemi tanár s a közigazgatási bizottság. Kolozsvár városának törvényhatósága tavaszi rendes közgyűlésén dr. *Kenéz* Béla egyetemi tanárt, a függetlenségi és 48-as párt alelnökét a közigazgatási bizottság tagjává választotta. A választást *Fekete Nagy* Béla helyettes-polgármester megfellebbezte a belügyminiszteriumhoz, amely a város-hoz ma leküldött leiratában az 1876. VI. t.-cz.-re való hivatkozással a választást megsemmisítette s új választás megtartását rendelte el, hangsúlyozva, hogy az önkormányzat érdeke szempontjából nem engedhető meg, hogy állami szolgálatban álló egyetemi tanár a közigazgatási bizottságban az állami hivatalnokok számát szaporítsa.

Szentcsitett törvények. A hivatalos lap holnap száma a következő szentesített törvénycikkek fogja közölni: XXIII. t.-cz. A választói jog büntetőjogi védelméről. — XXIV. t.-cz. A szeszkontingens biztosítása tárgyában. — XXV. t.-cz. A budapesti központi kir. járásbírószék felállításáról és egyéb szervezeti szabályokról. — XXVI. t.-cz. Az állami költségvetési év kezdetének megváltoztatásáról. — XXVII. t.-cz. A Budapest székesfőváros területéről kiinduló, villamos üzemre berendezett helyi érdekű vasutak szállítási adója tárgyában.

EGYHÁZAK

— (A dunáninnenli evangélikus egyház-kerület) lelkészei szeptember 3-án értekezletet tartanak, amelynek tárgysorozatába a következő előadások vannak felvéve: 1. *Schmidt* Károly Jenő írásmagyarázata. 2. *Pröhle* Henrik előadása a belmisszióról. 3. *Stehmeker* Roland előadása a lelkészi szemináriumokról. 4. *Albrecht* Géza előadása az egyházi fegyelemről.

Bulgária végveszedelme

A nagyhatalmak közvetítései — Ausztria-Magyarország előtérben — Konferenciáznak a hatalmak — Román seregek Szófia előtt — Véres ütközetek — Bulgária utolsó erőlködései — Drinápoly a bukás küszöbén — A törököket a nagyhatalmak visszadirigálják — A török határvonal — Görög kivánságok — Borzalmak a harcztéren

— Saját tudósítónktól —

Budapest, július 19.

Nap-nap után rémes és elképzelhetetlenül embertelen vérontásokról ad hírt a táviró. Mintha mindenfelé a halál és megsemmisülés Visnuja ütött volna tanyát, mindenünnen csak arról kapunk híreket, hogy a nagy hatalmak közbelépései daczára folyik a vérengzés. Oroszország egyszerre semlegesnek mutatja magát s csak — ugyszólván — titokban üzi tovább az ő megszokott aknapolitikáját, mintha mi sem érdekelné. Persze, jobban érdekli őt a messze keleten folvó véres polgárháború, amelynek központjában ott szerepelnek az ő halálos ellenségei, a japán tisztek; ott szerepel az ő sötét fátuma, a sárga veszedelem. Ennek daczára nem mulasztja el az alkalmat, hogy meg ne mutassa az európai hatalmaknak az ő befolyását. Nem közvetít, vagy legalább is úgy tesz, mintha nem közvetitene. Pedig titokban szítja azt a lángot, amely az ő balkáni testvérméreteit az éhségbe, a pusztulásba vezeti.

Természetes, hogy a nagyképű nagyhatalmi diplomáciai közbelépés színezete alól nem bujhat ki az az állam sem, amely a harcztérhez legközelebb esik: Ausztria-Magyarország. Tervei és közbelépési kísérleteiből kilátszó szándékai világosan a szandzsák megszállását czélozzák! A nagyhatalmak pedig elhatározták, hogy a Balkánon nemzetközi konferenciát tartanak.

A román seregek e mellett folyton nyomulnak előre. Már össze is ütköztek a bolgárokkal és egyik véres ütközet a másikat követi és azt kell látnunk, hogy daczára a nagyhangú és humánus érzelmeiktől hemzsegő nyilatkozatoknak, Románia egyenesen Bulgária megsemmisítésére törekszik. Szófia körül van zárva. A román hódítóereg alig néhány órányira van Szófiától és a fuldokló Bulgária még mindig nem fogadja el a fegyverszünetet.

A török előnyomulásnak a hatalmak tiltakozásai véget vetettek. Megállt a török sereg. Sőt a török fővárosban nemzetközi bizottság fészkelte be magát, amely diktálni akar. A török pedig — úgy szólván — szépen kér, hogy új határt szeretne.

A harcztér ezek mellett borzalmas képet tár elénk. Serresben irtózatol vérengzések történnek. Lehetetlenül gyilkos harcok dúlnak mindenfelé és az embertelenségek egész légiójáról panaszkodnak a balkáni kormányok egymás ellen.

Távirataink a következők:

A nagyhatalmak közbelépése

Oroszország nem közvetít

Páris, július 19. Pétervárról jelenti a Petit Parisien tudósítója: Oroszország lemondott a közvetítő szerepről Szerbia és Bulgária között. Románia teljes egyetértésben járt el Oroszországgal. Mielőtt a román kormány a katonai akcióra határozta el magát, meggyőződött Pétervárról, hogy Oroszország szabadkezel enged Romániának, csak azt kötötte ki, hogy a békekötés után Románia csatlakozzék a Balkán-szövetséghez.

London, július 19. A Daily Newsnek jelenti Pétervárról: Az orosz kormány értesítette a szófiai kabinetet, hogy tovább nem hajlandó közvetíteni Bulgária és Szerbia között, a bolgár kormány küldje el Belgrádba meghatalmazottját, ha fegyverszünetet keres.

Ausztria-Magyarország tervei

Páris, július 19. Pétervárról jelenti a „Figaro” tudósítója: Megbízható forrásból tudtam meg, hogy a legközelebbi napokban Ausztria-Magyarország részéről fontos diplomáciai lépés várható, mert a belgrádi és athéni kormányok még most sem hajlandók megfogadni az orosz tanácsot és nem szüntetik be az ellenségeskedéseket. Itt nagy az aggodalom, hogy az osztrák-magyar monarchia a hadviselő felek túlhajtott követelései miatt indítatva fogja magát érezni, hogy kompenzációkat követeljen, mert ellenzi Szerbia tulságos területiális megnövekedését, még ha Bulgária kénytelen-ségből bele is egyeznék a szövetséges ellenfelek követeléseibe. Másrészt élénk tiltakozás jelentkezik az angol kormány részéről a görög követelések ellen, mert Anglia nem hajlandó Görögországnak itélni az Aegei-tenger partvidékét Serresen túl. Ilyen körülmények között az orosz kormány sürgősen és erélyesen megismételte barátságos tanácsát Belgrádban és Athénben. Ha ez az utolsó felszólítás is eredménytelen marad, akkor nincs kizárva, hogy Oroszország Ausztria-Magyarországgal együtt fog interveniálni Belgrádban és Athénben.

Bukarest, július 19. A félhivatalos lapok formálisan megczáfolják azt a hírt, amely szerint a monarchia a katonai akció beszüntetése érdekében interveniált volna.

Bukarest, július 19. A „Dimineaca” című lapban az osztrák-magyar követség határozottan megczáfolja a „Minerve” című lapban megjelent azon hírt, amely szerint a monarchia Bukarestben állítólag interveniált volna és hogy ennek az intervenciónak érdekében Ferencz József császár és király levelet intézett Károly királyhoz.

Balkán-konferencia

Berlin, július 19. A Lokalanzeigernek jelenti Pétervárról: Az orosz kormány azt a javaslatot fogja ajánlani a nagyhatalmaknak, szólítsák fel Szerbiát és Görögországot, hogy lépjenek közvetlen béketárgyalásokra Bulgáriával és evégből tartsanak Balkán-konferenciát, de a hatalmak már eleve kijelentik, hogy a Balkán-államok tartoznak tekintettel lenni az ő érdekeikre.

Athén, július 19. Venizelosz miniszterelnök a minisztertanácson közölte a kormány tagjaival, hogy minő benyomásokat szerzett Pasicz miniszterelnökkel való összejövetele során és kijelentette, hogy Görögország és Szerbia az orosz demarchera adandó válaszbán köszönetüket fogják kifejezni Oroszország intervenciójáért és ki fogják jelenteni, hogy úgy Szerbia, mint Görögország készek Bulgáriával közvetlen tárgyalásokat megkezdeni a békekötés érdekében. Fentartva maguknak a jogot, hogy Bulgáriával közlik a két szövetséges feltételeit, válaszaikban hangsúlyozni fogják, hogy a lejolyt háborúért a felelősség Bulgáriát terheli. Venizelosz ezután a görög hadse-

reg elsőrangú szervezését ismertette és kijelentette, hogy a görög hadsereg lelkesedése leirhatatlan.

A román csapatok előnyomultak

Szófia felé

Bukarest, július 19. A félhivatalos lapok jelentései szerint a román csapatok folytatják előnyomulásaikat s már elérték Vraza községet, mely hatvan kilométernyire van Szófiától.

Bukarest, július 19. A legutolsó jelentés szerint, amelyet Ferdinánd trónörökös főhadiszállásáról a királynak és a kormánynak küldtek, a román seregmár csak öt óra járásnyira van Szófiától. Az a terv, hogy az egyik román sereg délnek kerül és délfelől támadja meg Szófiát, hogy délen érintkezésben lehessen a szerb és görög seregekkel.

Bukarest, július 19. Hivatalos jelentés szerint egy lovascsapat tüzéséggel is felszerelve tegnap Ferdinandovo mellett, Lompalanka és Szófia között összeütközött egy bolgár lovascsapattal, amely Kutincsevics tábornok csapatainak visszavonulását fedezte. Rövid harc után a bolgár lovasdandár parancsnokló tábornokával együtt megadta magát. Csapatunk 12 ágyút zsákmányoltak.

A román keleti szárny megszállotta a Turtukája—Balcsik vonalat és kémcsapatokat küldött ki.

Bukarest, július 19. A Ferdinandovo melletti összeütközésben az első román lovas-hadosztály vett részt.

Ütközet Lompalánkánál

Bukarest, július 19. A román sereg föl tartózatallanul nyomul előre, de Szófiát csak akkor fogja megszállani, ha a bolgárok támadnak. Lompalánkánál, hir szerint, tegnap megtörtént az első összeütközés a románok és a bolgárok között. A harc állítólag nagyon véres és még nem végződött be.

Páris, július 19. A „Liberté”-nek jelenti Bukarestből: Nagy csata fejlődött ki Lompalanka közelében. Mikor a román sereg nyugati hadosztalpa átkelt a Dunán és Belohradzik felé közeledett, utját állta a bolgár sereg, amely ott koncentráldott, hogy megakadályozza a románok és szerbek egyesülését, Ferdinandovo község tájékán folyik az ütközet. Kimenetéről eddig nem jött hír.

Bulgáriának nem kell fegyverszünet

Pétervár, július 19. A külügyminisztérium azt tanácsolta a szófiai kormánynak, járjon el a szerb kormánynál, hogy Bulgária kész tárgyalásokra lépni a fegyverszünet végett. A szófiai kormány a tanácsot nem fogadta meg és nem hajlandó a fegyverszünetről tárgyalni.

Ferdinánd nyilatkozik

Stockholm, július 19. Az itteni hivatalos lap, a Dagens Nyheter, a mult szerdán táviratban felkérte Ferdinánd bolgár királyt a jelenlegi helyzet vázolására. A lap tegnap Ferdinánd király kabinetirodája útján a következő választáviratot kapta:

Ófelsége örömmel tesz eleget kérésüknek, hogy hazánk jelenlegi helyzetét vázolja. Macedóniában, a görög és a szerb területen élő bolgárokért harcolunk egyesült ellenségeink ellen, úgyünk jogos voltába vetett szilárd meggyőződéssel, megrendíthetetlen bizalommal hazánk erejében és nyugodt hűdeggel. Örömmel fogjuk feláldozni utolsó emberünket is, ha a haza java úgy kívánja. Szabadságharcot vivunk a bolgárokért, akiket oly régen és oly szélsőséges eszközökkel fosztanak meg a bolgár faj elengedhetetlen jogaitól, azok ellen, akik barátainkat a fegy-

ver hat
nositás
bolgár
hogy a
bolgáro
nem fo
nem fo
tást, an

Buk
ismét Kár
'es arra ké
uj szeren
Károly ki
zetét, azt
ragaszkod
Bulgária
lőné, azo
két kötne
országgal.

A bolg
Ernst
onora bolg
Nem ő. har
vegve. Viol
nagy kísér
bolgár kirá
kastélyba.

Akcz
Törö
Konst
kor ideérk
Drinápoly

Berli
zett konsta
csapatok e
nak vagy
visszatart
ostromát.
állapodás
tesznek a

Kons
holnap a t
lop Driná
sanczolni.

Visszavo
Páris
napi konfe
nagykövet
littkár köz
angol és a
koroljon n
szerződés
ezután a k
kapták az
együtt eré
hogy a tör
Midia hatá

Kons
nagykövet
közölte Sz
lörök csap
lul való elő
lepetést Ke
sürgősen ta
lartsa meg
zött. Giers
egy kalanc
radna befo
lására sem
a törökökn
lását.

Róma
lik Pétervá
gyar mona
máciai tár
hogy Kény
doni béke
midiai hat
három nag
pést jog te
lált nagyh
kalmas vol
Bécs,
lőrráshól k
napi diplom

ver hatalmával nyügzik le és piszkos gyanúsításokkal szennyezik be. Ófelsége és a bolgár nép szilárdan meg van győződve, hogy az a hazug hír, amelyet ellenségeink a bolgárok erőszakoskodásairól terjesztenek, nem fog hitelre találni és ellenségeinknek nem fog sikerülni eltagadni azt a jogfosztást, amelyet a bolgár lakosság szenved.

Bukarest, július 19. Ferdinánd király ismét Károly királyhoz fordult egy táviratban és arra kérte, hogy hártsa el Bulgária felől az új szerencsétlenségeket. Bármennyire átérzi is Károly király a bolgár uralkodó végzetes helyzetét, azt válaszolta táviratára, hogy Románia ragaszkodik a turtukaja—balcsiki határhoz és Bulgária a legjobban tenné, ha sietve megjelölne, azokat a feltételeket amelyek mellett békét kötne a szövetséges Szerbiával és Görögországgal.

A bolgár királyi család menekülése

Ernstbrunn, július 19. Nem igaz, hogy Eleonora bolgár királynő a hercegi kastélyban van. Nem ő, hanem XXIV. Reuss Henrik herceg özvegye, Viola hercegné érkezett ide kedden este nagy kísérettel. Eleonora királynő és Ferdinánd bolgár király az idén nem jönnek az ernstbrunni kastélyba.

Akció a törökök ellen

Török lovasság Drinápoly előtt

Konstantinápoly, július 19. Éjjel 12 óra körül ideérkezett jelentés szerint a török lovasság Drinápoly elé érkezett.

Berlin, július 19. Illetékes helyen érkezett konstantinápolyi távirat megerősíti a török csapatok előnyomulásáról szóló hírt. A portának vagy nincsen ereje, hogy a hadsereget visszatartsa, vagy maga is kívánja Drinápoly ostromát. A nagyhatalmak között nincs megállapodás arra nézve, hogy újabb lépéseket tesznek a portán.

Konstantinápoly, július 19. Legkésőbb holnap a török gyaogság és egy tüzér hadoszlop Drinápoly előtt fog állani és el fogja magát sáncolni, hogy megkezdhesse az ostromot.

Visszavonulásra kényszerítik a törököt

Páris, július 19. A Temps közli: A tegnapi konferencián Paul Cambon francia nagykövet és sir Edward Grey külügyi államtitkár között megegyezés jött létre, hogy az angol és a francia kormány együttesen gyakoroljon nyomást a portára a londoni békeszerződés respektálása céljából. Közvetlenül ezután a konstantinápolyi nagykövek megkapták az utasítást és az orosz nagykövettel együtt erősen felszólították a nagy vezért, hogy a török sereg vonuljon vissza az Enosz—Midia határvonaláig.

Konstantinápoly, július 19. Giers orosz nagykövet a pétervári kabinet megbízásából közölte Szaid Halim basa nagyvezérrel, hogy a török csapatoknak az Enosz—Midia vonalon való előnyomulásáról szóló hír élénk meglepetést keltett az orosz kormányban, amely sürgősen tanácsolja a portának, hogy akcióját tartsa meg a londoni határozatok keretei között. Giers tudára adta a nagyvezérnek, hogy egy kalandos katonai vállalkozás nem maradna befolyás nélkül Oroszország magatartására sem és Oroszország nem nézné némán a törököknek Drinápolyig való előnyomulását.

Róma, július 19. Idevaló lapoknak jelentik Pétervárról: Oroszország az osztrák-magyar monarchiával és Olaszországgal a diplomáciai tárgyalások során megegyezett abban, hogy kényszeríteni kell Törökországot a londoni békeszerződésben megállapított enosz—midiai határ tiszteltetésben tartására. E célból a három nagyhatalom kollektív diplomáciai lépést fog tenni a portán, nehogy valamely izolált nagyhatalom önállóan lépjen föl, ami alkalmas volna új bonyodalmak előidézésére.

Bécs, július 19. Konstantinápolyi avatott forrásból közlik, hogy az orosz nagykövet tegnapi diplomáciai lépése a nagyvezérnél nega-

tív eredménnyel járt. Jól lehet az orosz nagykövet nagyon fenyegetően beszélt. Herceg Szaid Halim nem tett kötelező ígéretet arra, hogy a török sereg nem fogja megostromolni Drinápolyt. A nagyvezér kérést, a hadsereg és az izgatott közvélemény hangulatára hivatkozott. Konstantinápolyi diplomáciai körökben most már biztosra veszik, hogy a török sereg meg fogja próbálni Drinápolyt visszahódítani.

Az új török határ

Konstantinápoly, július 19. Hír szerint Nacsevics a bolgár kormány nevében felajánlotta a nagyvezérnek az Ergene folyó bal partját mint Törökország és Bulgária határát. A nagyvezér állítólag elutasította ezt az ajánlatot.

Nemzetközi bizottság

Konstantinápolyban

Róma, július 19. A Tribuna jelenti: A török-bolgár határ kitűzésével megbízott nemzetközi bizottság a jövő héten fog Konstantinápolyban összeülni és munkálatait haladéktalanul megkezdeni. Az összes nagyhatalmak már kijelölték képviselőiket ebbe a bizottságba. Caputo őrnagy, Olaszország képviselője, ma vagy holnap Konstantinápolyba utazik. A bizottságnak gyorsan kell munkáját elvégezni. A munkálatok megkezdése nem lehet jelentőség nélküli a portára nézve. Az Enosz—Midia vonalat a londoni békekonzferencia állapította meg és a nagyhatalmak nem engedhetik, hogy ez a megállapodás megsértessék. Ennek következtében az összes hatalmak egy véleményen vannak arra nézve, hogy Törökország minden körülmények között köteles a nagyhatalmak által megállapított határt respektálni.

Konstantinápoly, július 19. A nagyvezér elnöklete alatt tegnap délután rendkívüli minisztertanács volt. Az angol ügyvivő újabb tanácskozást folytatott a nagyvezérrel a török hadsereg előnyomulására vonatkozólag.

Konstantinápoly, július 19. A tegnapi minisztertanács éjfélig tartott. A Tasvir-i-Efkiare lap szerint Törökország további magatartása dolgában elvileg a miniszterek között nincs semminő véleménykülönbség, csupán néhány részletkérdésben térnek el a nézetek. Határozathozatal nem történt.

Görögország a béke felé

Görögország tervei

Páris, július 19. Venizelosz miniszterelnök így nyilatkozott a Le Journal tudósítója előtt:

— Azon a tanácskozáson, amely köztem és Pasics között volt, szóba sem került, hogy ideiglenesen fegyverszünetet adjunk ellenségeknek, csak tartós fegyverszünetről és annak feltételeiről, ugyanis a végleges békekötésről tanácskoztunk. Egyszer sem akarja tönkretenni és feldarabolni Bulgáriát. Nekünk is az a célunk, hogy helyreállítsuk az egyensúlyt a Balkánon. Nincs titkos megegyezés Szerbia és Görögország között, sem a szövetségesek és Románia között, mert egyik sem felelne meg Görögország érdekeinek.

Ezzel végezte szavait Venizelosz:

— Még nem mondhatom, hogy mi vagyunk a győztesek. De erős a hitem, hogy néhány napon belül azok leszünk.

Athén, július 19. Az Athéni Távirati Iroda értesülése szerint a görög kormány még nem válaszolt Oroszország legutóbbi javaslatára.

Vérontások a harctéren

A szeresi rémnapiak

Szaloniki, július 19. Zlatko osztrák-magyar helyettes konzul visszatért Serresből és rémes dolgokat beszél el a bolgárok kegyetlenkedéseiről. Az ő élete is veszedelemben forgott, mert mikor a bolgárok bevonultak a városba, nem törődtek az osztrák magyar konzulátus exterritoriális jogával és nem tisztelték a nemzeti lobogót. Az osztrák-magyar konzulátus

épületében körülbelül 200 ember volt, 40 osztrák és magyar állampolgár és másfélszáznál több görög, német és más nemzetiségű alattvaló. A konzulátusra kitűzték a lobogót, de azért a bolgárok betörték. Zlatko konzul, mellette érdemrendjeivel és kezében a lobogóval kiment a bolgár katonák elé, akik zörgették a kaput. A konzul felszólította a bolgárokat, hogy tiszteljék a konzulátus jogát, de azok durván lehurrogták és leszurással fenyegették, ha nem nyitja ki a kaput. A bolgárok betörték, az ottlévő embereket kikergették és a házat kirabolták, majd felgyújtották. Zlatko konzul mindazokkal, akik nála kerestek menedéket, Dautliba hurcztolták egy dombra és ott kifosztották őket. Mindenki odaadta pénzét, az aszszonyoktól elvették ékszereiket. A konzul maga szemével látta, hogy a bolgár katonák egy alacsony ház fedelén löbb leányt leszurkát, akik odamenekültek. A Herzog-féle magyar ezég dohányraktárát, amely el volt torlaszolva, dynamittal robbantották fel és kifosztották. Serres csupa romhalmoz.

Szaloniki, július 19. Zlatko osztrák-magyar alkonzul családjával Serresből ideérkezett, hogy intézkedjék a szeresi osztrák-magyar alattvalók sürgős segélyezésére vonatkozólag, akiket mindenükből kiforgattak és ruhákat, fehérneműt, takarókat és élelmiszereket szállítasson Serresbe. Kral főkonzul és neje e munkájában serényen támogatják.

Szerb jelentések

Belgrád, július 19. A sajtóiroda közli: A bolgárok által sebesült katonáinkon elkövetett kegyetlenkedések listája napról-napra növekszik. A különböző egységek parancsnokai napnap után borzalmas esetekről adnak hírt. Ezek a közlések hangsúlyozzák, hogy a külföldi lapok levelezői a bolgárok ellen emelt ezen vádak igazságáról meggyőződhetnek. A bolgár távirati ügynökség azon kísérlete, hogy elhitesse a világgal, hogy a törökök és a szerbek követnek el kegyetlenkedéseket, nem sikerülnek, mert ezen bolgár jelentések hazug volta kézenfekvő.

2500 embert legyilkoltak

Athén, július 19. A hatalmak kavallai konzuljait felkérték, hogy Doxatóba menjenek, ahol személyesen meggyőződhetnek a mézárásokról, amelveket a bolgárok elkövettek Doxató teljesen el van pusztítva. Megerősítést nyer, hogy háromezer lakos közül 2500-at a bolgárok legyilkoltak, a többiek pedig elmenekültek. Az egész városban mindössze 130 élő embert találtak.

Athén, július 19. Az athéni francia követség titkára, valamint a francia katonai misszió egyik tagja Macedóniába utaztak, hogy a francia kormány megbízásából vizsgálatot folytassanak a bolgárok kegyetlenkedése ügyében.

Athén, július 19. A Jarmouth, Inflexible és Persephona angol zirkálók Pyreuszba érkeztek. Egy angol torpedóuzót is odavárnak.

A görögök gyujtogatása

Szofia, július 19. A görög lovasság, amely a Strumnicza völgyében nyomul elő, utjában minden helységet felgyújt. A görögök ellen operáló csapatok parancsnoka jelenti, hogy a bolgár csapatok Kavallát és Dramát kiürítették, anélkül, hogy azoknak védelmét megkísérelték volna. A görögök felgyújtották a környékbeli helységeket. Dirba, Köprülü és Üzküb bolgár papjai, akiket a szerbek elfogtak és később a Dunáig kísérték, ma ideérkeztek.

Elesettek statisztikája

Belgrád, július 19. A szerb hadvezetőség a második balkán-háboruban szenvedett veszteségeket összesen 140.000 emberre becsüli, ebből 70.000 esik Bulgáriára, 40.000 Szerbiára és 30.000 a görögökre.

Az Egyetértés szerkesztősége és Kiadóhivatala VI., Váci-Körut 19. sz. alatt van

Egy nap Szófiában

— Egy szemtanu elbeszélése —

— Sajtó tudósítónktól. —

Budapest, július 19.

Egy gép és gyári felszerelésekben legkeresettebb czég utazójának hitelt érdemlő elbeszélése az, amely élénk világot vet Bulgária közállapotaira és amely élénken és világosan tárja fel előttünk annak az agyonhajsolt és körülzárt országnak nyomorúságát, amely még csak rövid idővel ezelőtt a győzelmi hírek fénypontján, a hősiesség Csiborasszóján állt.

— A mult hétfőn kaptam az utasítást, — kezdte elbeszélőnk, — hogy Ruszcsukból, ahol állandóan laktam, Szófiába utazzam, ottani fiókunk megvizsgálására. A vasutakat a katonaság foglalta le, a személyszállítás szünetel s így az utat automobilon voltam kénytelen megtenni.

— Huszonnégy órát töltöttem Szófiában. Leirhatatlan, ami ott a szemlélő elé tárult. A pályaudvar előtt egész sereg koldusnak látszó ember — mintha alamizsnáért nyujtaná kezét — szinte könyörögve nyujtja ki kezét: „Mi hír van a harczterén! Ezer és ezer ember tartja megszállva a pályaudvarok és a táviróhivatalok kapuit. Ezek mind a harczterei híreket lesik.

— Bent a városban elképzelhetetlen tömegek járnak be az utcát. Egyik helyen: „Győztünk“ kiáltás! a másik helyen elcsüggedt, halál elé elszántan tekintő tömeg látszik, — míg másutt érthetelen szavakat kiáltó tömeg nyomul előre és akasztja meg a forgalmat.

— Már utközben állandó volt a katonai népvándorlás, eltekintve attól, hogy az országuton kocsik és szekerek egymás hátán látszóttak. Embertömegek szekereken vándoroltak és szekereken ülő asszonyok és gyermekek tömegéből ugylátszott, hogy üldözött családok asszonyostól, gyermekestől, családi tüzhelyestül menekülnek a bolgár főváros felé.

— Magában Szófiában — mintha a világ központja volna — óriási embertömeg szerte-széjjel tanyázik szabadban és tető alatt. Minden kapu alja menedéket nyujt a vándorló családoknak. A rendesen 110.000 főre rugó lakosság helyett, ma legalább 250.000 lélek tartózkodik a városban. A bevándorlottak, akiknek már fedél nem jutott, a város külterületén sátrak és kocsik alatt hálnak.

— A legkétségbeejtőbb helyzetet az utca mutatja, ahol ezrekre menő embertömegek rohannak czéltalanul mindenfelé, tudakolva, ordítózással kérdezve, hogy mi történt. Ez arra vezethető vissza, hogy Bulgária teljesen körül van zárva, Szófia lakosai és az oda menekült bolgárok mit sem tudnak arról, hogy mi történik a külvilágban. Nem tudják, hogy a következő percekben mi sors vár rájuk. Élni fognak-e a következő percekben, vagy áldozatul esnek a váratlanul támadó ellenség golyóáradatának.

— Sem posta, sem táviró nem ad megbízható híreket, mert a vonalak mindenfelé megszakítottak. Az újságok, általában a hírszolgálat, elképzelhetetlenül kétséges híreket terjesztenek. A harczterei hírekről kiadott tudósításokban legkevésbé sem bíznak, mert azok csak kerteléseket tartalmaznak.

— Elképzelhetetlenül izgatott állapotok vannak a városban. Képelenebbnél-képtelenebb hírek keringenek. Az egyik tömeg a királyért retteg, a másik király- és kormányellenes hangulatában tör, zuz mindenfelé és tüntet a kormány, a dinasztia ellen. Itt-ott az a hír van elterjedve, hogy a királyt azért nem lehet Szófia utcáin látni, mert az ellenség elfogta, mások meg azt híresztelik, hogy a király a nép méltó haragjának esett áldozatul, mert despota volt. Mások látni vélték a királyt. Halvány, fájdalomteljes kifejezésű arczáról az ország megsemmisülése tükröződik le.

— Az élet ebben a lehetetlen állapotokban forgó városban elképzelhetetlenül drága. Az élelmiszerek és ételek árait üzletekben és vendéglőkben annyire fölverték, hogy az élelmiszerzés és étkezés csak dussgazdag embereknek engedhető meg. A szegények az utcákon — mondhatni — dögtestekkel, döglött ál-

lathulladékokkal táplálkoznak. Az egész drágaságot pedig nem az okozza, mintha nem volna anyag, hanem az a félelem teszi elképzelhetetlenül drágává az élelmiszereket, hogy: „nemsokára nem lesz mit enni!“

Bulgária északi részéből a katonaság mind a főváros felé huzódott vissza. Szófia előtt gyülekezik az egész hadsereg, hogy a fővárost a románok és a szerbek ellen megvédje. Egyetlen óriási tábor a város egész környéke, jobban mondva egy beláthatatlan tábori kórház. A hevenyészve fölállított sátrakban legalább tizenötezer súlyosan sebesült katona kinlódik és ezeknek legnagyobb része minden orvosi segély nélkül van. Vérfagyasztó látvány.

Kedden utaztam vissza Ruszcsukba, hogy Bukaresten keresztül Bécsbe utazzam. Ruszcsukban már megérkezett a román hadsereg elővédje, a bolgár helyőrség pedig sietve vonult vissza Szófia felé.

— Visszautazásom nem ütközött különösebb nehézségekbe, csak a pénzzel volt bajom. A bolgár pénz nevezetesen teljesen elvesztette értékét a külföldön és minden százkoronáért kénytelen voltam husz korona árszót fizetni.

— Még csak egyet. A bolgár főváros utcáin felvonuló tömegek valóságos vérengző hordáknak látszanak, amelyek mindannyija *Danev* politikája miatt — talán maguk sem tudják miért — vannak felizgulva. Ugy hallottam, hogy *Danev* nem mer nyilvánosan mutatkozni és az utcán jár, valóságos hadsereg veszi körül.

KÜLFÖLD

Az orosz flottaprogramm. Oroszországban a birodalmi дума a napokban szavazta meg az öt éves flotta-programm ez idei részletét. Még egy évvel ezelőtt élénk parlamenti harczok folytak a költségek körül. A *Ruszkaja Molva* katonai tudósítója erről a dologról a következőket írja:

— A miniszterium ma maga sem tudja, mit s milyen hajókat akar építeni. Amikor tavaly a képviselők áldozatkész hangulatát fokozni kellett, mindenféle szerrel iparkodtak őket meggyőzni arról, hogy a tengerészeti miniszteriumba új szellem költözött, a fiatal tiszték csapatostul megjelentek a дума szobáin, elvitték a képviselőket a hadihajókra és az arzenálokba. Ebből a hangulatsínálsból már semmi sem észlelhető. A hajóépítés terén alig változtak meg az állapotok. Az utóliára vizrebocsátott hajókon hét évig dolgoztak. Mint hogy egy modern hajó már egy évtizeddel keletkezése után, vagyis a tervek kidolgozása után elavul, az orosz dreadnoughtok csak három, legfeljebb négy évig tekinthetők teljesen modern hajóknak. A „Petrovovloszk“ típusú páncélos legkorábban a költségek megszárazásától számított hat év múlva lesz kész. Amikor a tengerészeti miniszter kérte a „Sebasztopol“ típusú hajók költségeit, biztosította a dumát, hogy ezek lesznek a világ legharczképesebb és leggyorsabb hadihajói. Azóta a 12 hüvelykes ágyut más nagy hadihajók tulszárnyalták 15 hüvelykes ágyúkkal és a külföldi flották nagy hajói egyhármaddal felülmulják a „Sebasztopol“ tonnatartalmát. Az orosz ipar visszamaradottsága nem menti eléggé ezeket az állapotokat, mert ezekért csak a flotta-vezetőség munkarendszere felelős. Franciaországban szintén elmaradtak ennivre, de a polgári miniszterek legalább megrövidítették a nagy hajók építési tartamát. — Ausztria-Magyarország és Olaszország ugyanígy járt el, Oroszországban eddig csak egy eredménve van a rengeteg flotta-kiadásoknak: egy nemzetközi szindikátus, amely egészen kezében tartja a kormányt és az szabja meg, hogy hány év alatt épülnek a hadihajók.

Spanyol-amerikai barátkozás. Spanyolországban nagy örömet keltett az a hír, hogy Amerika a Panama-csatorna megnyitására a spanyol-kormánytól egy spanyol hajó kiküldését kéri. Erre a hírre *Alfonz* spanyol király nvomban elhatározta, hogy a washingtoni követséget nagykövetséggé emeli. A spanyoloknak az a tervük, hogy amennyiben tényleg spanyol hajó nyitja meg a Panama-csatornát, úgy megépíttetik Kolumbusz ama hajójának mását, amelyvel Amerikát felfe-

dezte. Kolumbusz-hajójának már van egy pontos és nagyságban is megegyező másolata Chicagóban. Ezt használták 1892-ben, mikor Amerika felfedezésének négy százados évfordulóját ünnepelték. Ennek a hajónak az építője vállalkozott arra, hogy megint használhatóvá tatarozza a hajót, ha azonban ez nem sikerülne, akkor új hajót építenek.

Gyarmati kiállítás Marseilleben. A francia kormány a nemrégiben tervezett gyarmati kiállítás helyétül Marseillet jelölte ki. Emiatt azután a főváros és a kikötőváros vezetői és képviselői között éles ellentétek támadtak. Páris és a szájnakerületi képviselők minden eszközt megragadnak, hogy a kiállítás a fővárosban tartassék meg. Törekvéseiket leginkább azzal támogatják, hogy a kiállításnak Marseilleben kizárólag lokális jellege volna, míg Párisban internacionális jellege lenne. Élénk érdeklődéssel várják, hogy Páris és Marseille között kifelhódított harczot a kormány miként fogja eldönteni.

TÁVIRATOK

A kínai polgárháboru

Honkong, július 19. A kínai sajtó jelentése szerint a kantoni főköormányzó tegnap proklamációt boesátott ki, amelyben tudatja, hogy a tartományi csapat őt főköormányzóvá és főparancsnokká nevezte ki. Kijelenti, hogy a csapatokat *Yuansikkai* ellen fogja vezetni, mert ez eljárásával a köztársaságot romlásba dönti. A proklamáció megígéri a vagyonbiztonság védelmét és kimondja Kantonnak a központi kormánytól való elszakadását. Kantonnal a kereskedelmi forgalom teljesen megakadt.

Sanghai, jul. 19. A kínai flotta kormányzóinak bizonyult. A pekingi hadügyminiszteriumban a hangulat igen bizakodó. Azt hiszik, hogy a fölkelők elleni akció három hét alatt győzedelmesen ba fog fejeződni.

Peking, jul. 19. (Német kabellársaság.) A kormány csapatai az egész vonalon győztek. A fölkelők Nankingból menekülnek.

Peking, július 19. A Reuter-ügynökség levelezője több magasabb kínai államhivatalnokkal interviuet folytatott, amelynek folyamán kijelentették, hogy Oroszországnak Mongoliára vonatkozó újabb követelése nagy megdöbbenést keltettek. A kínai kormány mindenkor alá akarta írni a szerződést és július 6-án értesítette is erről az orosz kormányt. A késedelem a szenátorok vonakodása miatt történt. Utaltak arra, hogy az idegen államok követségei remélik, hogy Oroszország is hozzá fog járulni a vita mihamarábbi elintézéséhez. Kína ezt a Mongoliai helyzetre való tekintettel igen kívánatosnak tartaná, annál is inkább, mert Mongóliában az idegenek, de még a békés benszülöttek élete is állandóan veszélyben forog.

Norvégiában eltörlik

a szerzetesrendeket

Krisztliánia, július 19. A storting tegnap tárgyalta a szerzetesrendek eltörlésére vonatkozó javaslatot. A javaslat mellett 75, ellene pedig 17 szavazat adatott le. Miután a javaslat az alkotmányban változást idézne elő, s az alkotmányjavaslatok elfogadásához kétharmad többség szükséges, a javaslat elvetettnek tekinthető.

AZ „EGYETÉRTÉS“

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI. ker., Váci-körút 19. alatt van

A szerkesztőség telefonja 7—88.

A kiadóhivatal telefonja 7—06.

A nyomda telefonja József 5—93.

VASÁRNAP

□□

Egy rövid kis napihír járta be ma a sajtót, mely szól a következőképpen:

Az aradmegyei Kurtakér községben lakó Argyelán János Amerikába akar átköltözni, de miután az illetékes hatóság megtagadta az utlevél kiadását, a jámbor földműves sajátkezűleg megírta kezdetleges folyamódványát a királyhoz és elmondta, hogy öreg szüleit és nagy családját a naponként késett egy koronából nem tudja eltartani, azért kéri, hogy a király engedje meg, hogy Amerikába kimehessen. A június 11-én postára tett kérvényre most érkezett le Aradmegye alispánjához a belügyminisztérium értesítése a következő megjelöléssel: — „A kabinetiroda által minden megjegyzés nélkül leküldött Argyelán János kérvényét megfelelő, szabályszerű eljárás végett alispán urnak megküldöm.”

Erős a gyanum, hogy Argyelán János aradmegyei lakos egy naiv és magát agyafurt legénynek tartó svindler, mert a felség-folyamódvány valamennyire erre enged következtetni. Nevezetesen Argyelán János barátunk napi egy korona keresetéből nem tudja eltartani öreg szüleit és nagy családját, de amerikai átra mégis van pénze, azután meg, hogy az illetékes hatóság nem engedte ki, alkalmasint támogatja azt a feltevést, hogy Argyelánnak valóban nem a legsürgösebb teendője a háborus bonyodalmak közt eltávozni és családját még sokkal nagyobb nyomorban hagyni. De lehet, hogy Argyelán kollégának szintén nincs pénze, — kolléga ő, mert kinek van pénze és ki nem akar megszökni a háboru elől, egy sorsunk van, istenem, mégis mennyivel jobb a naiv Argyelánnak — mondom, lehet, hogy így van, de nem fontos, mert nem erről akarunk beszélni.

Ellenben, igenis, arról a kedves és elég általános jelenségről, mely egy-egy napi hír alakjában felüti fejét a sajtóban, arról a naiv ábrándról, ahogy a korlátolt elmékben él — a király alakja. Akik mindig igazságot, segítyt és megvigasztalást onnan várnak, a magasságból, ahová görbe vonalú ákombákomaikkal bekopogtatnak, ahonnan a maguk tengődő nyomorúságának megváltását várják.

Ezeknek az embereknek még vannak primitív fantáziáik, ezek nem nyomják el, nem rettegetik és temetik magukba azokat a boldogító vágyakat és ábrándokat, melyekről Freud professzor, a huszadik századnak ez az egyik legnagyobb elméje kimutatta, hogy kultúremberben hisztériába átvéve vagy legfeljebb álmaiban fordulnak elő.

Ott lenn, a népben, még él ez a naiv hit, mely a nép atyját veszi körül glóriás tisztelettel és egy primér vágnak, a felfelé törésnek, a magasba vágyakozásnak a lelki szüleménye és boldogok ők ebben a hitben: ők lojalisak, ők hívek a királyhoz, (nem a királysághoz, nem: ehhez a fogalomhoz: — a Király!) ők, ha a legtöbbet akarják, amit szükös viszonyai a legnagyobbszerűvé rajzolnak ki: akkor imádkoznak még és a Királyhoz fordulnak segítségért, sőt olykor, mint Argyelán, az egyszerű cigány mintájára, kissé be is csapnak a Királyt.

Szegény nép. Mi, akik ugynevezett kultúremberek vagyunk, ugyebár, tul vagyunk ezen és tudjuk, hogy a királyok nem papái a népek és hogy „népem jóléte és boldogsága” szépen hangszerelt szólam. Nincs idejük a királyoknak népeikkel törődni, a Néppel, a szegény-nyel, a hívővel, a nyomorgóval, az egy korona napi keresetből megélt ötszemélyű családdal, hol van ehhez ideje a királynak, hol törődjék ő zezel. Jobbról ott állnak a latifundiumok,

balról a füstölő kémények és elől, hátul, oldalt, mindenütt a pénz, a pénz és naturellement mindenben a hadsereg. Ez ma a Király, ezek a királyok: diszes méltóságok sora, hogy körülöttük a Pénz verekedjék, a Pénz, a Pénz, melyet a nép, a szegény Argyelánok izzadnak ki, véreznek el.

És ezért van, hogy én, vagy Ön szeretteméltó és türelmes olvasóm, ugye, ha Amerikába akarunk menni, vagy ha egy koronából kell megélnünk naponta, nem fordulunk mindjárt a királyhoz, végtére is ő nem egy „Seelenversorger”, sőt még csak eszünkbe se jut a Király, elég gondja van szegénynek ugyis, sőt, ha jól esik kissé kétségbe is esünk, ámde itt maradjunk a magunk csendes földi valójában.

De ő, látja, az Argyelán, az nem így csinál. Az Argyelán az dühös és aszondja:

— Mit, te szolgabíró, vagy főszolgabíró, vagy kicsoda, te nem akarsz engem elengedni Amerikába aranyat lelteni, holott én itt nyomorgok. Nem, szolgabíró, van nálad nagyobb ur is a világon. Megyek egyenesen a királyhoz, majd az tesz igazságot.

El is megy a királyhoz, tele reményekkel, hogy noiszen megtanítja ő ezt a szolgabírót, vagy kicsodát. El is megy a királyhoz, de szegény Argyelán, busan látja, hogy bizony a király nem segíthet rajta. És mit gondol az Argyelán . . .

— Ejhaj, — gondolja az Argyelán — sohasem hittem volna, hogy a szolgabíró még a királynál is nagyobb ur!

És igaza van szegény Argyelánnak.

Gyulai István

A forrongó Mongolország

Kalgan, júliusban.

Minden történelmi esemény, mint valami csodálatos reflektor, messzire előre vetíti hosszú, ijesztő árnyékát és a társadalmi élet külső szimpptomái rendszeresen magukban hordják a bekövetkező dolgok fejlődő csiráit. Ilyen különös, szinte kohoszerű hangulat üli meg Mongolország kínai határát, hol a közel jövőben Ázsia történetének legnagyobb szerűbb, de egyben legvéresebb eseményei fognak lezajlani.

Ezen a különös határszélen fekszik Kalgan, mintegy összekötő kapocs képezve a kínai és mongol társadalom között, természetes tehát, hogy a kiélesedett szimpptomák ezen a városban vernek ki legélesebb reliefet. — Senki sem ismerne többé rá a régi, nyugalmas helységre. — Mindenütt trombita zugás, dobpergés hangzik és tiszták, katonák tarkítják a polgári várost. Katonaság vonul az utcákon, hol régebben csak a tevék mély csengőinek kongása verte fel a csendet. Csapatok ütik fel őrhelyeiket a tereken, hol régebben a mongol nomádok cserélték be bőr, gyapjú, pony és kecske árúikat a kínai kereskedőknél teára, lisztre és egyéb kulturáltabb árukra.

Kalgan gazdag, kereskedő város. Leginkább régi nagy, kínai kereskedő cégek bonvolitják le a forgalmat, de ezekkel az üzlet-házakkal már a külföldi vállalkozók is összeköttetést tartanak fent. Ennek ellenére a város még most sem nyitotta meg kapuit a külföldi kereskedelem számára, jóllehet vasutja már úgy Peking, mint Szibéria felé ki van építve.

A várost különben most kínai katonaság tartja megszállva. A nehéz prémruhákba öltözött mongolok messze behúzódtak a steppekre és helyüket a kínai katonaság foglalta el. Ez a katonaság nem nagyon felel meg annak az ideálnak, amit mi európaiak a harcosokról magunknak alkotunk. Ugy a lovasság, mint a gyalogság nagyon szánalmas és az egyformán khalkiba burkolt tüzerek és vadászok sem öltenek valami harcias képet.

A forradalom óta egyébként egész Khina lázong és a revolúció lángjában ég. Thibet és Mongolország elszakadtak és a különféle nemzetisé-

gekre bázisozott birodalom minden részében recseg-ropog és a közeli katasztrófa veszedelmét lihegi. A mongol hercegek erősen és meggyőzhetetlenül vitatják, hogy csak a mandsu Taising dinasztának tartoznak hűséggel. Csak a Dogdó-khán, az ég fia, a kínai császár előtt érintették a földet. A forradalom, mely a népet fölszabadította, őket is felmenti minden további kötelezettség alól és egész népükkel ahhoz fordulnak, aki leghathatósabb támogatást nyújthat a kínai birodalommal szemben, a minden oroszok cázához.

Az urgai isten, Budha földi helytartója parancsolta meg a fölkelést. A steppeken gyors futárok továbbították a rendelkezést. Minden vonalon megkezdődött az ellenségeskedés és a khinaiaknak menekülve kellett elhagyniok a borzalmas emlékü magas fensikot. Most a steppeken a mongolok uralkodnak. Ők, kik még nem régen ijjal és nyíllal vadásztak, ma már kitünő ágyukkal és gyorstűzelő fegyverekkel vannak felszerelve, s ezeket mind patronusuktól, az orosz birodalomtól szereztek.

A kínai hadsereg ma már egész a nagy kínai falig vonult vissza. A határszéli városokban s így Kalganban is nagy az izgatottság. Mongoles anté portas. Egész sereg részek átpártoltak és a felkelők diadalmasan nyomultak előre. A bajban levő reszpublika a pekingi helyőrséget küldte ellenük. Ez által kettős hasznót vélt elérni. Egyrésztől gátat vet a mongol terjeszkedés elé, másrésztől bent az országban megszábadul a folyton lázongó király-párthoz szító seregtől. De ember tervez, az urgai isten végez. A kiküldött csapatok hőiesen fel is vették a harcot és több ütközetben meg is verték a mongolokat. Akkor jelentek meg azután a győztes táborban az urgai isten követői, kik kérésrel, fenyegetéssel és föleg vesztegetéssel átpártolásra bírták a sereget.

A bajba jutott köztársaság elnöke fűhöz-fához kapkodott és a harmadik hadtestet küldte a hazadók ellen. Ez a hadtest a legféltelenebb és legszabadosabb egész kínában. Ezek a katonák átvonulásuk közben felperzsezték Peking egy részét, sőt a régi császári palotát is kifosztották. A hadvezetés tehetetlen a féltelenségekkel szemben és kénytelen a büntetéseket mellőzni.

A szabados sereg egy része szállotta meg Kalgant és teljesen megbénította az egész város életét.

Nem tekintenek a magántulajdonra, nincs tőlük biztonságban nem csak a vagyon, de még a polgárok élete sem. A tul nagy kereslet s a kereskedelem veszélye felszórította az árakat és szinte lehetetlenné teszi a megélhetést. Ezzel szemben a katonaság, ha nem kapja pontosan meg a zsoldját, zsákmányol és a kereskedők házait fosztogatja.

Pár nap előtt a khinaiak nagy vereséget szenvedtek a mongoloktól. Azóta a katonák tisztjeiknek sem kérésére, sem parancsára nem mennek a falakon kívül. Bent Kalganban harácsolnak és fosztogatnak. Parancsnokuk, hogy a szabados sereg némi szimpátiáját biztosítsa magának, színelőadásokat rendeztet számukra és szórakozásuktól gondoskodik. A katonaság nyomában mindenütt a félvilág és a nagy városok szemete ömlik, melyek között csak naponti kivégzésekkel lehet annyira mennyire fentartani a közbiztonságot.

Ez a helyzet ma Mongolország határán. A hideg évszakban az edzett mongolok döntő fölénybe kerülnek az elpuhult khinaiakkal szemben és valószínűleg győzelmekkel pecsételik meg Mongolország elszakadását. Thibet szintén ezen az uton van, sőt valószínűleg Turkesztán mohamedán lakói sem fogják soká túrni a kínai uralmat. Ennyi bajjal küzd a fiatal köztársaság, melyben még bent sem állandósult teljesen a revolúció után az evolúció.

Az „Egyetértés”

politikai napilap telefon száma:

Szerkesztőség 7-88
Kiadóhivatal 7-06
Nyomda: József 5-93

Az árvízveszedelem

— Ujabb felhőszakadások —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 19.

A megpróbáltatás nehéz órái még mindig nem multak el. az országos pusztulásnak még mindig nem szakadt vége. Ujabb felhőszakadásokkal Zemplénmegyére, Szabolcsmegyére, Szilágymegyére is lesújtott a pusztító veszedelem. Dés vidékén is újból víz alá merültek a földek. Szomorító tudósításainkat itt adjuk:

Ujabb felhőszakadások

Sátoraljai helyi jelentés szerint Máramaros katasztrófája után most Zemplén vármegyéből kapunk lesújtó híreket az árvíz pusztításáról. Háromhuta és Erdőhorvátin folyik keresztül a Tolcsva-patak, mely a nagy felhőszakadások következtében annyira megáradt, hogy Háromhuta község ó-hutai részében több házat elpusztított. Erdőhorvátiban a máskor husz centiméter vizállású patak négy méter magasságra nőtt s medrét elhagyva előntötte a kerteket, sok helyütt elmosta a termést s két méternyi árkot mosott a földeken. — Óhután a hegyekről aláömlő víz fákat tövestől mosott ki s a házaknak nekimenve, azokat pillanat alatt elsodorta. A lakosság idején elmenekült. Csak egy ember fult bele. Két ember, akiket a víz utközben kapott el, fába kapaszkodott és három órahosszat voltak nyakig érő vízben, míg kimentették őket. A lakosság csekély terjedelmű földjéről nemcsak a veteményt, de a földet is elhordta, úgy, hogy azok helyén csak kődarabok és kősziklák vannak. A kár mintegy 30.000 korona. — Erdőhorvátiban a kár mintegy száz ezer korona földekben és házakban. A hidakat darabokra törve, a víz elvitte. A vízmenti lakosság a partra menekült. A házakba szorultak közül Róth Józsefné hetvenéves asszonyt nyakig érő s óriási sebességű vízből csak úgy tudták kimenteni, hogy a ház ablakát kivágták. A postamesternőt álmában találta a víz, de sikerült kimenteni. A község háza és körjezői lak előtt mintegy másfél méter magas víz folyt, megtöltve a lakást is. Az udvaron talált gazdasági eszközöket és szekeret a pelyh módjára vitte el az ár. Az ut tele van a víz által lerakott krumpli, répa és egyéb terményekkel. Menteni semmit sem lehetett a víz sebes árája miatt. A közlekedés Hútvárral lehetetlen. A segélyezési akció megindult.

Máramarosszigeti jelentés szerint tegnap délután az egész megyében felhőszakadások voltak. A folyók ismét kiáradtak. Máramarosszigeten lecsapott a villám és három munkást megsebesített. Egy villámcsapás a rutén templomot érte Tiszaveresmarton. A villámcsapás aqonsuitotta a harangzórt és felqauitotta a templomot, mely leégett. Irhoczon a villám agvonsuitotta Baracs Ferenczet.

Nyíregyházáról jelentik, hogy tegnap nagy jégeső viharzott végig Szabolcsmegyében. A jégrézés tönkretette, amit meghagvott az árvíz. Dombrád, Tiszadobsa kisvárdai járás több községe tegnap víz alá került s az ár folyton emelkedik itt.

Tegnap délután óta nemcsak a külső utcákon, de Nyíregyház város belső területén is foluóként hőmpölyög az ár. Az egész Erzsébet-főtér tenger volt órákon át. Több száz pincze megtelt vízzel.

Zilahról még a következő részleteket jelentik: A tegnap délutáni orkán és felhőszakadás nemcsak Zilah városban okozott nagy károkat hanem a Zilah-patak völgyében fekvő községek, így Sarmaság, Szilágyballa és Kisterzsita teljesen víz alatt vannak. Az eddigi jelentések szerint Szilágyballán hatvan ház összeomlott. Hogy emberéletben esett-e kár, nem tudni, mert a táviróösszeköttetés megszakadt. Sarmaság és Zilah állomásokon a víz a vasúti töltéseket elmosta, a vasúti sineket fölszakította és egy kilométerre vitte el.

Zilahról jelentik: A zilahi árvíz este megismétlődött. Alig, hogy a Zilahpatak nagy esésű medrén lefutott a reggeli árvíz, estefelé terhes fellegek szakadtak le a Meszes déli és nyugati lejtőire. Este hét órakor a reggelihez hasonló ár hőmpölygött végig s előntötte a mélyebben fekvő városrészeket. A kitarított hidnyilásokon az új ár hamarabb lefolyt de azért újabb nagy károk történtek. A partokon

és a fő-utcán újabb házösszeomlások történtek. Igen sok a hajléktalan, akiket a tanintézetekben helyeztek el. A közlekedés teljesen megakadt. Most dolgoznak a csiszéri hidak helyreállításán, hogy legalább Csucsával legyen összeköttetés. Az élelmszerkészlet csekély és szükség fenyeget, mert a szállítás lehetetlen. A szilágysági vasut Zilahtól Szakácsiig, sőt Tasnádig teljesen meg van rongálva, úgy hogy a közlekedés valószínűleg három-négy hétig szünetelni fog. A lakosság teljesen apatikus. Cziganiban ideiglenes táviróállomást rendeztek be.

Dési jelentés szerint a Deberke-patak a tegnapi felhőszakadás után az idén a másodszer megáradt és Désnek a Cziczhegy körüli részét Kíssomkút, Manját, Radákszinnüt végigsöpörte. A csákgörbői járásban a patakok szintén kiáradtak és Kiskalocsán, Paptelkén pusztítottak végig. A magvarláposi járásban a Lápos-folyó és a patakok sok viczinális utat mostak el, elvitték a beérfalvi hidat, ezenkívül Rohin, Domokoson, Magvarlapon pusztítottak.

Désánán tegnap délután 4 óra tájban kiöntött a község közepén keresztülfolyó patak s előntötte az állami iskolát, a református kántorlakot, átfolyt a hidon és az utakon. A falut néhány órára kétfelé osztotta, egyik oldalról a másikkra sem lehetett jutni. Szenát, kerítéseket hordott el a víz. A désaknai sóbánya a patak medrére alatt van.

Székelyudvarhelyi jelentés szerint július tizenhetedikén rettentő felhőszakadás vonult végig a városra. A Varga-patak megáradt és a víz magával sodorta a házakat, csűröket és ólokat. A víz nyolcvan centiméter magas volt és Szombatfalván is nagy kárt okozott. A 82-ik gyalogezred legénysége mentette meg a lakosságot az életveszedelemtől. Több ház összedőlt.

Hétkeresztúrról jelentik: Tegnap óriási felhőszakadás volt. A víz az utakat járhatatlanná tette. Minden közlekedés megszakadt.

Füzesabonyi jelentés szerint hatalmas felhőszakadás vonult végig Füzesabony fölött. Poroszló községben a villám több házat felqauitott, egy asszony sulvosan megsérült.

Szendrőlől jelentik: E hó 17-én délután Szendrőben és környékén nagy felhőszakadás volt. Az arató munkások a zivatar elől a közelben levő szalmakazalhoz menekültek. Közülük Iuanics János szendrői lakos egy másik szalmakazalhoz ment, alig hogy odaért, a villám lesuitotta. A többiek csak akkor tudták meg, mikor a zivatar elmúlt, s hívták volna haza.

Székelyudvarhelyről jelentik: Udvarhelymegyében óriási károkat okoz a Küküllő áradása. Tegnap újabb felhőszakadás vonult végig a megye fölött, minek következtében a kisebb patakok is megáradtak és kiöntöttek. A felhőszakadás Székelyudvarhelyen is igen nagy károkat okozott. A házak pinczéi megteltek vízzel. Lövéte községben számos ház és melléképület elpusztult. A megye alispánja utascsapatokat kért segítségül. A felhőszakadás következtében az utak legnagyobb része annyira megrongálódott, hogy a legtöbb helyen a forgalom szünetel.

Szegedről jelentik: A Tisza áradása tegnapi mára 40 centiméterrel emelkedett, hasonló magasságot a Tisza utóljára 1879-ben ért el. Ma monitorok érkeztek ide, de a magas vizállás miatt nem tudtak a vasúti hid alatt elhaladni.

Szerajevóból jelentik: Brijedor kerületből ár vizek híre érkezik. A Banjaluka felé vezető uton kénvtelenek voltak beszüntetni a forgalmat, mint hogy az ár több hidat elsodort.

A földművelésügyi miniszter nyilatkozata

Báró Ghyllányi Imre földművelésügyi miniszter az árvízpusztulás és az árvízkárosultak felelősege felől ma következőleg nyilatkozott egy újságtudósító előtt:

— Hála istennek — mondta a miniszter — az árvízveszedelem pusztítása nem olyan borzalmas és a helyzet nem olyan sötét, mint az első jelentésekből megdöbbenéssel hinni lehetett. Kétségtelen, hogy a megáradt folyók és patakok áradása Erdélyben három vármegyében és Felsőmagyarország egy részén, különösen Máramarosban nagy károkat okoztak, ezek a károk azonban szerencsére korántsem olyan nagyok, mint első pillanatra látszottak és amint azokat a közvélemény előtt még most is feltüntetik, a kárt felbecsülni ma képtelenség, le-

hetetlen még a hozzávetőleges megállapítása is a pusztulás méreteinek, de az olyan számok, hogy például Máramarosban harminczöt millió korona a kár, rendkívül túlzottak. Csak természetes, hogy az inségbe jutottakat gyámolítani kell, a hajléktalanoknak szállást, az éhezőknek kenyeret adni az állam és a társadalom együttes kötelessége. Mi teljes erőnkkel és minden rendelkezésünkre álló eszközzel teljesíteni fogjuk kötelességünket, de kívánatos és a segítés munkája csak úgy lehet eredményes, hogy megszólaljon a társadalom melegen érző szíve is. — Nálam járt a felsőszamosparti gazdák egy küldöttsége — folytatta a miniszter — és arra kért, hogy a rendkívül sebes rohanású Szamos szabályozzuk. Ezek a munkálatok folyamatban vannak, amint hogy lehetőleg mindenféle gondoskodni szeretnénk arról, hogy kizárjuk egy újabb pusztulás lehetőségét. Lehetőleg rövid időn belül meglátogatom az elpusztult vidéket, hogy személyes tapasztalat és meggyőződés alapján annál tájékozottabban vezethessem a segítés és a mentés nagy munkáját.

Az árvízkárosultakért

A megdöbbenő tudósítások nyomán ismeretesek azok a rettenetes pusztítások, amelyeket az árvíz mindenfelé okozott. A legtöbbnyire földmives és napszámos emberekből álló árvízkárosultak hajlék- és betevőfalat nélkül várják, hogy a társadalom jótékonyága megmenti őket az éhenhalástól vagy a kivándorlástól.

A szatmári járás főszolgabírája, dr. Galgóczy Árpád felhívást intézett az adakozókhoz, amelyben arra kéri őket, hogy pénzbeli, esetleg vetőmagban vagy élelmszerben nyújtandó segítségüket juttassák el az ő címére, Szatmárnémetibe.

Ugyancsak társadalmi akciózt indított a szolnok-dobokamegyei véghetetlen nyomor enyhítésére gróf Bethlen Balázs főispán is.

Az Ipartestületek Országos Szövetsége pedig körlevelet intézett az ipartestületekhez, amelyben a szükséges szerszámsegélyvek megállapítása felől intézkedik.

Forgalmi akadályok

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Máv. igazgatóságától vett értesítés szerint a Marosludas-besztercei vonalon f. hó 17-én beállt újabb forgalmi akadályok elhárítván e vonalon Marosludas és Kerlés között az összes forgalom fenntartatik.

Székelykocsárd és marosvásárhely közt a Marosbagnotái fennállott forgalmi korlátozás megszűnt.

Székelykocsárd és Marosvásárhely közt a Máv. összes forgalom felvétellett.

A Temesvár-lippa-radnai h. é. vasut Temeshidegkut-Lippa állomásai között fennállott forgalmi akadály elhárítván, az összes forgalom ma ismét felvétellett.

A magyar délkeleti h. é. vasut Hunyaddobra és Marosillye állomásai között fennállott forgalmi akadály elhárítván, az összes forgalom ma ismét felvétellett.

A Máv. igazgatósága jelenti: A magyar délkeleti h. é. vasuton Marosillye és Hunyaddobra, továbbá a szatmárbikszárdi h. é. vasuton Avasujvár és Vámfalumáriavölgy fürdő között fennállott akadály elhárítván, az előbbi vonalrészén az összes forgalom, az utóbbin pedig a személy, podgyász és gyorsáruforgalom ismét felvétellett. A nagykaroly-somkúti h. é. vasuton Erdőszáda és Pusztahidegkut állomások között a személyforgalom átszállással, a podgyász és gyorsáruforgalom áthordással megindult.

Ujabb árvízrongálások miatt a marosludas-besztercei h. é. vasuton a forgalom Nagyczég-Budatelke és Gerlés között beszünttetett.

NAPIREND, Naptár, Vasárnap, július 20. Bómai kath.: E. 10. Legsz. Meg. — Prot.: E. 9. III. — Görög-orosz: július 7. F. 5. Ciriaca. — Zsidó: Thamusz 15. — A nap két reggel 4 óra 23 perczkor, nyugszik este 7 óra 48 perczkor. — A hold két este 9 óra 17 perczkor, nyugszik reggel 6 óra 13 perczkor. — A miniszterek nem fogadnak. — Nyitvalevő muzeumok: Nemzeti Muzeum összes tárai 9—12-ig, Aquinumi Muzeum 9—4-ig, Erzsébet Muzeum 9—12-ig, Ernst Muzeum (Nagymező-utca 8.) 9—4-ig, Gyermektanulmányi Muzeum 9—12-ig, Iparművészeti Muzeum 9—12-ig, Közlekedési Muzeum 9—12-ig, Mezőgazdasági Muzeum 10—1-ig, Néprajzi Muzeum 9—12-ig és 3—6-ig. — Nyitvalevő képtárak: Magyar Ede-dermayerek kiállítás a Ernst Muzeum (Nagymező-utca 8.), nyitva 9—4-ig. Belépődíj 1 korona. Állandó kiállítás a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37—39.), nyitva 9—1-ig. A Szépművészeti Muzeum összes tárai, nyitva 10—2-ig. A Pálffy-gyűjtemény a Szépművészeti Muzeumban, nyitva 10—2-ig. Belépődíj nincs.

Hétfő: Július 21. Róm. kath.: Dániel pr. — Prot.: Dániel. — Görög-orosz: július 8. Prokóp. vt. — Zsidó: Thamusz 16. — A nap két reggel 4 óra 24 perczkor, nyugszik este 7 óra 47 perczkor. — A hold két este 9 óra 32 perczkor, nyugszik reggel 7 óra 22 perczkor. — A miniszterek nem fogadnak.

Leleplezett család

Egy postatakarékpénztári díjok büne

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 19.

Votnesowsky Ferenczné, Hernáth Ilona abból tartotta fönn magát, hogy a Medve-utca 3. számú házában nagy lakást vállalt és a szobákat bebutorozta, bérbe adta. Julius 11-én beállított hozzá egy fiatalember és a legszebb szobáit foglalta le:

— Juhász Jánosnak hívják, mutatkozott be, díjok vagyok a postatakaréknál... Azt hiszem, meg leszünk egymással elégedve...

A díjok ur bizony nagyon jól élt. Állandóan csak reggel jött haza, a pezsgő ilyenkor megoldotta a nyelvét és irtózatos lumpolásokat mesélt el. A leányok annyira megszerették a vidám, könnyűkezü gyereket, hogy minden reggel akadott valaki, aki haza kísérte. Gyalog sohase járt, állandó gummitalpást fogadott.

Tegnap a háziasszonyt a következő kijelentéssel lepte meg:

— Egy kicsit elmegyek nyaralni... Majd délután hoznak egy bőröndöt, készítesse el kérem...

Az elegáns, hatalmas bőrönd tényleg megérkezett. A kulcsok is rajta lógtak. A háziasszonyon most már erőt vett a kíváncsiság és a kísértésnek nem tudott ellentállani, felbontotta. Ámulva látta a fényes berendezést. Csupa selvem, drága ingek, himzett harisnya, fényes ruhák... Az özvegy most már meg volt győződve arról, hogy ez rendes uton nem kerülhetett a fiúhoz, nem is okozkodott sokat, egyszerűen bejött a főkapitányságra. Itt Krecsanvi Kálmán főkapitányhelvettes hallgatta ki és azonnal intézkedett is. Egyszeresen detektívet küldött a lakásra a fiúért, hiszen világos volt, hogy tisztességes uton egy szegény díjok nem kerülhet annyi pénzhez.

Ma déli tizenegy óráig hiába vártak a detektívek. Akkor állt meg a kocsis a ház előtt. A fiatalember felszaladt, a kocsisnak kiadta a parancsot:

— No, barátom előre, mert még lekésünk...

A detektívek előléptek:

— A törvény nevében...

A fiatalember láthatóan összeroppant, de minden kis energiáját felhasználta, hogy elámítsa a rendőrség embereit. A tiltakozása hiábavalónak bizonyult, a törvényes hatalommal való visszaélés kiáltása is süket fülekre talált.

— Honnan van a pénz? — rontottak rá a detektívek.

— Az apámtól kaptam, kérdezzék meg az urak ha nem hiszik!

— Hol lakik az apja?

— Fokon, Pest megye!

— No, gverünk, künn vár az autó.

Erre a feleletre hátra ugrott a fiú, a revoiverét előrántotta. A detektívek azonban megakadályozták az öngyilkosságot. A nagy izgalomtól a fiú elájult, csak nagy sokára tért magához. Amikor látta, hogy elveszett minden, teljesen megijött és lemondóan fordult a detektívekhez:

— Gverünk a főkapitányságra uraim, ha önöknek is úgy tetszik!

A rendőrségen pár perc múlva tisztán állott minden. Juhász bevallotta, hogy egy hónap alatt körülből 11.200 koronát sikkasztott. A postatakarékpénztárban rabították a csekk-kezelést és ő itt manipulált. Azokat a csekket, amelyeket nem tudtak kézbesíteni, kitöltötte, odahamisította a címzett nevét és a pénzt zsebre vágta. Az „üzlet” különösen jövedelmezett. Tegnapelőtt azonban baj történt. Az egyik hamisítást felfedezték. Egy 482 koronás csekkről megállapították, hogy hamisítvány. Persze még senki se gyanakodott rá, sőt neki is elmondották az esetet.

Juhász tudta, hogy előbb vagy utóbb még is csak rájönnek a csalásra és ezért idejében akart megszökni, de a gazdasszony ébersége meghiúsította szándékát. Letartóztatták.

UJDONSÁGOK

Pestiek a vidéken

* * *

Azok közé a Kevébbé irigyelhető halandók közé tartozom, akik a kenyérért — melyet Allah (Mikes Kelemen szerint) hol itt, hol ott hullajt el mindenki számára — a pestvidéki faluból mindennap bekocozgunk a fővárosba. Azelőtt füstfelhős viczinálison döcögöttük be és vissza ezt a türelempróbát mindennapi utunkat, utabban — Sándor Pálék jóvoltából — villamoson járjuk a kálváriát, mely hasonlatos a mesebeli „kásahegy” átrágásához is... Télen át megszokott arcok között folyik le ez a robotos be- és kintazgatásunk. Az egymással rokonszenvezők a kocsis egy-egy sarkában összekerülnek; ha nem is vagyunk beszédesek, egy-egy megértő tekintettel, egy-egy mosolylyal buzdítjuk, vigasztaljuk egymást. Csendes, békében megvagyunk, legfeljebb a közbejött „lekésések” miatt rakjuk az áldást a villamos ereje mellett is le-lesántulगतó „viczinkre”.

A tavaszi virágok fakadása, az enyhe kék égboltozatos napok jöttével — azonban — végők a mi atyafiságos utazgatásainknak. Pogányok jönnek, pogányok tolnaknak a mi csendes, a mi békés örömmünkbe, midőn „beáll” a nyaralási „évad” és a jó pestiek elsőbb csak hihordó feeskemadárként szállingózza, majd mint csoportos varju-falkák, végül az uborkaérés idején meg már felhőző sáskák rajzásával előzönlök, meglepik, zötyögős járműveinket és kiélik falvainkat.

A lakástól az élelmiszerekig mindent patikaszer árával fizetnek, drágitanak meg a vidéken ezek a jó pestiek. A faluban naphosszant recsegtetik a gramofont, Holdvilágos éjszakáink csendjét is léha kuplék éktelen kornyikálásaival üzik el. Hőbörtös divatokkal rontják meg a falu meggyengült erkölceit. Nem elég, hogy a vasuti kocsikban is heringekként szorongunk a pestiek miatt, akik mindig, mindenben csak a maguk érdekeit hizlalják nagyra, különféle kínos szóváltások, tyukszemre hágasok, egymást legázoló tolokodások, komisz pofozkodások is ilyenkor kerülnek napirendre. Mesebeszédnek bizonyul itt és ilyenkor az is, hogy a „pesti nő nyomán rózsá nő”, minékünk legalább csalányokkal kedveskednek még ezek a drágák is...

Ám, mindent meg tudok bocsájtani a falum, a vidék csendes békéjét felháborító pestieknek, kik a művelt ember mázát már a „viczinálison” levelik és állatias meztelenséggel törnek be hozzánk, csak egy elfajulásokra nem talállok mentséget. Azokat a szinte tüntelészamba menő „dajcsolásokat” nem veszi be a fülem, a gyomrom, melyeket utazgatásaink folyamán rőfögős konyhamalacz-német nyelven elkövetnek olyan emberek, akik Budapesten magyar szóval és annyira sikeresen bonyolítják le üzleteiket, hogy annak hasznából még szűk esztendőben is bőven telik drága nyaralataisukra... Akik — vidékre kimenvén — mégis nem szégyenkeznek így „dajcsolgatni” akkor, mikor a vonaton már a rákosfalvai svábokafák is „adjon Isten jónapot!”-tal köszöntik egymást és egy-egy szombat estén a

czinkotai, gyömrői tót munkáslányok magyar nótázásától hangos a vaskocsi belseje... M. P.

— **Időjárás.** Hazánkban tegnap a nyugati határ- megyéket és az Alföldnek keleti felét kivéve, mindenütt voltak jobbra kisebb mennyiségű esők. Jelentékeny esők csupán Máramarosból (Aknaszlatina 38 mm.) jelentettek. További 10—20 mm. között esett Biharban, meg a Dunántulon. A hőmérséklet alig változott és maximuma Orsován 29 C fok és minimuma Tátrafüreden 7 C fok volt. — **Jóslat:** Változókéony idő várható, lényegtelen hőváltozással és helyenkint — főleg keleten — esővel vagy zivattal.

— **A király vendégei.** Ischlből jelentik: Lipót bajor herceg és Gizella hercegné ma este 7 órakor automobilon Münchenből nyári tartózkodásra ideérkeztek. A hercegi pár megérkezése után az uralkodó villájába ment, hogy a felséget üdvözöljék. Konrád bajor herceg néhány perccel később érkezett meg szárnysegéde kíséretében és szintén az uralkodó üdvözlésére sietett. A feleség ¼9 óráig időzött a felségnél, majd pedig szállásukra mentek. Ferencz Szalvátor és Mária Valéria főhercegnő gyermekeikkel ma délután Wallseebe utaztak, ahonnan valószínűleg e hó végén fognak ide visszatérni.

— **A császár leánya.** Ernő Ágost braunschweigi herceg és ifju neje, Viktória Luiza a Vilmos császár leánya, hétfőn érkezett meg Rathenowba, ahol hosszabb ideig laknak majd, mert a herceg itt a rathenowi huszárok parancsnoka lesz. A hercegi pár kíváncságra elmarad minden ünneplés fogadtatás, de azért azt nem akadályozhatták meg, hogy a derék rathenowiak a hercegi párt lelkesen ne üdvözöljék, mikor villájuk előtt kiszálltak a kocsiból. Az üdvözlésre a hercegnő azt felelte, hogy nagyon boldog, hogy végre egy olyan utcában lesz a lakása, ahol más emberek is laknak. Nagyon érdekes a hercegnőnek ez a kijelentése, s emberien érthető vágyakozás érzik ki belőle. A fejedelmi gyerekek egész életükben rendszeren a nagy tömegtől teljesen elzártan élnek s csak kivételes alkalmakkor látnak nagyobb tömegben polgári embereket.

— **Osztrák miniszterek a hadsereg tartalékában.** Bécsből érkezik a hír, hogy az osztrák kormány két tagja előlépett a hadsereg tartalékában. Az osztrák Landwehr rendeleti közlönye jelenti ugyanis, hogy őfelsége kinevezte dr. báró udinskyi Heindol Károly tartalékos főhadnagyot századossá, lovag Zaleski Venczel tartalékos hadnagyot pedig tartalékos főhadnagyvá. Báró Heindol a polgári életben osztrák belügy-miniszter, lovag Zaleski pedig Ausztria pénzügyminisztere.

— **A Deutschaltenburgi sirhalom.** A múlt évben a Nemzeti Múzeum költségén Bécs közelében, Deutschaltenburgban folytattak ásásokat a város mellett emelkedő ugynevezett törökdomb alatt, de Árpád sirját természetesen itt sem találták, csupán néhány törölt váza, egy kardmarkolat és egy gvermekesontváz került a felszínre, amelyek valószínűleg a középkor végéről valók. A bécsi „Fremdenblatt”-ban most „Árpád király sirja” címmel — ami jellemző az előkelő osztrák lap történelmi tájékozottságára, hogy Árpádot királynak mondja — beszámol a deutschaltenburgi ásatásokról dr. Kurle György aki az ásatásokra felügyelt. A deutschaltenburgi török domb 18 méter magas és alatta már 89 évvel ezelőtt végeztek ásásokat egészen a középig, de nem találtak semmit. Az új ásásokat tavaly nyáron kezdték és először egy 2 méter magas alagutat ástak északdéli irányban, egészen a domb középpontjáig és onnan különböző irányokban kutattak a domb belsejében, de semmi különöset nem találtak. A domb alatt egy körülbelül 1 méter magas és 5 méter területű kőhalmoz van és ezt borítja mintegy 20.000 köbméter humusszal vegyes homok. A dombban egy üreg van, amely az 1824. évi ásatásokból való. Az egyik szintén ebből az időből való rombadólt alagutban korhadó fallványrészeket találtak, amelyekről azonban meg lehetett állapítani, hogy szintén nem származhatnak korábbi időből. Az egyetlen némileg értékes dolog, amit találtak, egy szabad kézzel formált agyagedény, amelynek két füle letörtött és amely valószínűleg a római korból való. Azonkívül több koponyacsontot, egy gyermek meglehetősen ép csontvázat és több más jelentéktelen tárgyat találtak. Az ásatásokból csupán az tűnt ki kétségtelenül, hogy a dombot a középkor elején hordhatták össze. Árpád sirjának azonban semmi nyomát sem találták.

A kolozsvári „műtői” Amerikában.

Megittuk annak idején, hogy dr. Riegler Gusztáv kolozsvári vegyész tanár feltalálta a „nővénytejet”, mely nemcsak olcsóbb a fehéntejnél, hanem éppen olyan tápláló, ízletes is, így a legszegényebb néposztály is mindennapos eledelül élvezheti. A kolozsvári vegyész világraszóló találmánya iránt hamarjában érdeklődött egy amerikai teinagykereskedő milliomos, aki St. Louis-ból személyesen kereste fel Riegler tanárt és megállapodásra is jutottak. A magyar tudós találmányának finanszírozása már befejezett dolog, St. Louis-ban megalakult a „The Plant Cereal Development” részvénytársaság, igazi amerikai méreteken. Igazgató: T. Lange vegyész, teinagykereskedő. Grafman, a st. louis-i legnagyobb bank elnöke, Dayer lapkiadó-szerkesztő és a Dawis Milk Machinery Co. chikagói gépgyár-cég. (Ez egyike a legnagyobb amerikai gépgyárvállalatoknak. Dawis, a cég megalapítója, nemrég halt meg 76 éves korában és a gyárat most kilencz fia vezeti, mindannyian gépészmérnökök.) Az amerikai társaság valamennyi igazgatója többszörös milliomos. — Kolozsvári jelentés szerint ebbe a nagy amerikai részvénytársaságba a múlt hónapban, a vállalattal kötött szerződés alapján, belépett Riegler tanár és a nővénytej szabadalmának értékesítésére alakult kolozsvári részvénytársaság is, amely a missouri vállalat igazgatóságába öt tagot küld. A st. louis-i részvénytársaság egyelőre csak Missouri és Illinois-államokban fogja a nővénytejet gyártani, de szerződésileg megszerezte a jogot, hogy az észak-amerikai Egyesült-Államokban, Mexikóban, a braziliai államokban, a dél-amerikai köztársaság egész területén és az ottani európai kolóniákban kizárólag gyártsa és forgalomba hozza a Riegler-féle nővénytejet. A világ minden részéből négyesnél több, komoly, tökéletes ajánlat érkezett a feltaláláshoz azóta, hogy az amerikai részvénytársaság megalakulásának híre ment, de a tárgyalások a találmány megvétele körül addig függőben maradtak, míg az illető államokban nincs szabadalmazva a Riegler-féle nővénytej.

Groszmann Miksa meghalt. Groszmann Miksa, az Országos Munkásbiztosító Pénztár igazgatója, ma este 39 éves korában meghalt. Az erőteljes termetű férfit két napj betegsége után tüdőgyulladás ölte meg. Groszmann Miksa nevét az utóbbi időkben ritkán emlegették, de régente egyike volt a legismertebbeknek. A szociáldemokrata párt vezetőségének volt egyik kiváló tagja s rendkívül nagy része volt a szociáldemokrata párt és a magyarországi munkásmozgalom felvirágzásában. Groszmann nyomdász volt, betűszedő s már kora ifjúságában részt vett a munkásmozgalomban, ahol rendkívüli tehetsége, nagy szónoki talentuma, s szervező képessége folytán vezető szerepet játszott csakhamar. Már 1894-ben beválasztották a pártvezetőségbe, amelynek egyik legagiliasabb tagja volt s különösen a Bánffy-féle üldözések idején vált ki. A pártmozgalomban való részvétele miatt négy ízben szenvedett fogházbüntetést s mintegy három évet töltött összesen a fogházakban. A párt minden fontos akciójában vezető része volt, s oly nagy volt a munkásság bizalma képességeiben, hogy 1907-ben az Országos Munkásbiztosító Pénztár aligazgatójává választották, s ezt a rendkívül fontos állást a nagyintelligenciájú hajdani betűszedő úgy töltötte be, hogy nemcsak a munkásság elismerését érdemelte ki, de a munkaadók is kénytelenek voltak elismerni, hogy Groszmann a súlyos feladatnak a legkiválóbban felel meg.

Milliomos uzsorás. A Royal-szállóból ma este előállították Alter Alfréd ismert bécsi milliomost, akinek már több uzsora-ügy miatt kellemetlenségei voltak. Most Bachruch Károly ékszerész indította meg ellene az eljárást, mert fiának mindössze 32000 koronát adott, de 68000 koronát követelt tőle. A vizsgálatot egyelőre folytatják, de minden valószínűség szerint már reggel szabadon bocsájtják a milliomost. Alter Albertet ma éjjel fél 1 órakor a rendőrség szabadon bocsátotta.

Tüntetés a szociálisták ellen. Settlementből jelentik: Nagy néptömeg, matrózok vezetése alatt bejárta a várost és elpusztította azt az épületet, melyben a szocialista szervezetek ülést tartanak. A tömeg gunyolta és bemocskolta a magukkal hurczolt vörös zászlót.

Tűz a hajón. Charthamból jelentik: A péntekre virradó éjjel az Exmouth gőzösnön rövidzárlat folytán tűz támadt, amely tetemes kárt okozott. A hajót ide hozták, hogy kintarozzák.

Az orosz futár kalandja Fiumében.

Fiumei jelentés szerint a napokban az Ungaro-Kroata egyik gőzösen ideérkezett a csetinjei orosz konzulátus futárja, hogy innen Bécsbe utazzék. A futár a hajón rendkívül feltűnő viselkedést tanúsított, amely miatt egy közöshadseregbeli kapitány, aki a hajón utazott, a gőzös megérkezése alkalmával Fiumében figyelmeztette a szolgálatot tevő határrendőrt és közölte azt is, hogy a futár szidalmazta a monarchiát. A határrendőr erre igazolásra szólította fel a futárt, aki ezt megtagadta. Ezért a határrendőr felszólította, hogy menjen vele Késmárky Rezső dr.-hoz, a fiumei határrendőrség vezetőjéhez, ami meg is történt. Itt a futár felmutatta utlevelét, mire az igazolást tudomásul vették és a futár folytathatta útját Bécsbe.

Herczeg a vidéki kabarében. Thurn-Taxis Gusztáv herceg a napokban birtokvásárlási ügyben Nagyváradon időzött és ellátogatott a kabaréba is. Thurn-Taxis herceg váradi kabarézásáról a következő színes tudósítást közlik:

Megnyílik a vendégek ajtaja: új társaság érkezik. A pinczér, aki lesegíti a felöltőjét és a ruhatár felé iramodik, kellemes meglepetéssel veszi észre a T. T. G. monogram főlött a hercegi koronát és hirtelen visszafordult:

— Páholyt a fenségnek!

Azonnal sürgős-forgás támad, a jófűlű pinczér pillanat alatt tisztában van a dologgal. Azonnal szétválik a felső sarok-páholy függőnye, amely pedig csak kiváltságosoknak szokott megnyílni. Az érkező társaság letelepedett, persze azonnal tudják a szomszéd páholyok mulatói, hogy kik jöttek meg. Thurn-Taxis Gusztáv herceg barátjával, dr. Böszörményi Lászlóval, aki jogtanácsosa lesz, biharmegyei birtokvetélenél. Pezsgőt hoznak és a herceg németül megjegyzi:

— Szívesen látnék néhány művésznőt! . . .

Rá is mutatott a páholyból három kabaré-stárra. A három leány pár pillanat múlva, mintegy véletlenséggel arra kerültek. Virággal, pezsgővel kínálták a herceget, aki sorra meghívta őket. A herceg vagy negyedóráig időzött a páholyban, azután, mikor észrevette, hogy a mulató közönségének figyelme nagyon erősen feléje fordult, szeparét kért és egész társaságával bevonult oda, Bebe Károly bandája is követte őket.

Flóra, Miczi és Elza, a három kabarészépség minden ügyességét összeszedte, hogy kellemessé tegye a fenség éjszakáját.

A három leány átvette Bebe Károly bandájának a dirigálását is. Csupa vig, pattogó ütemű magyar nótát huzattak, danoltak a cigánynyal. A pezsgődurrogás közt a hercegnek is nagyon megjött a kedve, s is próbált néhány nótát. Minden kocczintás után minden pohár szilánkokban került a földre. Dr. Böszörményi a fenség egészségére mondott egy tószót, amelyet állva hallgattak végig, a cigány tust huzott és percekig dörgött ki a Hoch! a szeparéból. Ezután egymást érték a felköszöntök. Thurn-Taxis herceg a leányokat éllette, ők a fenségre üritették a poharukat. Ujabb táncprodukciók következtek ezután, egyre nőtt az üres pezsgős palackok serege s a banda is pezsgőt ivott.

Kinyitották az ablakokat, a cigány belehuzta a magyar nótákat az éjszakába. A herceg kihajolt az ablakon és egyszerre fölkiáltott. Az arany czvikkert leest a szeméről és megakadt az ablak alatt vékony parkányon. A társaság egyik tagja azonnal vállalkozott a feladatra, hogy egy emeletnyi magasságból felhozza az arany czvikkert. Az egész éjszakát átmulatott társaságból hárman kihajoltak az ablakon és úgy fogták a merész vállalkozó balkezét, s pedig az ablak és az éles kövezetű Zöldfa-utca szintje között lebegve kerestélte a czvikkert. Amikor fölkerült vele, a herceg, igazi atléta-erejű ember, a levegőbe emelte és tust huzott a cigánynyal.

Reggeli öt óráig tartott a multság. Akkor pszott szét a herceg mulató társasága.

Newyorki tűzkatasztrófa. A newyorki harminczadik utcában egy gombgyárban robbanás következettében óriási tűz keletkezett. Az egész épület elhamvadt. A katasztrófa pillanatában a gyárban több száz munkás dolgozott. Irtózatos pánik támadt, a mentésnél izgalmas jelenetek játszódtak le. Tizenkét munkásleány és ötvenhárom férfinak súlyos égési sebeket szenvedett. A kár óriási.

A marhahajósár tragikus halála. A Győrmegeyi Marczal-folyó partja mentén elterülő réten ökröket legeltetett Szabó Imre marhahajósár. Nagy lévén a meleg, az ökrök megkivánták a hűs vizet és egypáran beusztak a folyóba. A hajósár megjéjt, hogy a Marczal az ökröket elragadja. Hamar levelközött és utánuk gázolt. A hideg vízben azonban a lába görccsöket kapott és nem lévén senki a közelben, aki segélykiáltásait meghallotta volna, elmerült a habokba. A szerencsétlenül járt hajósár hulláit este forrták ki.

Az oroszországi sztrájk.

Lodzi jelentés szerint ott kerek 50.000 ember áll sztrájkban és mivel 20.000 munkás van Lodzban kenvér nélkül, akik a munkabeszüntetés miatt már régen kereset nélkül szűkölködnek, igen nagy a veszedelem. — Egyes kisebb gyárak fölemelték a béreket és azokban dolgoznak. — Pétervári jelentés szerint a főkapitány kijelentette, hogy tekintettel arra a törvényes rendelkezésre, hogy törvényileg üldözendők az olyan sztrájkok, amelyek közhasznú intézményekben, valamint állami intézményekben rendeztetnek, amelyekhez a katonai és a tengerészeti gyárak, valamint azok a gyárak is tartoznak, amelyek az udvari rendelkezéseket is szállítják, az ilyen sztrájkok felbujtóit a büntetőtörvényszék elé fogják állítani, eltekintve attól, hogy egyszersmind adminisztratív uton is meg fogják fenyíttetni. Edinburgból jelentik: A közúti vasut alkalmazottai sztrájkba léptek. Csak igen kis része az alkalmazottaknak jelentkeztet munkára és ezek ellátják a kisebbitett forgalom munkáját.

Állami sofförképző tanfolyam. A gépjárművezetőket előkészítő tanfolyam, mely a m. kir. belügyminiszterium fenhatósága alatt áll, ez év augusztus 6-tól szeptember 26-ig tartja hatodik tanfolyamát. Este fél kilencztől 9 óráig előadásokat tartanak, nappal a tanfolyam műhelyében a hallgatóság csoportokban műhelygyakorlatokon gyakorlati oktatást nyer és a tanfolyam gépjárművein a gépjárművezetést tanulja. Azon hallgatók, akik a tanfolyam elvégzése után közhasználatu kocsik (autótaxik) vezetésével kívánnak foglalkozni, a helyi ismeretekben is kiképeztetnek. Jelentkezéseket elfogad és felvilágosítást ad augusztus 2-ig írásban, vagy minden szerdán és szombaton délután 5—7 óráig szóbelileg az üdök a tanfolyam helyiségében, X. Százados-ut 14.

A székesfehérvári tifusz. Székesfehérvárról jelentik: A honvédek között fellépett tifuszjárvány nem terjed. Ma beszállítottak ugyan két újabb beteget a csapatkórházba, de ezek már néhány napja megfigyelés alatt állottak. A katonai hatóság a járványról jelentést tett a honvédelmi miniszteriumnak, ahonnan ma egy ezredorvos érkezett Székesfehérvárra. Az orvosi bizottság Farkas főtörzsorvossal, a csapatkórház parancsnokával az élén a honvédegyesület egyenként megvizsgálja és a legkisebb gyanus jelenség esetén az illetőt elkülönítik. A betegek, akik közül néhánynak igen súlyos az állapota, Farkas főtörzsorvos felügyelete alatt a leg gondosabb ápolásban részesülnek. Orvosi vélemény szerint a tifusz továbbterjedésétől nem kell tartani.

Négyszázéves templom. Eperiesről jelentik: Héthárs nagyközségnek történelmi és művészeti szempontból hecses temploma négyszáz éves jubileumát augusztus hó folyamán ünnepli meg Sáros megye közönsége. Jankovich Béla kultuszminiszter és báró Ghillány Imre földmívelésügyi miniszter is résztvesznek az ünnepségen, amelyen az ünnepi beszédet dr. Berzeviczy Albert, a Tudományos Akadémia elnöke mondja. A műemlékek országos bizottságának felkérésére Divald Kornél műépítész monográfiát írt a templomról, amely augusztus havában fog megjelenni.

Sikkasztó adótárnok. Kassáról jelentik: E hó negyedikén váratlanul rovancsoltak a tornai királyi adóhivatalban. A rovancsolás általános meglepetésre 3854 koronányi hiányt állapított meg. Azonnal nyomozást rendeltek el, amelynek eredménye az volt, hogy a sikkasztást Inczedy Bertalan tornai adótárnok követte el, akit Bauer Gusztáv kassai pénzügyi titkár intézkedésére azonnal le is tartóztattak. A megtévedt ember dús gazdag nemesi család sarja. Rövid időn belül 100.000 koronányi vagyont költött el és amikor a vagyon elfogyott, rokonai protekciója révén állami hivatalt kapott. Tornára mint adópénztárnok került, ahol sok rokonszenvenek örvendett. Ma azután ez ügyben váratlan fordulat történt. Inczedy védőjének kérelmére törvényszéki orvosszakértők vizsgálták meg a vádlottat, akik megállapították, hogy Inczedy a tett elkövetésekor beszámíthatlan állapotban volt. Ezen orvosi vélemény alapján az ügyészség elrendelte Inczedy azonnali szabadlábrahelyezését.

A párisi ékszerlopás. Párisi jelentés szerint a három milliós gyöngynyakkék dolgában a rendőrség folytatja a vizsgálatot. A legkiválóbb francia detektívek kaptak megbízást arra, hogy a tettest kézrekerítsék. Annyi bizonyos, hogy a lopás Párisban történt, de az a feltevés nem áll meg, mintha a lopást maga a feladó követte volna el. A rendőrség most az ékszerész alkalmazottai között keresi a tettest.

— **A vérvád.** Krakóból jelentik: A Naprzodnak írják az orosz-lengyelországi Borzew községből: Egy keresztény asszony két gyermekével elment a helység egy zsidó orvosához és be akarta őket oltatni. Mialatt az egyik gyermekkel foglalkozott az orvos, a másik kiment a rendelőszobából és eltűnt. Az anya nagy lármát ütött, hogy a zsidók elrabolták gyermekét. Összefutott a nép, meg akarta ölni az orvost, behatolt házába és burokat összetört. Kivonult a csendőrség s mivel a lakosság kövekkel dobálta meg a csendőröket, azok sortüzet adtak, két ember meghalt, igen sokan megsebesültek. A gyermeket még nem találták meg. A kis mezőváros tele van a rituális vérvád meséjével.

— **Gyanus szállítmány.** Szegedről jelentik: A horgosi állomáson kilenc láda árut feltartóztattak, mert ismeretlen ember szerepelt feladóként. Később Birnfeld Herman szegedi fiatal ember jelentkezett és az árukat Lembergbe akarta továbbítani. A csendőrök Birnfeldet őrizetbe vették. Birnfeld Manót hitelezési csalással gyanusítják, mert megállapítást nyert, hogy tíz láda árut már elküldött Lembergbe, nyolc ládat Zentára, a 27 láda bazárára összesen 30.000 koronát ér. Birnfeld Manót később ügyvédje közbenjárására szabadlábra helyezték, de az eljárás folyik ellene.

— **Arató-sztrájk.** Mátészalkáról jelentik: Szilágyi Lajos jármű nagybirtokos 1400 holdas gazdaságában 120 arató munkás, nagyjából a szatmármegyei Szaniszló községből való oláh anyanyelvűek sztrájkba léptek. A sztrájkra az aratók szerint az adott okok, hogy az ispán a múlt heti esős napokon hétfőn és szombaton, mikor dolgozni lehetett, munkára hivatott, de ők ekkor nem voltak hajlandók dolgozni. A sztrájkolók tegnap fenyegetően léptek fel az ispán ellen, aki jelentést tett a tulajdonosnak, ki a főkolomposokat, három munkást, megfenyített. Az összes munkások erre kimondták a sztrájkot, és meg akarták lincselni saját házában a földbirtokost. Szilágyi Lajos erre több szór a levegőbe lött. A mátészalkai lovastendőrök a legkritikusabb időben érkeztek meg és bekisértek a munkásokat. Kállay Szabolcs főszolgabíró azonnal tárgyalást tartott és a három főkolompost, akik nem voltak hajlandók fölvenni a munkát, egy-egy hónapi, a többiek pedig 15—15 napi elzárásra ítélte. A főkolomposok nyomban megkezdték büntetésüket, a többiek pedig a munka bevégezésével fogják büntetésüket leülni.

— **Földgáz az árvíz nyomán.** Marosvásárhelyről jelentik: Az erdélyi árvíz rettenetes rombolásai mellett mégis járt némi haszonnal. — ami ugyan természetesen teljesen eltörpül pusztításával szemben. Mégis, mint érdekes természeti tümenyt is, meg kell említeni, hogy Marosvásárhelyen a vízár nyomán földgázforrások fakadtak elő. A víz többek a között a Maros mellett levő barompia egy részét is elborította, de innen gyorsan visszahúzódott. Az árterületen Pontet Sándor mérnök és Osváth Károly gyógyszerész földgázomlést észlelték. A meglepő bőséggel kiömlő és erősen bugyborékoló gázt felfogták és az Osváth-gyógyszertár laboratóriumában megvizsgálva, konstataciókat, hogy földgáz és szénadtartalmu. A kiömlés színében a gáz meggyújtva erős lánggal égett. A felfedezők a gázforrás helyét körülzáróvették és most hivatalosan is megindul ezen a helyen a földgáz kutatás.

— **A jó fiu.** A rendőrség letartóztatta Flexner Ernő 18 éves munkátalan magánhivatalnokot, aki az édesanyját, Szerdahelyi Józsa zongoraművésznőt lelővéssel fenyegette meg. Szerdahelyi Józsa elváltan él a férjétől, Flexner Ottó bécsi magánzótól. A fiu egész mostanig az apjánál lakott, néhány héttel ezelőtt azonban Budapestre költözött és állandóan pénzért zaklatta az édesanyját. Flexner Ernő munkakerülő fiu volt, sehol hosszabb ideig nem maradt munkában. Édesanyja meg nem győzte pénzzel ellátni, úgy, hogy most megtagadta a fiúnak azt a kérését, hogy száz koronával segítse. Amikor Flexner Ernő meghallotta, hogy az édesanyja nem hajlandó tovább támogatni, megüzente, hogy ha legközelebb találkozik vele, lelővi, sőt levelet is írt az anyjának és felszólítja, hogy azonnal küldjön száz koronát, különben elpusztítja. A megijedt művésznő erre följelentette a fiut.

— **Véletlen öngyilkosság.** Temesvárról jelentik: Baruch Rezső itteni tekintélyes üvegkereskedő 14 éves Leó nevű fia flobert fegyverével verebekre akart lövöldözni. A fegyver véletlenül elcsúszott kezében és a sörétek fejébe hatoltak. A szerencsétlenül járt reáliskolai tanuló 24 órai szenvedés után ma meghalt.

— **Buttkay György meghalt.** A magyar zornalisticának ismét halottja van. Rothauser Miksa, a Pester Lloyd nagynevű munkatársa, akinek Buttkay György néven jelentős színműírói sikerei is voltak, ma este hosszas betegség után meghalt ötven éves korában. Az elhunyt író Vácson született 1863-ban, tanulmányait Budapesten és Bécsben végezte. A hírlapírói pályán 1881 óta működött, 1890-ig segédszerkesztője volt a Neues Pester Journalnak, majd a Budapesti Tagblatnak. Ez idő óta a Pester Lloyd tárczairója és színházi kritikusa volt. Nagy érdeme az elhunyt, hogy sok kitűnő írónk művét ültette át művészi fordításban a német nyelvre. Mint színműírónak is neves sikerei voltak.

— **Orvosság helyett mérge-pohár.** Nimsevic Károly szabadkai iparos öt éves beteg fia az éjjel felébredt álmából és vizet kért mellette fekvő bábujától. Az idősebb fiu az asztalról felvett egy poharat és öcscsének nyújtotta, aki mo'hón felhajtotta a pohár tartalmát. Néhány pillanat múlva a fiúcska vonaglani és sirni kezdett. Bejöttek a szülők, akik mindjárt látták, hogy az asztalra helyezett két pohár közül nem a vizes, hanem a maró lúggal megtöltött poharat adta oda az idősebb fiu testvérének. A szerencsétlen véletlen áldozata a kórházban haldoklik.

— **A kolera.** A magyar kir. folyam- és tengerhajózási részvénytársaság igazgatósága közölte, hogy a Szerbiában előfordult kolera-megbetegedésekre való tekintetből a Sabac és Klenak közötti átkelési hajójáratakat további intézkedésig megszünteti. A két állomás között tehát úgy az átrakási forgalom, mint a Klenaki vonatokhoz való csatlakozás szünetel. Astrachónból jelentik: Csernojarsk kerület egyik falujában egy kolera-gyanus esetet konstataáltak.

— **Magyar népvándorlás Amerikába.** A washingtoni bevándorlási hivatal most teszi közzé a múlt év július 1-ével kezdődő kivándorlási év első tíz hónapjának adatait. Ez idő alatt hivatalosan 884.369 bevándorló érkezett az Egyesült-Államokba a világ minden részéből. Ennek a horribilis számnak több mint egy tízrészét magyarok teszik ki. Magyarországból 90.004 kivándorló érkezett Amerikába, visszautazott 23.988, tehát a visszavándorlás a kivándorlásnak mintegy 25%-át jelenti, ami igen rossz arányszám. De nem szabad elfelejteni, hogy a katonai készülődések miatt igen erős volt Magyarországon ebben az évben a határzár, utlevélet nagyon kevesen kaptak és soha még annyian nem vándoroltak ki tiltott uton, mint ezidén, a mit legjobban bizonyít az, hogy annyi kivándorlási ügynököt még soha sem tartóztattak le, mint mostanában. Tíz hónap alatt a magyar-északamerikai kivándorlás tehát jóval meghaladta a százezeret. Ehhez hozzá kell még adni a kanadai, továbbá a dél-amerikai kivándorlást, amelyet nem az Egyesült-Államok ellenőriz és így körülbelül százhuszszerte tehetjük tíz hónap alatt a kivándorlók számát. Mindenesetre óriási erő- és vérvesztés, de, fájdalom, semmi kilátás sincs arra, hogy ez a szám a jövőben csökkenjen. És a magyar parlament mindamellett hozzászólás nélkül, egyhanguan szavazta meg a felemelt katonai létszámot.

— **A döghusvők.** A fejemegyei: Nádasladány község határában kőborzragyok felásták a dögmélet és heteken keresztül a sertésveszében elhullott sertések husából éltek. Mikor tegnap éjjel tettenérték őket, amint a dögméletben egy aznap elföldelt sertést akartak elszállítani, a cigányok szembeszálltak a község emberével. A cigányokat, kiknek különben a döghus elvezetésétől semmi bajuk nincs, a község házára szállították.

— **Halál a facsusztatásnál.** Karánsebes, júl. 19. Alfafatelepen Miku Andrei famunkást, aki a facsusztatásnál dolgozott, egy tönk agyonütötte. A szerencsétlenség oka az, hogy Miku nagyot halló ember volt, s nem hallotta meg, hogy egy tönk közledek.

— **Befagyott tengerszem.** Zürichi jelentés szerint az alpesi turisták mostanában egy érdekes természeti csodában gyönyörködhetnek. A tengerszine fölött 2460 méter magasságban fekvő Suvretta-tó ugyanis a hét elején teljesen befagyott és a jégfelületen körülbelül félméter magas uj hó fekszik. A Suvretta-gleccser most pompás szki-utat biztosít a turistáknak, akik éppen ezért a szokottnál is nagyobb számban keresik fel a Suvretta-tó környékét.

— **Titokzatos halott.** Ma délelőtt 10 órakor a Hársfa-utca 4. szám alatt levő „Árpád”-féle szállóban, annak egyik szobájában halva találtak egy tegnap este érkezett vendéget. Zsebeiben talált irásokból valószínű, hogy az illető Uhnyarik Szende, 42 éves kassa-oderbergi vasúti hivatalnok, aki tegnap este érkezett Buttkáról Budapestre, de megérkezése után már rosszul létről panaszkodott. Halálát szívizélhűdés okozta. Be szállították a boncsterembe.

— **Öngyilkos bankigazgató.** Temesváron mintegy két hét óta lakott családjával együtt Havas-Haberfeld Dezső volt dombovári bankigazgató, aki most ott öngyilkos lett. Temesvári jelentés szerint a Józsefvárosban, a Kossuth Laios-utca 29. számú házban volt Havasnak nagy elegánsan berendezett négyosztós lakása. Tegnap este nyolc órakor Havas öngyilkoságot követett el. A lakás ebédlejtében a tűkör előtt föbe lötte magát. A golyó az agyába fúródott és rögtön megölte. Amikor este felesége és tizenkét éves Irén nevű leánya hazatért, Havas holtan, vérbe fagyva feküdt a szoba padlóján. Havas-Haberfeld azért költözött Temesvárra, hogy Purjesz Ignác itteni bor- és szesznygkereskedővel társuljon. Az üzlet azonban nem sikerült és Havas a legnagyobb zavarba jutott. Anyagi bajaihoz járult, hogy Dombováról lakó apja és fivére a tőzsdén nagyobb üzleteket kötöttek. A spekuláció balul ütött ki és Havast vagy százezer korona veszteség érte. Ezek a bajok kergették az öngyilkosságba.

— **A szerelmes katona halála.** Szabadkáról jelentik: Hasku Antal 86. gyalogezredbeli zenészkatona, akinek ma éjjel kellett volna tudóvése miatt a budapesti csapatkórházba bevonulnia, szerelmes volt egy gyönyörű szabadkai leányba, akit nem akart itt hagyni. A leány lakásán föbelötte magát és azonnal meghalt.

— **Emléktábla Szulejmánnak Szigetvárott.** A törökök legnagyobb szultánja, Nagy Szulejmán tudvalevőleg Szigetvár ostrománál halt meg és a török tábor csak akkor értesült a szultán haláláról, amikor Szigetvár elesett. Szulejmán bebalzsamozott holttestét Konstantinápolyba szállították, belső maradványait pedig titokban a szultán sátrában, a mostani türbéli határban ásták el. Erre a helyre később a törökség egy türbét, mauzóleumot épített. Idővel a keresztények templommal alakították át ezt a mauzóleumot, s ma a jámbor keresztények Nagybaldogasszony napján mindenhol odasereglenek, mint csodatévő bucsujáró helyre. A törökség névszáz év alatt teljesen megfeledkezett legnagyobb uralkodójának a temetkezéshelyéről. Dr. Mészáros Gyula, a kiváló orientalista magyar és török kutatórások alapján talált rá, s az ő kezdeményezésére az akkori budapesti török főkonzul Fahr-eddin bej mozgalmat indított, hogy ezt a dicsőséges helyet emlékművel jelöljék meg. A hirtelenül kitört balkáni háború azonban a terv kivételét egy időre megakadályozta. A mostani főkonzul Ahmed Hikmat bej Mészáros Gyula biztatására újra felvette a gondolatot, s így a közel jövőben már a pécsi püspök engedélyével elhelyezik az emléktáblát a katolikus templom külső falába. A török főkonzul és dr. Mészáros Gyula ma utaztak le Szigetvárra, hogy közeljövőben az emléktábla helyét. Az az érdekes terv merült fel, hogy szeptember 7-én Zrinji Miklós kiróhanásának évfordulóján, amikor Szigetvár lakossága nagyszabású emlékünnepet fog rendezni, leplezzék le az emléktáblát, mintegy kifejezésül annak a baráti kapcsolatoknak, mely a két turáni testvérmézetet most összefűzi.

— **Két segédjegyző halálos veszedelme.** Csütörtökön délután Komlóssy Miklós és Debreczeni Sándor segédjegyzők Nagybárdról a szomszédos községbe indultak végrehajtás végett. Utjuk a Bárd-patakon vezetett keresztül, mely normális vízállásnál olvan sekély szokott lenni, hogy át lehet rajta gázolni, de most a megdagadt ár miatt egy szál gerendát kellett keresztül fektetni, mely átjáról szolgált a másik partra. Mikor Komlóssy a gerenda közepére ért, a keskeny gerendán megsédült és beleesett a sebes árba, ahol kétségbeesetten küzdött a vízben. Debreczeni hirtelen ledobta kabátját és társa kimentésére a patakba ugrott. A két ember valóságos élet-halál küzdelmet fejtett ki, amíg végre Debreczeni megragadta feldokló társát és nagy erőfeszítéssel a partra vonszolta. Most mindketten betegen fekszenek.

— **Házasság.** Sonnecker Sándor m. kir. honvéd százados, a m. kir. honvéd Ludovika Akadémia tanára, folyó hó 23-án tartja esküvőjét Temesvárt Ligeti Erzsébet székesfővárosi tanítónővel.

Dr. Dietz Károly rendőrfogalmazó vasárnap délután tartja esküvőjét Viola-Dietz Mária urleányval, Dietz Sándor fővárosi mérnök és nagyjait Köröczny Mária leányával, a Bakács-téri római katolikus templomban.

Strasser Mór, a Tauszig és Strasser cég beltagja, eljegyezte Taglicht Paulát Bereczóról. Bärö Madarassy-Beck Gyula dr. orsz. képviselő, a Magyar Jelzalog Hitelbank vezérigazgatója ma délben kötött házasságot Hatvány Lily bárónővel.

Ifj. Szentivány Ferenc eljegyezte Eperjesen roskoványi Roskoványi Miklós, Sáros megye nyug. főszolgabírája leányát, Méczt.

— **Egy marék fiúért egy emberélet.** A csendőrök véres, kegyetlen gyilkosság elkövetőjét kísérték be a máramarosszigeti ügyészség börtönébe. Blégye Vaszalie, a saji (izavölgyi járás) községi bíró fia, a falu határában lévő kaszálon fejszével megtámadta és agyonverte Cziklun Juon kisgazdát. Blégye a fejszével addig verte a már özszerogyott, halott Cziklun fejét, míg az darabonként le nem szakadt a nyakáról. Ezért hol a balta élet, hol a balta fokát használta. A csendőrök Sajóra való visszatértekor észrevették a véres kezű, dult arcu legényt. Kezében ott volt a bűnjel, a balta is.

— Mit csináltál Vaszalie? — kérdezték tőle.

— Agyonvertem Cziklun Juont. — felelte egykedvűen.

— Miért?

— Mert a földemen kaszált. Most pedig drága a fű! . . . A csendőrök lefogták, megvasalták és visszakísérték a színhelyre. A mesgven itt-ott átsiklott a kasza. *Alig jó maréknyi fű volt, a mit Cziklun Juon az övével szomszédos Blégye Vaszalie rétiéről levágott.*

— **A sikasztó honvágya.** Aradról jelentik: Két héttel ezelőtt tudódott ki, hogy Assel József aradi ékszerész, aki egyik aradi zálogház becsüese is volt, Amerikába szökött. Hátrahagyott passzívái 50.000 koronát tesznek ki. Az ékszerész ma levelet írt aradi rokonainak Newyorkból s azírán tudakozódik, hogy hazajöhetne-e, mert nem tudja megszokni az amerikai életet.

— **Betörők a községházán.** Vasmegevében a toronyi községházán az éjjel betörők jártak, akik betörőszerszámmal feltörték a bíró hivatalos helyiségét és kifosztották a falu kasszáját. Szerencsére csak 150 korona hivatalos készpénz volt a kasszában, ahol Horváth Sándor községi bíró a maga értékeit is tartogatta. Ezek közül az értékek közül egy aranylánc, egy aranyóra és aranylánc, meg két jegygyűrű is a betörők zsákmánya lett. A betörők elmenekültek.

— **Gyilkos anya.** Székesfehérvárról jelentik: Antal Mária budapesti varrónő újszülött csecsemőjét a hónap 3-án megfojtotta, 6-án Székesfehérvárra hozta s jól becsomagolva itt lakó bátyja lakásán rejtette. 16-án elutazott Sörédre s a budafki szőlőkben elrejtette a hullát. A csendőrök a csomagot megtalálták s a csomagoló-papíron levő címzés alapján kinyomozták a leány bátyját, akinek a lakásán a bűnös anyát letartóztatták.

— **Gyújtogatás vádjá alatt.** Szatmárnémeti jelentés szerint a királvi ügyészség letartóztatta Hermann Salamon nagyszöllősi fakereskedőt, akit azzal gyanúsít, hogy ő okozta a múlt heti nagyszöllősi tüzvészt.

— **Szerencsétlenség egy csementgyárban.** Staceból jelentik: A Hannover tartománybeli Ham-momer nevű faluban az ottani csementgyárban az esőtől átázva beszakadt egy folyékony csementtel teli basin betonfala. Ennek következtében a folyékony csement behatolt egy gödörbe, ahol több munkás dolgozott és a munkásokat maga alá temette. *Négy munkás életét veszítette.*

— **Elfogtak egy végrehajtót.** Kassáról jelentik, hogy a nagyváradai ügyészség megkeresésére a csendőrség ma letartóztatta Lenkei Barnabás volt eperjesi adóvégrehajtót. Lenkeit közokirathamisítás és többrendbeli csalások miatt köröztették. Az ügyészség további intézkedés megtétele céljából Nagyváradra szállította Lenkeit.

— **Az elkéseredett asszony.** Szabadkáról jelentik: Vörös György földmives állandóan verte a feleségét. Emiatt az asszony ma reggel, míg férje aludt, megmérgezte magát. Haldokolva szállították kórházba.

— **A viharágyu áldozata.** Nagykánizsáról jelentik: Alsólendván egy viharágyu felrobbant s Kotba Antal kezelőt halálosan megsebesítette.

— **Elégett bolgár kertészfiu.** Szerencsen a vasuti állomás mellett elterülő bolgár kertészethen tűz ütött ki, mely elhamvasztotta a bolgárok egész vagyonát, sőt egy Duskov Károly nevű bolgár kertészfiu is elégett. A tizenöt éves bolgár fiu mélyen aludt a kunyhó padlásán a tűz kitörésekor és menekülni már nem tudott a lángok közül. Megszenesedett holttestét találták meg.

— **Szerbjeink érdeklődnek.** Szabadkáról táviratozzák: Sok bácskai és torontáli szerb lakos felvilágosításért fordult a belgrádi kereskedelmi kamarához, hogy minő feltételekkel nyithatnának üzletet és vásárolhatnának földet a meghódított területeken.

— **A magyarországi őseemberek.** Esztergomi jelentés szerint dr. Hillebrand Jenő a bajóli Öregkő nevű barlangban saját költségén folytatja megkezdett ásatásait. Ujabbán ismét értékes emlékeket talált. Így egy bőrlukasztó csonttűt és egy *vesealaku csiszolt követ*, amelyet az őseMBER fára erősítve *fegyver quánt* használt. Dr. Hillebrand szerint ily értékes diluviális korszakbeli leletekre eddig egész Európában csak egy helyen, Franciaországban akadtak. Legutóbb Meszlény Pál főispán tekintette meg az ásatásokat, aki államsegély ki-
eszközölését is kilátásba helyezte. Dr. Hillebrand az ásatásokról még ez évben előadást fog tartani Genfben.

— **Halál a cséplőgép alatt.** Szabadkáról jelentik: Szudarevics János földbirtokos magánjáró-cséplőgépét a szomszéd pusztára akarta szállítani. A gép a szalmakazal tövében keresztülgázolt Szudarevics ott alvó tíz éves öcsésének a fején és öszszelapította koponyáját. A fiu azonnal meghalt. A gondatlan fivér ellen megindult az eljárás.

— **Gyújtogató villám.** Szabadkáról jelentik: Csonoplya községben Dobi István földbirtokos több száz holdnyi learatott buzatermését a villám felgyújtotta. A gabona teljesen elpusztult.

— **Rendőri hírek.** Tegnap délután a Kőbányai-
uton levő MÁV gépgyárban Fűszler Emil huszonnyolc éves kazánkovács munkaközben rázuhant egy leledony tüzszekrényére. Életveszélyes sérüléseket szenvedett. — A Szentendrei-uton levő Leipziger-féle szeszgyárban Szabó István 25 éves napszámos forró luggal telt kádba esett és egész teste összeégett. — Kovács Géza 19 éves kecsis a Kamara-erdőben levő szegényházban mellbe-
lőtte magát. — *Lecest a lóról.* Ma délelőtt a Baross-
utczában Nemesánszky István 38 éves bérkocsissegéd lovagolt. A 38-as számú ház előtt Német András kecsis ostorával végigvágott a lovon, amely megbokrosodott és Nemesánszkyt ledobta a hátáról. A kecsis súlyos sérüléseket szenvedett.

— **Halálozás.** Somló Bertalan nyug. tanítóképző-intézeti tanár, életének 56-ik évében, elhunyt Máramarosszigeten.

Zimonyból jelentik: Karamatha János, a minap elhalálozott horvát-magyar országgyűlési képviselő és a zimonyi takarékpénztár igazgatójának hamvai pén-
teken éjjel érkeztek meg Budapestre. A kopsorót a helybeli görög-keleti szerb főtemplomból Zimony város valamennyi előkelősége nagy részvét mellett kísérte ki a milleniumi emlék mellett levő görög-keleti nagy sírkertbe.

Szabó Dánielné, aki fiatal korában híres vidéki primadonna volt, tegnap szívizühüdesben Debreczenben meghalt.

Sopronból jelentik: Stolz Károly, a soproni társaskáptalan örkanonokja, aranymisés áldozár, ma 83
ves korában meghalt. Temetése hétfőn lesz.

Szegedről jelentik: Molnár Imre 48-as honvédtiszt ma 86 éves korában meghalt. Az elhunyt Görgey ez-
redében küzdötte végig a szabadságharcot és a sző-
regi csatában megsebesült.

x **Fodor-féle vívóterem** a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordították a gyermektorna- és vívásra.

x **Szündei tanfolyamok.** A „Stenografia“ Országos Gabelsberger Gyorsíró- és Gépíróiskolában (kizárólag Rákóczi-ut 20.) még most is folynak a beiratások a nyári gyors- és gépírási tanfolyamokra. Az intézet növendékei a magyar, német gyorsírás és gépírás mellett még a kereskedelmi tanfolyamot és a sokszorosítási munkák elvégzését is megtanulják. Beiratkozni egész nap lehet, kizárólag Rákóczi-ut 20. Tájékoztató szívesen küld az igazgatóság. Telefon 101—25.

x **A Steinhardt-mulatóban** a nagyszabású átalakítások és modern új berendezéseken kívül cég-
változás is történt. Augusztus 16-ától a mulató gazdasági részét és az ezzel járó felelősséget is Steinhardt veszi át. Steinhardt a legjobb ételeket és italokat a lehető legolcsóbb árakban fogja felszolgáltatni és az éjféli utáni Cabarettet is a legszolidabb alapon fogja vezetni. Steinhardt-nak a mulatóban öt éven keresztül kifejtett buzgósaága elég garancia arra nézve, hogy olcsó árak mellett is csak elsőrangú dolgokat fog nyújtani, hogy a közönség bizalmát ez újabb vállalatánál is kiérdemelve.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

☉ **Kvasz András Szatmárnémetiben.**

Kvasz András, a kiváló magyar pilóta vasárnap délután látványos repülést végez *Szatmárnémetin*. Repülése múlt vasárnap a vízáradások miatt elmaradt, most azonban már élénk érdeklődés nyilatkozik meg a főlzállás iránt. *Kvasz a Hegedűs-féle gyönyörű monoplánon fog felszállni, reméljük, sikerrel.* Az elmúlt évben Kvasz András végezte a legtöbb sikeres látványos főlzállást a vidéken.

**Az Egyetértés szerkesztő-
sége és Kiadóhivatala VI.,
Váci-Körut 19. sz. alatt van**

A párisi nő

Páris, július 15.

Minden idegen, akit véletlen sorsa Párisba juttat el, mindenek fölött legtöbbet és a legérdekesebbet a párisi nőtől várja. A meglepetés azonban sohasem sikerül. Mindnyájan jól ismerjük őket; tudunk mindent róluk és minden nemzet lakói távoli hazájukból pontos képet alkotnak a párisi nőkről, amint kis lábaikon a boulevardok aszfaltját végig mérik. Számtalanszor olvastunk róluk és számtalanszor megcsodáltuk őket a képes lapok illusztrációin. A párisi nő? A legelragadóbb szerető, de a legnyugtalanabb feleség. A párisi nő? Egy köteg ideg, olyan finom, mint a pókháló, de annyira el-
lentállni képes, mint a legdurvább hajókötél. A fiatal leányok? Illetlenek; pajkosak; telve gyöngéd szánalommal anyjuk iránt és elnézéssel apjukkal szemben. Tudnak mindent, sőt még annál is többet. Mindenre kíváncsiak, de egyszersmind mindennel szemben óvatosak is. Megittasítja őket tánczik, a tangó, de rögtön ki is józanodnak a téli-
kert sarkában, buvóhelyükön a pálmagrupp mögött. Mindenre nevető szemekkel néznek, de mélyesen komolyak, ha egy gazdag gavallér meghódítására készítik elő a haditervet. Emléke-
zünk csak Marcel Prevost „Félszüzeire“. És a fiatal asszonyok? A tökéletes bájtoló fogantatnak; vidáman csevegnek mindenről és semmiről sincs fogalmuk; tolettjeikre kiadják férjük egész jövedelmét, de azért sohasem jönnek zavarba; házukban rendesen szerepel a boldog harmadik, kihez esetleg okosan egy negyediket is választanak, ha a folyton növekedő drágaság szükségessé teszi.

Ott láthatjuk őket Henri Becque regényében „A párisi nőben“. És az öreg asszonyok? Megható anyák; bálványozzák fiaikat ezekben bizalmasaik, védőangyaluk és ügyvédjük, emellett elcsábítják iskolatársaikat, kik fiatalágukban az ő érett bájait kik ingerlőknek találják. Nézzük csak meg Henri Bataille „Kolibri mamáját“. A nagyvilági nő? Első modellje a holnapi sőt holnaputáni divatnak. Kalapja kincseket ér, ruhája vagyonokat emészt fel. Amilyen hevesen a korát megelőzni igyekszik, az csaknem túlhaladja a csodálatosság határát. Reggel kilovagol, délben Pre Catelanban ebédel, délután legalább husz látogatást intéz el, utána a Ritzben teázik, este valamelyik színházba látogat el és utána Thelemben vacsorázik, ha csak nem megy valami estélyre, hol az új amerikai tánczokat járja. Jelen kell lennie a chantilly-i futtatáson és az epsomi derbyn, Baireuthban nem mulasztja el az ünnepi játékokat és egy-egy percze az év-folyamán be-benéz Karlsbadba, St.-Moritzra, Trouvillebe, sőt a Monte Carloi opera előadásain is nem egyszer látható. Szemöldökei festve vannak, szem-
mei feketével aláhuzva, arcbőre emaillozott és aikai vérvörösek. Minden étkezésnél pezsgőt iszik és cigarettát szív, ismer minden hazai és idegen író és műveit és megvan neki minden akademikus aláírott fényképe. A nőidettek? Az ő művészetük éppen olyan csodálatos, mint a nagyvilági hölgyeké. Kedves, szép teremlések.

Ügyesek, mint egy tündér, szentimentálisak és romantikusak, mint Gretchen, szerelmesek, mint heilbronni Käthen, temperamentumosak, mint a Moliere soubrettei és természeteseek, akár csak maga Madame Saint-Saëns. Három souból fel tudják ruházni magukat és mégis úgy néznek ki, mint valami hercegnő. Egy szalag a hajban, egy virág az övébe tűzve, minden ékességük. Mind-
tíg kaczagnak és csak akkor sírnak, ha más bánat látják. A „Petit Journal“ gerénye, a Neully-i vásár és Robinsonon egy vasárnap délután elég arra, hogy boldogok legyenek. Szívét könnyen ajándékozza a Montmartre bármelyik festőjének, de akár-melyik milliomos erőlködése megtörik, ha meg akarja vásárolni. Ez a típus a legtermészetesebb alakulása a párisi nőnek. Megismerkednek a művészekkel a Place Pigallen, együtt mennek el egyszer-kétszer a Bal du Tabarinba és Folies Bergerebe, melynek művésznői valamikor szintén mid-
nettek voltak, és ezzel megvan a barátság.

Ezek azonban mind nem a tökéletes párisi nő típusai. Ezekon kívül van egy finom, csaknem

burgoise
Ezek ne-
czérkodu-
a Theat-
Ezek a
dományo-
minden
tályából
az egyet-
szintely
közül ke-
orvosok,
aránt lel-
vészek k-
a világsa-
a „Faus-
díját, a
risban v-
nő, mely
flirtelés-
kában, n-
gödött.

SZI

(*)
mes Hel-
is olyan
Azóta „A
jutott tö-
ción me-
sűrítették
kicsit me-
szített ar-
az az iga-
Helta Ja-
újrendez-
Budai szí-
és szép
értékéből
első, üde-
vitték. El-
műk, él-
kinek tal-
esen Já-
művész p-
Fábri é-
apsolt a
rek, ki a
enni.

(*)
rácz bud-
autató i-
thá-ja e-
szinre. A
érdekes
gyarorsz-

(*)
entik: a
lésében
berbe.

(*)
vidéki v-
közoktat-
zág nag-
góczpont
gazdag n-
téeses gy-
czéljaira
niszter n-
az alkot-
Museum
tiltakozás
kellett ta-
A város-
örömel-
nin egy-
gel a eg-
gyújmé-
nyagát
lhatároz-
vent te-
ükbe s-
okat vá-
örök t-
ivek a-
oknak a-
vi felsz-
roki kiál-
áról kép-
újandeko-

burgoise módon élő típusa is a francia nők. Ezek nem láthatók örökösén a boulevardokon kaczerkdvá a férfiakra nézni, sem a Ritzben, de még a Theatre des Champs-Élysées-be is csak ritkán. Ezek a leginkább otthon vannak, vagy esetleg tudományos előadásokra járnak és képezik magukat minden téren. Ennek a típusnak legfiatalabb osztályából kerülnek ki azok a hölgyek, kik részben az egyetemen, részben a művészeti főiskolákban szinte versenyre kelnek férfi kollégáikkal. Ezek közül kerülnek ki a párisi nő-ügvedek, tanárok, orvosok, patikusok és hivatalnoknők, kiket egyaránt lelkesít Madame Currier példája. Míg a művészek közül csak az utóbbi napokban hordta szét a világsajtó Lily Boulanger nevét, ki karantéjával a „Fauszt és Helena”-val a zeneakadémia római díját, a híres Prix de Rome nyerte el. Mert párisban van egy típusa a nőknek, mely nem párisi nő, mely nem az öltözködésben, társaságban és flirtelésben keresi minden élvezetét, hanem a munkában, melynek igazi és komoly harcosságá vázódott.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET

(*) **A Masamód Budán.** A kedves és szellemes Heltai Jenő „Masamód” című vígjátéka nem is olyan régen aratta nagy sikerét a Vigszínházban. Azóta „A nyári szerelem” dramatizált formája eljutott tőlünk Bécsbe, ahol még egy transzformáció ment keresztül, a négy felvonást hárommá sűrítették össze. Hát bizony ez az átalakítás egy kicsit megártott a darabnak, de még így sem vesztett annyit üdéséből, hogy ne lenne most is az az igazi pesti levegője szellemes csevegés, amit Heltai Jenő szokott és tud írni. Ezt az átfarmált újrendezésű darabot mutatta be Krecsányi Ignác Budai színháza és mi sem bizonyítja jobban derék és szép munkájukat, hogy ezt az átfarmolásban értékéből veszített darabot, melyet a közönség első, üde pompájában ismert meg, teljes sikerrel vitték. Ebben nagy részt a szereplőknek volt érdemük, élükön a kedves és vig *Molnár* Arankával, kinek talán ez a darab a legszebb sikere. Természetesen *Jákó* Amáliában is ügyes és elsősorban művész partnert talált, míg a férfiak közül *Ternyei*, *Fábori* és *Kertész* voltak jók. A közönség sokat apszolt a szereplőknek és első sorban *Heltai* Jenőnek, ki alig győzött a sok hívásra elégszer megjeenni.

(*) **Opera bemutató Budán.** Krecsányi Ignác budai színházban a nyár folyamán operabemutató is lesz. A kiválasztott darab Flotow „Mártha”-ja és valószínűleg augusztus közepén kerül színre. A bemutató érdekességét növeli, hogy az érdekes meséjű, fligrán muzsikájú vígoperát Magyarországon még sehol sem mutatták be.

(*) **A debreczeni színház.** Debreczennél jelentik: a debreczeni színházat a városi tanács mai ülésében *Mezei* Kálmán szinigazgatónak adták bérbe.

(*) **Allami képzőművészeti gyűjtemények vidéki városokban.** Jankovich Béla dr. vallás- és közoktatásügyi miniszter elhatározta, hogy az ország nagyobb vidéki városaiiban képzőművészeti gócpontokat létesít és az állam tulajdonát képező gazdag művészeti anyagból egy-egy nagyobb, értékes gyűjteményt enged át letétképen kiállítás céljaira a városoknak. Ez elhatározásával a miniszter megoldotta azt a kérdést, hogy mindazok az alkotások, amelyeket a fővárosi Szépművészeti Múzeum szükségessége miatt és a művészek örökös tiltakozása ellenére eddig kénytelenül raktárakban kellett tartani, a nagy nyilvánosság elé kerülnek. A városok törvényhatóságai nagy lelkesedéssel és örömmel fogadták a miniszter elhatározását és mindegyikük sietett a tőle telhető áldozatkészséggel megfelelő palotát emelni a képzőművészeti gyűjtemény kiállításának a számára, amelynek anyagát időnként kicserélik. Egyben többhelyütt elhatározták, hogy a gyűjteményeket fejlesztendőként teljemes összegeket vesznek fel költségvetésükbe, s azokból olyan abszolút becsű műalkotásokat vásárolnak, amelyekkel megvetik a város örökös tulajdonát képező képzőművészeti gyűjtemények alapját. Ebben nagy segítségére lesz a városoknak a Képzőművészeti Társulat, amely 1911. évi félszázados jubileumának emlékére a műcsarnoki kiállításokon évente háromezer koronáért vásárol képeket és szobrokat és azokat a városoknak ajándékozza. De még nagyobb segítségére lesz a

közeli jövőben, amikor már rendelkezni fog a képzőművészet legbőkezűbb maczenásától, a néhai *Andrássy* Dénes gróftól öröklött nagy vagyon felett, amelynek kamataiból szintén a vidéki képzőművészeti gyűjtemények számára fog műalkotásokat vásárolni. A leggazdagabb gyűjteményt Arad városa kapta. Több mint hetven darabból áll, értéke negyedmillió korona. A gyűjteményt az újonnan épült gyönyörű kulturpalotában helyezték el. A főterem husz méter hosszú. Ebben állították ki *Fesztly* Árpád nagy hármast képét a — Krisztus temetését —, továbbá *Liezenmayer* Sándornak: Mátyás királlyal választását, *Pállik* mesternek egy nagy tehenes képét, *Iványi Grünwald* Bélnak és *Pataky* Lászlónak egy-egy nagyobb alkotását. Világhírű mestereink közül *Lotz* Károly van a gyűjteményben a legerősebben képviselve és alkotásai közül is a legszebb darab egy, a *Cornélia* leányváról festett élelnagyságu, gyönyörű arczkép. Lotzon kívül a nagymesterek közül ugyancsak erősen van képviselve *Munkácsy* Mihály, *Székely* Bertalan, *Zichy* Mihály, *Madarász* Viktor és *Paál* László. Számban és értékben a második gyűjteményt *Kolozsvár* kapta, ahol azt ideiglenesen, amíg új palotáját felépítik, az Erdélyi Országos Múzeumnak a kaszárnyából átalakított épületében helyezték el. Ez a gyűjtemény szigorúan kétfelé van osztva, egy régi és egy modern osztálva és az előbbiben külföldi, főleg olasz mesterek művei vannak együtt. A modern részben a *Munkácsy* „Ecce homo”-ja és „Síró gyermekek”-jei, *Lotz*ól ismét egy csodaszép *Cornélia* portrját és egy nagy aktos kép, s itt is *Zichy*, *Székely*, *Paál*, *Mednyánszky*, *Madarász*, *Telepy*, *Pállik*, *Kézdí-Kovács*, *Révész* és *Márk* Lajos alkotásai mellett minden számottevő művészi festmény. A gyűjtemény értéke majd kétszáz ezer korona. A harmadik gyűjtemény *Márosvásárhelynek* jutott, ahol azt a kulturpalotában helyezték el. A palotát *Körösfői-Kriesch* Aladár freskói és *Sidló* Ferencz szobrai díszítik, a művészi dekorációját pedig *Falus* Elek festette. A gyűjteményben szerepel *Munkácsy* képe, egy nagy festménye *Ferenczy* Károlytól, egy tájképe *Paáltól* és egy *Szinyei-Merse* portrját. A gyűjteményben, amelyet az államtól kapott, csak úgy mint a két előző állami gyűjteményben képviselve van a magyar művészet színe-java. Az állami gyűjtemény értéke majd 170.000 korona.

(*) **Parsifal a Scalaban.** A milanoi Scala, az olasz opera főszéke, legközelebb német muzsika hajlékává változik át. A jövő évi munkaprogramban ugyanis Wagner műveinek nagymérvű kultiválása szerepel. A színház a szezonban Wagner-ciklust rendez. A tervbe vett opera bemutatók a négy estére terjedő „*Niebelung-vürü*”, „*Lohengrin*” és „*Trisztán és Isolda*”. A szezon legkimagaslóbb eseményét a felszabadult *Parsifal* előadásában sejtik. A Wagner-darabok előadását a leghíresebb olasz karmester *Toscanini*, a new-yorki Metropolitan-opera zeneigazgatója fogja vezetni.

(*) **Zenekari főiskola.** A berlini „Verband deutscher Orchester und Chorleiter” elhatározta, hogy zenekari főiskolát alapít, amelynek fiatal zenészek, akik a solójátékban már elegendő biztonsággal bírnak, a zenekari játékban is kiképzést nyernek s kellő gyakorlatot szereznek. A főiskolában hetenként kétszer tartanak majd nagy zenekari próbákat a zenei irodalom legfontosabb darabjaiból előkelő karmesterek vezetése alatt.

(*) **A nyiregyházi téli színház.** Nyiregyháznál, ahol eddig a debreczeni szintársulat működött, már régen panaszkodott a közönség, hogy a hosszú téli estéken meg van fosztva a színházi szórakozástól. Mozgalmat indítottak tehát, hogy függetlenítsék magukat Debreczentről és ennek eredményeként Nyiregyháza központtal új színi kerületet alakított, amelyhez Gyöngyös, Torda, Nagybánva és Tátrafüred csatlakozott. Az új kerület igazgatója dr. *Márffy* Károly lesz, aki most azon fáradozik, hogy társulatát a vidéki színészet jelesebb tagjaival megerősítse.

(*) **Tizek operettje.** Egyik párisi varieté igazgatója már most, jó előre arra gondolt, hogy a jövő szezonban egy olyan operettet adnak elő, amelyet tíz élő zeneszerző írt. A darab címe: „*Tizek operettje*” lesz, tehát utánzata annak a revue-nek, mely „*Tizek revueje*” címen aratott nagy sikert Párisban. A muzsikát a következő tíz zeneszerző írja: *Camille Saint-Saens*, *Xavier Leroux*, *André Messager*, *Camille Erlanger*, *Reynaldo Hahn*, *Charles Lecocq*, *Hirschmann*, *Cavillier*, *Rodolphe Berger*, *Willy Redstone*. A librettót *Paul Perrier* írja. Az operett bemutatója valószínűleg zenei rejtélyfejtés lesz, mert a felvonások között a közönségnek kell kitalálnia, hogy melyik számot ki kom-

ponálta. Aki a legtöbbet eltalálja, 500 frank jutalmat kap. A közönségnek különben aránylag nem lesz nehéz dolga, mert a komponisták közül, úgy a komoly, mint a könnyebb irányból a legkarakterisztikusabbakat választották ki.

(*) **Posthumus Rochefort-darab.** Még közvetlenül a halála előtt *Henri Rochefort* azzal a gondolattal foglalkozott, hogy megint a drámairók sorába lép. Mint most nyilvánosságra jutott, egy öt felvonásos darabot hagyott hátra, mely a *Theatre Ambigu*nak volt szánva. A darab címe *L'Irreparable*. A darab, amely egyébként nem politikai szatíra, teljesen elkészült, s azután *Rochefort* átadta *Andre de Xorde*-nak, a fiatal drámairónak, hogy színpadtechnikai szempontból átdolgozza. *Andre de Xorde* elfogadta ezt a megbízást és így a kézirat most az ő birtokában van. A premiér valószínűleg meg is lesz még a jövő szezonban.

(*) **Hermann Bahr új darabja** *Hermann Bahr* az ismert nevű német író, akinek magyar színpadon is szerepeltek már darabjai, egy komédiát írt. Az új darab címe „*Der Phantom*” s bemutatója a jövő szezonban lesz abban a berlini színházban, amely societair alapon kezdi meg működését szeptemberben. Eddig müncheni, bécsi, hamburgi, frankfurti stb. színházak vették meg a darabot.

(*) **Magyar művészeti kiállítás Amerikában.** Amerika nagyobb művészeti gócpontjaiban rendezendő magyar grafikai kiállítás szervezésén kettőzött erővel dolgozik *Olqvai* Viktor, a Képzőművészeti Főiskola professzora és dr. *Pogány* Kálmán, a Szépművészeti Múzeum metzetosztályának a tisztviselője. A kiállításra máris hatalmas kollekczió gyűlt egybe, amelyben minden számottevő művész legjelesebb alkotásaival van képviselve. A kollekcziót néhány nap múlva már utnak is indítják Amerika felé.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* **„A Bélyeg”** A bélyeggyűjtésnek ma már valóságos világirodalma van. A széles világ művelt népeinek nyelvén könyvtárakra tehető művek, folyóiratok, újságok jelennek meg a nálunk még ma is leginkább szemét közé dobott, elhasznált — bélyegekről. Angliában, sőt az egész világra tehetőleg, például György király az első bélyeggyűjtő. Kincset ér a gyűjteménye, kerülnek olyan ritkaság bélyegpéldányai, hogy egynek-egynek az értéke a széles világ bélyegpiacán milliós értéket jelent. A bélyeggyűjtést nálunk eddig alig-alig vették komolyan. Leginkább diákgyereknek „szórakoztak” vele ideig-óráig, no meg hátuk megett lemosolygott, kigunyolt „különczködők”. A mi országunkban vándorolható bélyegeknél temetője a papirkosár, a személtáda — és domb volt sokáig, mondhatjuk: az utolsó időkig. Lendületet és maradandóbb érdeklődést csak a *Holitscher Róbertek* sikerei ébresztettek a bélyeggyűjtés iránt — nálunk. A *Holitscher Róbertek* több százéves gyűjtéseikkel ismertté, tiszteltté tették a magyar bélyeggyűjtő nevet a külföldön is. A *Holitscher Róbertek* sikereitől végre a mi lomha közönségünk is ébredni kezd és végre is támadt egy réges-rég nélkülözött szaklapja, amely a jobb jövő hajnallását jelenti be álmos Pannóniánkban. A neves magyar poéta, *Haraszthy* Lajos kollégánk, aki egyszemélyben kiváló rajzolóművész és — gyűjtő is, vállalkozott szerkesztésére és kiadására a magyar bélyeggyűjtők havonként megjelenő, illusztrált újságjának, „*A Bélyeg*”-nek. Mi ezt olyan örvedetes, olyan dicséretes, olyan jelentős eseménynek tartjuk, mert újabb világosságnak, újabb értékeknek nyit ajtót a mi homálylepett, nehéz álomba merült Pannóniánkban, hogy művészelkü szerény barátunk újságjára ilyen kiemelten felhívjuk a közönség figyelmét. Hézagot pótol, ismereteket terjeszt, hasznos és kedves cselekedet szolgál ez a szakavatottan közrebocsátott kis újság, melynek immár a második száma jelent meg áldozatos gazdag, érdekelt tartalommal. A kiállítására is művészi uttörő vállalkozásnak előfizetési ára egész évre csak 2 korona 40 fillér. *Haraszthy* Lajos címén (Budapest, II., *Batthyány*-utca 38) rendelhető meg. És bár a magyar közmondás szerint „minden kezdet nehéz”, ha a helyes utra ilyen vezető kalauzol bennünket, nem tévelygünk vaktában, sőt — bélyeggyűjtésről lévén szó — hamar megszaporodnak a gyönyörűségeink, hamarabb elérhetünk szép, becses sikereket is. M. P.

A legtöbb hashajtó-pirula a bélutakat erősen izgatja és ez által még jobban elősegíti a renyheségüket. Ez okból a legtapasztaltabb orvosok tanácsolják, hogy a székrekedés megszüntetésére a **Ferenc József keserűvizet** használják. Természetnyújtotta összetétele folytán a „Ferenc József”-viz a bélszatornát kíméletesen, minden megerőltetés és kólika nélkül, mossza ki. A valódi „Ferenc József”-viz ezért szivbetegeknek és különösen véredényelmeszesedésben szenvedő korosabb egyéneknek pótolhatatlan háziszser.

*** Uj Idők.** Ezen a héten három értékes és érdekes elbeszélés jelent meg az Uj Idők-ben. Lovik Károly *Krudv Gvula és Nagy László művei*. Farkas Pál folytatja gyorsan népszerűvé lett elmés sorozatát „Kitty levelei” czímen. Két regény folytatása is van e füzethem: az egyik *Conan Doyle*, a világhírű angol író szenzációs műve, a másik eredeti magyar munka, érdekes és finom, sokféle találgatásra adott alkalmat, mert írnia nem árulta el a nevét. Czikkek, versek bő sora mellett egy sereg kép ékesíti az Uj Idők-et, melynek előfizetési ára negyedévre 5 korona, félévre 10 korona.

*** A „Vasárnapi Ujság”** július 20-iki száma nagy érdekességekkel mutat be a legérdekesebb magyar vidéki muzeumról, a kassairól, a legutóbbi árvízkatasztrófáról, a német császár wilhelms-hősei nyaralójáról, az elhunyt Rochefortról. Mánuel előzőtt portugál király házasságáról, stb. Szépirodalmi olvasmányok: Pékár Gvula cikksorozata a reitelmis Bretagneről, Kvassay Ede regénye, Bán Ferenc novellája, Szép Ernő versei. Egvéb közlemények: báró Harkányi János új miniszter arcképe s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték, stb. — A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyed évre öt korona, a „Világkrónikával” együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap” a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

*** Huszadik Század.** A *Huszadik Század július-augusztusi száma* a következő gazdag tartalommal jelent meg: *Tanulmányok*: S. R. Steinmetz: A Szociográfia helye a szellemi tudományok sorában. *Pesch Jenő*: Az aprocrisztikus etikáról. *Balkányi Béla*: A magyar föld termése. *Szemlék és jegyzetek*: Kerner Zoltán: Az európai államok szövetsége. Sz. G.: A feminista mozgalom. *Schöpfung* Aladár: Szépirodalmi szemle. *Varga*: A kassai agrárgyűlés és Magyarország mezőgazdasága. *Speta*: Lester F. Ward. *Issekruljev* Krsuta: A szerb parasztádrugák (szövetkezetek). *Kortörténeti jegyzetek*: Külföldi aktualitások: (H. B.) Anyák nyugdíja az északamerikai államokban. (Hoffmann Géza) *Lukács Paula*: Törvény a republikánusokról. (Rédei József). Antiszemitizmus gyártás: Az O. M. N. E. (Gyulai István). *Bizantizmus*. — *Köngvismertések és bírálatok*: Többtermelés (Balkányi Béla). Történet-szociológiai kutatások (J. O.). A modern dráma fejlődésének története (B). Önkormányzati törekvések Európában (Vajda Mihály). Egy új irodalomtörténet (B. R.) Vitasorozat a Taylor rendszerről. (Wettl Károly). A zenei tehetség megszerzése és átöröklése (f. i.). Tanulmányok az igazságügyi politika köréből (Sz.—d.). A magyarországi ruten kérdés (Vajda Mihály), amit a Huszadik Század könyvszemle rovata fejez be. A Huszadik Század minden hónap közepén jelenik meg 8—10 ivny terjedelemben. Mutatványszámot készsággel küld a kiadóhivatal: Politzer Zsigmond és Fia Budapest, IV., Kecskeméti-utca 4. szám.

*** A Századok Legendái** cz. folyóirat legújabb megjelent fvény száma — amelyet *Virtu Ferenc* szerkeszt — *József főhercege* afrikai utelírásának folytatását közli. A hangulatos részeken bővelkedő, tartalmas cikket a főhercegek saját művészi fényképfelvételei díszítik. A folyóirat főtémája a *lovassport* történetét és kialakulását tárgyalja, különös tekintettel a magyar viszonyokra. E cikket — mely Lovik Károly szakavatott tollal dicseri — mintegy félszáz kép tarkítja, melyek közül különösen Sándor Móríc gróf lovassportjairól tarthatnak számot széleskörű érdeklődésre. Kiegészítésül báró *Podmaniczky Gvula* a magyar lótenyésztés fejlődését ismerteti. Az aktuális szemle részben *Ambrus Zoltán* krónikát, *Vésci Margit* Szentpétervárról és *Földes Imre* „A cigaretták” czímmel érdekes egyfelvonásost ír. Végül a Sport és Divat rovat egészíti ki a vaskos és gazdag tartalmu lapot, amelynek szerkesztősége Budapest, V. kerület, Arany János-utca 1. szám alatt van.

*** Tányértalpu Töhötöm és Bendeguz**, a gyermekek két kedvence, szerepel ismét Pósa ki-tünő gyermeklapjában. „Az En Ujságom”-ban, egy bájos, vidám elbeszélés keretében. Emellett annyi mulattató cikk, szép vers, ötletes apróság és egy sereg kép díszíti ezt a legjobb magyar gyermeklapot, hogy annak apró publikuma elmulathat vele egy hélig, míg a következő szám megjelenik. Az En Ujságom előfizetési ára negyedévre 2.50 korona, félévre 5 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal VI. Andrassy-ut 16.

*** Az egészségügyre vonatkozó törvények és rendeletek „Chyzer-féle gyűjteménye”.** Most jelent meg a m. kir. belügyminiszter megbízásából az „Egészségügyi törvények és rendeletek gyűjteménye” című munka IV. (1905—1912. év végéig megjelent törvények és rendeletek magában foglaló) kötet. Ezt a kiváló és nagyfontosságú közegészségügyi kézikönyvet a néhai dr. Chyzer Kornél min. tan. indította meg, ezt a IV. kötetet pedig a belügyminiszteri közegészségügyi közigazgatási osztálynak vezetője, dr. Kampis János miniszteri osztálytanácsos állította össze. Miután az ország határain máris jelentkeznek a legveszélyesebb ragadós betegségek és a háborús Balkán-államos közelsége állandóan újabb epidemiák veszélyével fenveget, ezen könyv megjelenése — mely az összes ragályos betegségek elleni legújabb óvintézkedéseket tartalmazza, legnagyobb mértékben aktuális főleg azok számára, kik az ország közegészségügyi szolgálatával bármilyen vonatkozásban állanak, kiváló szolgálatot van tehát hivatva tenni az összes közegészségügyi vagy közigazgatási intézményeknek, hivataloknak, tisztviselőknél, vagy bárkiképen érdekelt magán személynél is. A legkíváltságosabb szerző tollából származó szakmunkára felhívjuk mindezeknek figyelmét. A mű Eggenberger könyvkiadó-vállalat kiadásában jelent meg, ára 14 korona, köve 15.50 korona, megszerzhető a kiadótól és minden könyvkereskedésben.

FŐVÁROS

(Horn Ede emléke. Lovag Horn Emil, Horn Ede volt államtitkár Párisban lakó fia, a télen, Budapesten időzésekor — mint megirtuk — felajánlotta a főváros muzeuma részére édesatjának bronzból készült reliefjét és a főváros könyvtára számára Horn Ede összegyűjtött műveit. Horn Ede reliefje — *Sámuel* Kornél jeles szobrászművész sikerült műve — már elkészült és lovag Horn Emil erről most értesítette a fővárost. A reliefet az ősszel helyezni majd el a főváros muzeumában.

(A kerületi előjáróságok ellenőrzése. Dr. *Bárczy* István polgármester a IV., IX., és X. kerületi előjáróságok vizsgálatával *Rózsavölgyi Gvula* alpolgármestert, a VI., VII. és VIII.-val dr. *Bódy* Tivadar alpolgármestert, az I., II., III. és V. kerületi előjáróságok vizsgálatával gróf *Festetics Géza* helyettes alpolgármestert bízza meg.

(Az erszébetfalvi forgalom. A *Budapesti Villamos Városi Vasut* igazgatósága az utazóközön-ség érdekeire való tekintettel elhatározta, hogy az Erszébetfalvára közlekedő 18. számú viszonylatot kettéosztja és pedig az alábbiak szerint módosított 18-asra és az új 52-esre. Eszerint az eddigi 18-as viszonylat, amelynek kocsijai az erszébetfalvi piactérről kiindulva a Mester-utczán, Nagyköruton és Podmaniczky-utczán át a Szabadság-térre és viszont közlekedtek, ebben a formájában megszűnik és helyébe a következő két reláció lép: a 18 as kocsik Erszébetfalváról (Piacz-tér) indulnak és a Török Flóris-utczán, Gubacsi-utczán, Mester-utczán, Nagyköruton, Podmaniczky-utczán, Báthory-utczán, Országház-téren, Dunaparton, Fővám-téren, Közraktár-utczán, Boráros-téren, Mester-utczán, Gubacsi-utczán és a Határ-utczán át a Vezér-utczai hurokvágányon jutnak ismét kiindulásuk helyére. Az 52-es jelzésű kocsik az erszébetfalvi Piacz-térről a Török Flóris-utczán, Gubacsi-utczán, Mester-utczán, Boráros-téren, Közraktár-utczán, Fővám-téren, Dunaparton, Országház-téren, Báthory, Kálmán- és Podmaniczky-utczán, Nagyköruton, Mester-utczán, Gubacsi-utczán, Határ-utczán és a Baross-utczai (Erszébetfalva) hurokvágányon át fognak közlekedni. Az új rend e hónap 21-én, hétfőn lép életbe.

(A városrendezés és az üres telkek. A jelenleg fennálló gyakorlat szerint a kerítések elhelyezésére kért telekhatárkitűzéseket a tanács foganatosította anélkül, hogy az illető telek szabályozását követelte volna, amelynek következménye az lett, hogy a kerítések nem a szabályozási vonalra, hanem a telek eredeti határvonalaira állítottak,

vagy amennyiben a szabályozási, tehát új határvonalra helyezték is, a szabályozás az illető telekre nézve jogilag végre nem hajtatván, a megkívánt rend nem létesült és ha egyeb nem, a hivatalok felesleges nyilvántartási munkával terheltek. Ez anomáliák megszüntetésére a tanács kimondta most, hogy a kerítés elhelyezésére kért telekhatárkitűzési kérvények következő elintézése csak akkor engedhető meg, ha a folyamodó egvuttal a telek szabályozási kérdését is megoldja, vagyis hogy előbb a telekszabályozási kérdést kell letárgyalni és a keresztyült szabályozás után lehet csak minden további kérelem nélkül a telek új határvonalainak kitűzését és a kerítés felállítását foganatosítani.

(Uj vágány. Budapest főváros törvényhatósági bizottsági közgyűlése a múlt év decemberében hozott határozatában kimondotta, hogy a budapesti városi villamos vasut r.-t. által a Baross-utca és a József-körut délkeleti sarkán tervezett összekötő-vágánynak közigazgatási bejárása mellőzésével leendő engedélyezéséhez hozzájárul és a vágány céljaira szükséges közterületeket átengedi. Ehhez a határozathoz a fővárosi közmunkák tanácsa is hozzájárult, ma pedig a belügyminiszter értesítette a fővárost, hogy a kereskedelmi miniszterrel egyetértve, jóváhagyja ezt az engedélyt.

(Készül az új orbánczos pavillon. A Szent István-kórházi új orbánczos pavillon építését a közgyűlés már engedélyezte, de a belügyminiszteriumban megakadt az ügy, mert ott a főváros által tervezetnél több folvosót kívántak és illusztrálásul kész vázlatot is felajánlottak a fővárosnak. Dr. *Magyarevits* Mladen tisztii főorvos és *Hönig Dező* tervező műszaki tanácsos szeméves intervenálásával a belügyminiszterium saját terve eleítésével a fővárosot hagvia jóvá.

(Az ásványvizek új csomagolása. A belügyminiszter körrendeletben értesítette az összes törvényhatóságokat és igv a fővárost is, hogy a jövőben az ásványvizek csomagolásánál nem tartia szükségesnek, hogy minden egyes ásványvizek üvegét önkupakkal lásanak el. Eppen ezért megengedi, hogy a különböző ásványvizeket egvszerűen ledugaszolja, kupak nélkül hozzák forgalomba.

EGYESÜLETEK

(A győri országos tisztviselő-kongresszus előmunkálatai. A szeptember hó 20—22. napjain *Győr*tt tartandó országos állami tisztviselői kongresszus előmunkálatai serényen folynak. Már régen elkészült a kongresszus pragmatika-bizottságának javaslata, most pedig a társadalmi feladatok kérdéseit tárgyaló albizottság végzett a feladatával.

Nyílttér

(E rovatban közöltékérti nem vállal felelősséget a szerk.)

Zománcz mázoló festék,

színtartó, már az első bevásárra teljesen fedő, alaposan nem szükséges. Zománcz-mázoló, Antiszepikus, mérgeztelen, ideális festék boltok, területekre, még mázolatlan homlokzatokra, faépítményekre, csőlépőkre, kerítésekre stb. Kapható minden szármalában. **KÖNYV NAGYSZÁMTEREKÉNT 5 FILLÉR.** Mintakönyv ingyen. **Carl Kronsteiner,** Raktárak minden nagyobb városban. Budapesti vezérképviselő: **HÉDERVÁRY JÓZSEF,** IX. ker., Ferenc-utca 39. szám.

BACHRUCH A.

ezüstáru-gyára, Budapest, IV. Királyi Pál-utca 13. sz.

A gyári épület földszinti helyiségeiben állandó eladás nagyban és kicsinyben legolcsóbban szabott eredeti gyári áron!!

MATTONI FÉLE
GISSHÜBLER
természetes érvényes
SAVANYÚVIZ.

A közse

Ma tartó Egyesülete évi házbán.

Ennek a most szerepel alatt, mert a Községi Alkalmazott volt előzőtőmeget keret.

Ugyanis a tagja, akik se országos egve a tárgyi és sz közérdekü mü hogy ennek a harcolni a jeg szellemi munk jegyző kapcs egyesületéhez méreteit megie kell állapítanu alkalmazottak tak ennek az képezték, igen hogy a jegyző nyában megta

Nekünk, a ményeknek, a munknál fogv szemüvegén k ami van, írjnyek egybevet szerény követ is, hogy a gyű előző volt o Ezek a jegyzőegyesüle etikával, a k nak, hogy a j ség képviselje telve, küzdelm litását tekintet feladatának, m ségi tisztviselő ben az egvesü jegyzőegyesüle szeméves az ő országos jegv

Nem tette nők, *Uszka* B azért, mintha volna — hanc zekvencziákat a gyűlés után ezzel elhatáro nek újból a k amely ellenzél jegyzőegyesüle

Lesz idő, sületében ma okaira részlet jegyzői érdeke bekövetkezik, hogy a jegyző lok szolgálatá ellen alakult, hogy lapunk pontunk sem kormány tagja miniszterek vá tozott meg, a tásunkat az al

A gyűlést meg és felolva

A *Nádask*



KÖZIGAZGATÁS

A községi tisztviselők gyűlése

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 19.

Ma tartotta a Községi Tisztviselők Országos Egyesülete évi rendes közgyűlését a régi képviselőházban.

Ennek a fiatal egyesületnek, amely különben most szerepel a nyilvánosság előtt először új neve alatt, mert eddigi elnevezése „Segédjegyzők és Községi Alkalmazottak Országos egyesülete” volt, ma volt először alkalma, hogy a jegyzők nagyobb tömegét kereteiben lássa.

Ugyanis a jegyzői egyesület ellenzékének több tagja, akik semmi reményt nem tápláltak, hogy az országos egyesület kebelében kiküzdhessek azokat a tárgyi és személyi változásokat, amelyek ennek közérdekű működését lehetővé teszik, elhatározták, hogy ennek az egyesületnek keretei között fognak harcolni a jegyzők és a községi közigazgatás egyéb szellemi munkásainak érdekeiért. Így azután sok jegyző kapcsolódni kívánt a községi tisztviselők egyesületéhez és a mai gyűlésen, ennek imponáló méreteit megjelenésükkel biztosították is, mert meg kell állapítanunk, hogy a segédjegyzők és községi alkalmazottak, akik tulajdonképpen alapítói voltak ennek az egyesületnek és eddig annak magvát képezték, igen kis számban voltak képviselve, úgy, hogy a jegyzők nélkül a közgyűlés részvétel hiányában megtartható sem lett volna.

Nekünk, akik objektív bírálói vagyunk az eseményeknek, nekünk, akik éppen tárgyilagosságmunkánál fogva a történetek nem az elfogultság szemüvegén keresztül nézzük, hanem látjuk azt, ami van, írjuk azt, ami történt s ami az előzmények egybevetéséből mint logikus folyomány, észszerűen következtethető, meg kell állapítanunk azt is, hogy a gyűlésen részt vett jegyzők zöme, ahogyan először volt ott, úgy utólag is.

Ezek a jegyzők elégedetlenek a központi jegyzőegyesület vezetőségével, ezek a jegyzők az etikával, a közmórállal nem tartják kompatibilisnek, hogy a jegyzők nagy testületét a mai vezetőség képviselje és a jegyzői kar tisztessége, tekintelve, küzdelmeinek sikere érdekében annak eltávolítását tekintették és tekintik az egyesületi élet első feladatának, méltán megdöbbentek, amidőn a községi tisztviselők újonnan megválasztott elnöke ebben az egyesületben is bálványvá tette a központi jegyzőegyesület elnökét, *Uszka* Bálintot, akinek személye az ő szemükben ütköző pont magában az országos jegyzőegyesületben is.

Nem tettek ellenindítványt, amidőn az új elnök, *Uszka* Bálint üdvözlésére tett indítványt; nem azért, mintha ebben az indítványban osztoztak volna — hanem egyszerűen azért, mert — a *konzekvenciákat vonták le*, amint hogy ez a nyomban a gyűlés után tartott értekezleten le is vonatott és ezzel elhatározatotott a jegyzőegyesületi ellenzéknek *ujból* a központi egyesületben való szervezése, amely ellenzék tevékenységét egyedül az országos jegyzőegyesületben kívánja érvényesíteni.

Lesz idő, amidőn a községi tisztviselők egyesületében ma történt meglepetésekre, azok indító okaira részletesen kiterjeszkedünk, ha ennek a jegyzői érdekek szempontjából való szükségessége bekövetkezik, mert semmi szín alatt sem engedjük, hogy a jegyzők ellenzék mesterségesen azon célok szolgálatába játszassék át puccsszerűleg, amely ellen alakult, de most, amidőn megállapítjuk azt, hogy lapunk mai vezércikkében elfoglalt álláspontunk sem a községi tisztviselők elnökének a kormány tagjai előtt elmondott beszédei, sem a miniszterek válaszai után egyikük javára sem változott meg, a gyűlés lefolyásáról részletes tudósításunkat az alábbiakban adjuk:

A gyűlést *Szombathelyi* Béla alelnök nyitja meg és felolvastatja az elnöki jelentést.

A *Nádasky* György által felolvasott elnöki je-

lentést a közgyűlés egyhangulag tudomásul vette és Saáry M. Zoltán elnöknek köszönetét fejezte ki.

Bruszt János előterjesztette a múlt évi számadást és a jövő évi költségvetést, amelyek egyhangulag elfogadtattak.

Ezután *Nádasky* György felolvassa a választmány határozati javaslatát a fizetésrendezést illetőleg és ezzel kapcsolatban indítványozza, hogy az egyesület fejezze ki küldöttségileg bizalmát *Tisza* István miniszterelnök és *Sándor* János belügyminiszter iránt, mert meg vannak arról győződve, hogy a jegyzői kar érdekeit minden vonalon meg fogják védelmezni.

Szegedy Albert szólott a javaslatához, amelyet elfogad és kijelenti, hogy amint negyven éven át harciosa volt a jegyzői érkeknek, ezután sem szűnik meg a jegyzők és munkatársaik érdekeiért, igazi érdekeiért küzdeni.

Vangel Ignác: Kívánja, hogy családi pótlék rendszeresítése is követeltessek.

Nádasky György és *Ferényi* Antal felszólalásai után a közgyűlés a *Vangel* Ignác módosításával kiegészített javaslatot elfogadta.

Apróbb ügyek, ezek között az alapszabályok 15. §-ának módosítása után megejtették a tisztújítást s egyhangulag megválasztottak:

Elnökké: *Ferényi* Antal, társelnökké: *Sala-páthy* Kálmán; alelnökké: *Szombathelyi* Béla, *Kiss* Lajos, *Papp* Jenő, *Dosztall* Gyula; jegyzökké: *Nádasky* György, *Bodnár* Zoltán, *Sugár* Sándor, *Herczeg* Ede; *Vastag* Ferenc; pénztárnokká: *Bruszt* János; számvizsgálókká: *Farkas* József, *Weisz* Izidor, *Levold* Mihály, *Elszässer* Gyula.

Ferényi Antal elnök székfoglalójának meghallgatása után a közgyűlés bezárattott s a jelen voltak küldöttségig alakulva elmentek *Tisza* István miniszterelnökhöz és *Sándor* János belügyminiszterhez.

Mindkét helyen *Ferényi* Antal mondta az üdvözlő beszédet és a kormányelnök éppen úgy, mint a belügyminiszter ugyanazon általánosságban felelték, mint tegnap a jegyzőegyesület küldöttségének. A belügyminiszter a hivatalos beszédek után még jó ideig beszélt a küldöttség tagjaival s mi azt az impressziót merítettük szavaiból, hogy e magánbeszélgetésben még kevesebb kilátást nyújtott az idő előtt nyíló reményeknek.

A jegyzők fizetésrendezése. A jegyzői kar illetményrendezésének kérdését még az ősszel véglegesen rendezik. *Madarász* Emil miniszteri tanácsos szabadságra menetele előtt több alternatív javaslatot nyújtott át a tárggyban *Sándor* János belügyminiszternek. A miniszter a jövő hó végén fog e kérdésben a törvényelőkészítő osztály véleményének meghallgatása után dönteni, úgy, hogy az illetményrendezéshez szükséges fedezetet már az 1914. évi költségvetésbe beállíthatják.

Közigazgatási tanfolyami igazgatók. A belügyminiszter az 1900. évi XX. t.-cz. alapján létesített községi közigazgatási tanfolyamoknak átszervezésével kapcsolatban a kassai közigazgatási tanfolyam s az azzal kapcsolatos internátus igazgatójává dr. *Ferdinándy* Gyula jogakadémiai tanárt, a marosvásárhelyi tanfolyam és internátus igazgatójává *Sztupjár* Samu kir. főügyvisi helyettesét, a nagybecskereki tanfolyam és internátus igazgatójává *Jankó* Ágoston m. kir. udvari tanácsost, Torontál vármegye alispániát, a szombathelyi tanfolyam és internátus igazgatójává *Herbst* Géza Vasvármegye alispániát nevezte ki.

Kiliti község sorsa. Veszprém megye már régóta azon van, hogy *Kiliti* községet Siófokhoz csatolja és Somogyvármegyéből egy tetemes részt magához csatoljon. A belügyminiszter most újra elrendelte a tárgyalást ez ügyben. Somogy megye erőlyesen kikelt az egész eljárás ellen. A tegnapi tartott megyei állandó választmányi ülésen elhatározták, hogy felir a belügyminiszterhez, melyben erőlyesen tiltakozik *Kiliti* átcsatolása ellen és kifejti, hogy az egész akció Veszprém megye részéről az, hogy *Siófokot Kiliti* ropására fej-

leszse. Álláspontja mellett szól az is, hogy az új határmegállapítás nem is a miniszter, hanem az országgyűlés dolga. A Déli vasut s a veszprémi káptalan is ellene van az átcsatolásnak.

A községi közigazgatási tanfolyam reformja. A belügyminiszter ma kiadott körrendeletével szabályozza a községi közigazgatási tanfolyamok új rendjét. Az eddigi nyolcz helyett jövőben négy városban lesz közigazgatási tanfolyam, még pedig Kassán, Marosvásárhelyen, Nagybecskerekben és Szombathelyen. A belügyminiszter a tanfolyam tantervét is reformálta. A közigazgatási és jogi tananyagot kívül a községi közigazgatási feladatokat a szociális fejlődés kérdéseivel is összekapcsolja a tanfolyam megreformált tanterve. Ebből a szempontból figyelemre méltó a tantervben „A jegyző szociális feladatai” címmel felvett új tantárgy. Figyelemre méltó ujitása a szabályzatnak az, hogy a szóbeli előadások mellett külön súlyt fektet a tanítás írásbeli részére. Elrendeli, hogy az előadott tananyaggal párhuzamosan az azzal kapcsolatos jegyzői tennivalókból rendszeres írásbeli gyakorlatokat kell tartani. Az előadókat pedig arra kötelezi, hogy az írásbeli dolgozatok megbírálásánál a tartalom helyességén kívül nagy gondot fordítsanak a helyes, szabatos és világos fogalmazásra. Így akarja elérni a szabályzat azt, hogy a nehezen érthető, zavaros és magyartalan stílus curialist a hivatalos fogalmazásnak modernebb és értelmesebb módja váltsa fel. Ama fontos közszolgálati érdek szempontjából, hogy a tisztviselők lehetőleg igyekezzenek megtanulni azt az idegen nyelvet, amelyet a közigazgatási területükön a népesség számottevő része beszél, mindegyik tanfolyamon az önként jelentkezők számára rendszeres oktatást kell nyújtani a hazai nemzetiségi (német, tót, román és szerb) nyelvek valamelyikéből. A nyelvtanításra mindakét félévben heti két órát kell fordítani s az oktatásnak elsősorban arra kell irányulnia, hogy a hallgatók az illető nyelvből olyan nyelvismeretet szerezzenek, amely a néppel való érintkezést lehetségessé teszi. Azt, hogy melyik tanfolyam minő nyelv, vagy nyelvek tanításával foglalkozzék, a belügyminiszter állapítja meg. Minden tanfolyam internátussal van összekötve. Az internátusban a hallgatók lakást és teljes ellátást kapnak. Azok, akiket alapítványi helyre vettek fel, az internátusi ellátásban az alapítvány természetéhez képest ingyen, vagy féldíjért részesülnek, a többiek egész díjat fizetnek. A belügyi tárca terhére rendszeresített helyeket a belügyminiszter tölti be. Azokat, akik egész díjat fizetnek, az igazgató veszi fel. Az internátusokban belföldi ingyenes és féldíjas helyek számát, a felvétel-kellékeit s a fizetési helyekre nézve a fizetés módjait a belügyminiszter állapítja meg és a pályázati hirdetményben évenként közli.

Külföldiek letelepedése. *Fiuméből* jelentik: A júniusban életbeléptetett s a külföldiek letelepedéséről szóló törvény alapján a városi tanács a napokban hirdetményt bocsát ki, amelyben felhívják a Fiumében lakó idegen honosokat, hogy a határrendőrségen jelentsék be itteni tartozódásukat.

TANÜGY

Tanítók gyűlése. Az erd. kath. Tanítóegyesületek Szövetsége Csikszereében, *Zsögön* Zoltán tanítóképzőintézeti tanár elnöke alatt tartotta XIII. évi rendes közgyűlését. A gyűlésen közel 200 tanító vett részt. *Zsögön* Zoltán elnök meleg szavakkal üdvözölte *Majláth* gróf, erdélyi püspököt, aki lelkesen válaszolt az elnök szavaira; felhívta a tanítók figyelmét az ellenséges társadalmi áramlatok terjedésének megállítására és az öreg tanítók példájának követésére. Az elnöki megnyitó Eötvös tanügyi alkotásainak emlékeztetésében rámutatott az 1868. évi XXXVIII. t.-cz. intézményeinek alapján főként a tanítói fizetés, az egyesületi élet, a tanítóképzés, a továbbképzés és önképzés fejlődésére. A tanítói szakkönyvtárak sürgős beállítását, megfelelőbb szaksajtóorganumok létesítését részletesen fejtegette. Ezután *Péter* Sándor főjegyző részletes jelentést tett a Szövetség nyolcz egyesületének, közülük a tanáregyesületnek is, amely a tanítók szövetségének tagja, elmúlt tanévi működéséről. Majd *Hackl* N. Lajos ének- és zeneokt. felügyelő tartott érdekes előadást a modern énekpedagógiáról. Azután *Szlávik* Ferenc, főgimnáziumi helyettes igazgató értekezett az elemi- és középiskolai magyar nyelvtanításról. *Petres* József a tanítók státuszgyűlési képviselőségéről olvasott fel és határozati javaslata értelmében a közgyűlés négy státuszgyűlési képviselőt meg is választott. *Szilveszter* Dénes a nyolcz osztályu elemi

népiskoláról. Füstös Sándor az elemi pedagógia köréből tartott felolvasást. Tisztújítás után sok értékes indítványt tárgyalt a közgyűlés, majd a pozsonyi ifjúsági daloskör adott elő igen kiváló ügyességgel, néhány magyar népdalt.

— **A svájci tanítók Budapestén.** A svájci tanítók ma programjukhoz híven megnézték a királyi várat, az Erzsébet-muzeumot, a Mátyás-templomot és a Halász-bástyát. Tizenegy óra után a Margitszigetet tekintették meg. Délben egy órákor tisztelgtek *Rózsavölgyi* Gyula alpolgármesternél, ahol *Kemény* Simon fővárosi igazgató meleg beszéddel üdvözölte az alpolgármestert. Az alpolgármester tartalmas beszédét a vendégek nagy tisztséssel fogadták. Ezután a bemutatkozás következett, az alpolgármester mindegyikükkel szívesen szóbaelegyedett. A svájciak vezetője, testületük nevében és megbízásából 200 frankot adományozott a magyarországi árvízkarosultak javára. A vendégek délután három órákor gyülekeztek a parlamenti kupolacsarnokban, ahol *Jankovich* Béla kultuszminiszter fogadta őket. Itt is *Kemény* Simon igazgató üdvözölte a minisztert, aki szívesen fogadta a vendégeket, megköszönte a megjelenésüket. *Kemény* Simon ezután a miniszternek bemutatta a vendégeket, mire azok a Schweizerpsalm című dalt énekelték el. A vendégek ezután megtekintették a parlament épületét, este hét órákor pedig a Pedagógiai Szemináriumot.

— **A Magyarországi Tanítók Arvaházi Egyesülete Szombathelyi** György alelnök elnöklése mellett a többi országos tanítói gyűlésekkel egyidejűleg tartotta meg évi rendes közgyűlését. Az elnök megható emlékbeszédet mondott báró *Eötvös* Józsefről és az egy év előtt meghalt *Tóth* József egyesületi elnökről. *Ónodi* Gusztáv arvaházi igazgató és egyesületi főtitkár a választmány működéséről és az arvaház belső életéről tett jelentést. *Rohm* Józsefet ezután tiszteletbeli taggá, *Lenhartovics* Jánost, *Ónody* Gusztávot és nejét, akik állásukról lemondtak, annak megtartására kérte a közgyűlés és szabadságuknak meghosszabbítása, esetleg kirendelésük végett küldöttségül járul az egyesület a minisztériumhoz. *Gundu* Károly pénztáros által előterjesztett zárszámadást és költségvetést a közgyűlés tudomásul vette és elfogadta.

— **Jelentkezések az egyetemen.** A budapesti kir. magyar tudományegyetem orvostudományi karán az 1913—14. tanév (szeptember hónap) tartandó orvosi és gyógyszerészi szigorlatokra 1913 augusztus 21-től lehet már jelentkezni. És pedig az I. orvosi szigorlatra augusztus 21, 22, 23. napjain délelőtt 9—11-ig; a II. orvosi szigorlatra, augusztus 28, 29 és 30-án; a III. orvosi szigorlatra, augusztus 25, 26, 27-én, végül a gyakorlati gyógyszerészi szigorlatra: augusztus 28, 29, 30-án minden nap délelőtt 9 és 11 óra között. A jelentkezésnél a személyes megjelenés, bár kívánatos, de nem kötelező, úgy hogy a megbízott általi jelentkezést is elfogadják. Az egyes szigorlatokra való jelentkezést illetőleg a dékáni hirdetési táblákra kifüggesztett hirdetésből lehet részletes tájékozást nyerni.

SPORT

() **Kottingbrunn.** Egy tizenhárom napos meeting lebonyolítására nyílnak meg a kottingbrunni versenytér kapui holnap. Az osztrák Jockey Club rendezi szokásos meetingjét, mely rendszerint a legsikerültebbek egyike, mert jó díjazású futamok: vegyesen sikk-, gát- és akadálykonkurrenciák kerülnek dűlőre. Hogy messzebb ne menjünk, a meeting keretében lesz lefutva az érdekes propozícióú *Schönau* dii, amely zászlók közt még nem szerepelt hároméveseket gyűjt startiához, itt kerül dűlőre az egyik legjobban díjazott youngster-konkurrenciája: a *Helenenthal* dii, csupa sötét kétévesekkel s végül, hogy az idősebb gárdának is tér nyíljon egy jobb dotációhoz és a háromévesek képességeihez való viszonyuk megvilágításához, a *Császár*-dii erre van hivatva. Természetesen ezek csak a főszámok, de egész sorát a jobb versenyeknek lehetne felsorolni, mint amelyek a meeting értékét emelik. A megnyitó nap eseményei a *Schönau* dii körül fordulnak meg. A 25.000 koronával dotált verseny — sajnos — kis mezőnyt fog össze gyűjteni. Elég jó sikkformájú lovak ugyan ezek, de egy szépséghibája lesz a versenynek, amit a Szemere-istálló állig begombolkozása idézett elő. Mert ez a jó anyaggal rendelkező istálló még mai napig sem adta a nyilvánosság tudtára, hogy őt köteleztette közül melyiket indítja. Pedig úgy áll a do-

log, hogy most a Szemere-istálló uralja a zászlók közötti sportot s a fogadók annyi nobilitást megérdemelnének, hogy ezt — hisz már közvetlen a verseny lefutása előtt vagyunk — megtudják. Jelölni a versenyre mást nem is lehet, mint a Szemere-istálló kiválasztottját, az utóbbi napokban jó ug rótalentumot elért *Biró* II. előtt. A *Südbahm*-handicapot lehet még felemlíteni a főszám mellett. A másfél mértföldes futásban *Vivid*, *Topper*, *Merruman* és *Hüon* II. neveit említjük fel. Jelöljünk:

I. *Janek-Iggy*.—*Springer*-ist.

I. *Mausi* II. —*Springer*-ist.

III. *Fechter*.—*Gateux*.—*Parás*.

IV. *Szemere*-ist. —*Biró* II.

V. *Vivid*.—*Hüon* II.

VI. *Darky*.—*Dreher*-ist.

VII. *Landeskiind*.—*Schlesinger*-ist.

() **A sióloki turfbotrány** a Lovaregyület jövő heti igazgatósági ülésén kerül szőnyegre. A csuf manipulációról szóló jegyzőkönyvnek az ezidőszertint külföldön tartózkodó igazgatósági tagoknak már megküldötték.

() **Tersato kimult.** A cseppet sem népszerű Balatoni ménes *Tersato*-ja, mely a budapesti meetingen egy versenyre épp akkor javult meg, mikor a fogadók nem is gondoltak rája, kimult. Emlékeztet, hogy e győzelemből kifolyólag egyik istálló tulajdonos feljelentést is adott be a MLSz.-hez, de az ügy szép csendben elaludt.

() **Graphit.** Ezik számunkban hirt adtunk Graditz kétévesének Trialjáról, amely *Germanist* javára dönt el. Ezek után mindenki azt gondolta, hogy a Trial győzteszel szándékozik a császári istálló a Helenenthal díjra pályázni s most mégis *Graphit*ot fogadták nagyobb összeggel. Ebben nincs semmi különös, legalább a fogadók látják, hogy igazodjanak. Mert a németek még nem dolgoznak oly eszközökkel, mint nálunk egyik-másik istálló, hogy — mint például a Szemere-lovaknál — közvetlen a lefutás előtt még nem tudjuk, hogy melyik az istálló kiválasztottja.

() **Stedfast.** A híres angol apamén a magyar kormány tulajdonába került, amennyiben 350.000 koronás vételáron megvásárolta gróf Szápárv Iván tenyészési célokra. Az ötéves mér a kisbéri ménesben lesz felállítva.

() **Két új ifjúsági rekord.** A Magyar Testgyakorlók Köre ma délután rendezte ifjúsági atlétikai viadalát, szép számu közönség előtt, a Hungária-úti pályán, amelynél a jövő atlétai meglepően jó eredményeket értek el. A nap hőse *Szalai* Kálmán volt, a verseny- rendező-egyesület tehtsége tagja, aki a 220 és 300 yardos sikkfutásban megjavította az eddigi rekordokat 23 kétötöd mp. és 33 négyötöd mp. idejével a 220, illetve a 300 yardon.

A távolugrást *Pilinszki* nyerte meg aránvlag jó teljesítménnyel, míg a négyszer százméteres és az olimpiai stafétában nem akad ellenfele az MTK-nak. A részletes eredmények a következők:

100 yardos sikkfutás. 1. Wolf MTK 10 négyötöd mp. 2. Lajta MTK. 3. Klacsányi FTC. — *Magasugrás* handicap. 1. Sebők BEAC 166 cm. 9 cm. e., 2. Lajta MTK 165 cm., 3. Szepessy MAC 160 cm. — *Diszkosz* handicap. 1. Molnár MAC 34 m. 12 cm., 2. Sebők BEAC 30 m. 50 cm., 3. Szalai MTK 30m. 10 cm. — *300 yardos sikkfutás*. 1. Szalai Kálmán MTK 33 négyötöd mp. (Ifjúsági rekord.), 2. Benczédi MAC. 3. Klus BEAC. — *120 yardos gátfutás junior*. 1. Drausz FTC 19 kétötöd mp., 2. Gerőfi FTC. — *4x100 m. staféta*-*futás*. 1. Magyar Testgyakorlók Köre 52 mp. W. o. — *Távolugrás*. 1. Pilinszky MAC 636 cm., 2. Sebők BEAC 621 cm., 3. Klacsányi FTC 598 cm. — *Negyedangol mértföldes sikkfutás*. 1. Vigyázó MAC 56 négyötöd mp., 2. Nigdorovits MTK, 3. Német FTC. — *3000 m. sikkfutás handicap*. 1. Krausz ESC 11 perc 31 mp. 165 m. e., 2. Guttmann BAK. 3. Kalocsai MTK. — *220 yardos sikkfutás*. 1. Szalai Kálmán MTK 23 kétötöd mp. (Ifjúsági rekord.), 2. Klacsányi FTC. 3. Halmos MTK. — *Félangol mértföldes handicap*. 1. Gesztessy MAC 2 perc 10 mp. 6 m. e., 2. Szalai BTC. 3. Eisenstädter MTK. — *Olimpiai staféta*-*futás*. 1000 méter (100+200+300+400 m.) 1. Magyar Testgyakorlók Köre 2 perc 27 mp. W. o.

() **Örökre eltiltva a versenyzéstől.** A Magyar Atlétikai Szövetség a multikori tanácsülésen *Kárpáti* Ödönt, a BAK. hosszútávfutóját augusztus 1-ig eltiltotta a versenyzéstől, mert a szövetség egy tagjával szemben verseny alatt tiszteletlenül viselkedett. *Kárpáti* ennek dacára az elmúlt héten mégis résztvett az egyesülete által rendezett viadalon és ezért őt a MASz. tegnapi ülésén örökre eltiltotta mindennemű versenyzéstől és vezetői funkciótól a MASz. által rendezendő versenyeknél. *Kárpáti* Ödön a stockholmi olimpiáson a MASz. egyik küldöttje volt, aki a marathoni futásban vett részt és a százhuszonnégy induló között negyvenegyediknek érkezett a célhoz.

() **A nemzetközi atlétikai viadal.** Az atlétikai szezon legszenzációsabb eseményének ígérkezik a BEAC.—MAC. által rendezett holnapi atlétikai viadal, amely az üllői-úti pályán fog döntésre kerülni. Tizenegy külföldi atléta indulása fog nemzetközi jellegűt adni a versenynek, akik között kiváló angol, svéd, német és osztrák atléták vannak. A magyar atléta gárdának, színe-java, természetesen, szintén részt vesz a küzdelemben és az elsőseg dícsőségeért nagyvonalú harcok lesznek.

() **Bajnoki uszóverseny.** Amint értesülünk: A Magyar Uszó-Szövetség bajnoki uszóversenyét holnap rendezi az ujjpesti Duna-öbölben. A 100 méteres versenyben a legifjabb rekorder *Rezsényi* erős ellenfele lesz *Belzay* és *Breselmayer*. A hátúszó bajnokságban a legjobb magyar, osztrák és német hátúszó: *Baranyi*, *Keller* és *Schulze* fog találkozni egymással, akiknek küzdelme előre láthatólag a leghevesebb lesz. A mellúszásban *Demján* és *Luber* párharcra várható. Ritkán látott szép „műugrás”-ban is lesz része a közönségnek, mert *Luber* a magyar műugróbajnokságban is résztveszt, aki a stockholmi olimpiáson a második helyezést nyert. A 4x100 méteres szövetségi díjért két csapat fogja felvenni a harcot: A MAFC. és a berlini *Poseidon* csapata. A székesfőváros aranyserlegéért staféta-mérkőzés is lesz Budapest, Bécs és Berlin csapatai között. A verseny utolsó száma a magyar-osztrák válogatottak vízipólo mérkőzése.

() **Országos atlétikai viadal.** A Magyar Testgyakorlók Köre augusztus 3-án az MTK Hungária-körúti sporttelepén országos atlétikai viadalt rendez a következő programmal: 60 méteres előfutó, távolugrás handicap, 60 méteres döntő, 800 méteres sikkfutás, súlydobás handicap, 4x100 méteres stafétafutás, magasugrás handicap, 1 angol mértföldes handicap, 200+400+600+800 méteres staféta, hármassugrás handicap, 400 méteres handicap, 200 méteres előfutó, diszkoszvetés handicap, Gerelyvetés handicap, 200 méteres handicap döntő. Nevezési zárlat: 1913 július 27.

TÖRVÉNYSZÉK

Habár Mihály szabadulása

Budapest, július 19.

Egyes lapok azt írták, hogy *Wekerle* Sándor, volt miniszterelnök, *Kossuth* Ferenc volt kereskedelmi miniszter és *Szterényi* József volt kereskedelmi államtitkár azzal az indoklással pártolták *Habár* Mihály szerkesztő kegyelmi kérvényét, hogy *Habár* Mihály szerkesztő kegyelmi kérvényét, hogy ben a Budapesti Ujságírók Egyesületének elnöksége és a Magyar Országgyűlés Hirlapudósítóinak Szindikátusa, melyek *Habár* Mihály megkegyelmezésének ügyét az érdeklét kormányférfiaknál kezdeményezték, a tényállást a következőkben állapítják meg.

Habár Mihály abban az időpontban, amikor büntetését megkezdte, a következő levelet intézte külön-külön *Wekerle* Sándorhoz, *Kossuth* Ferenchez és *Szterényi* Józsefhez:

Kegyelmes Uram! Ez évi április 15-én, amikor megkezdtem a kitöltését annak a fogházbüntetésnek, melyet az excellenciád által ellenem indított perben kiszabott rám a bíróság, levelet intéztem kegyelmes uramhoz, amelyben spontán bocsánatot kértem azért a támadásért, melyet excellenciád ellen elkövettem. Megírtam, hogy viharokkal és izgalmaikkal teljes időben, amikor minden oldalon a legszenvedélyesebb harczok voltak a politikai életben, ragadtattam magamat erre a támadásra és kértem kegyelmes uramat, hogy mentse ez a körülmény excellenciád előtt tettemet, amelyet mindazóta mélyen sajnállok, annival inkább, mert volt alkalmam meggyőződni, hogy a röpiratomban foglalt állítások valótlanak. Bálorkodom most arról értesíteni kegyelmes uramat, hogy öfelségéhez kegyelmi kérvénnyel fordultam és a legmélyebb tisztelettel kérem, kegyeskedjék hozzájárulni ahhoz, hogy kegyelmét megkapjam. Kegyelmes uramnak a legteljesebb elégtételt adta meg a lefolytatott tárgyalás és a bíróság ítélete, elégtételt adott a közvélemény megnyilatkozása és ismételt bocsánatkérésimmal és azzal, hogy büntetésem egy részét már kitöltöttem, elégtételt adtam magam is. Nagyvonalú kegyelmelem, méltótlanság megtagadni a kegyelmi kérvényhez való hozzájárulását és kegyeskedjék engem erről a hajlandóságáról írásban értesíteni. Még egyszer kérem irántam jóindulatát és vagyok a legmélyebb tisztelettel alázasat szolgálja *Habár* Mihály s. k. Látta: *Kisfaludy* s. k.

A levél vétele után ugyancsak a nevezett ujságírótestületek közbenjárására és kérésére *Wekerle*

Sándor dr. következő

T
Az
sége mia
szerkeszt
szenvéde
melyben
és utólag
kért, az
tővé, mi
kegyelmi
folyamod
Teki
folyamat
ítélet en
a súlyt,
az egész
rásra, m
talanságá
és nekür
tekintette
beismerés
nyújt: n
teljesítés
lése iránt
magunk
ügyesség
kérvényt
önagymé

Buda

A tek.

§ Pall

számunkban
ról, amely
védő előter
alatt ma de
is hozzájár
Ignácot he
delte, hogy
császáka szá
kalmazottia
korona-öve
totta szabad

§ Ver

Simonné fe
mert külön
nem menő
öt hónap ó
kitüzve ez
nőklete ala
gvalást elh
lábra helye
Engel egyik
monra, a s
lozta. Az er
eltűnt. Az e
hogv tegven

§ A m

örizet alatt
elnök büntö
szült az an
iratait felter
aktákat aza
ra a vizsgál
ezért a mag
ben tartását
szállítását.
szökötő párt
meg a zenta
től különben
A családtaga
hogv Brann
Boszníába n
ugyanis, hoz
7000 koroná
szere, 7000
azelőtt nem
megállapítha
zott el és ve
készletet. A

au

Sándor dr., Kossuth Ferencz és Sztérenyi József a következő beadványt intézték az ügyvédséghez:

Tekintetes királyi ügyvédség!

Az ellenünk elkövetett rágalmozás sajtóvétsége miatt szabadságvesztésre ítélt Habár Mihály szerkesztő a budapesti fogházból, ahol büntetését szenved, külön-külön kérelmet intézett hozzánk, melyben bocsánatot kérve az ellenünk intézett és utólag általa is alaptalannak talált támadásokért, azíránt fordul hozzánk, hogy tegyük lehetővé, miszerint büntetése hátralevő részének legkegyelmesebb elengedése iránt benyújtott felségfolyamodványra kedvezően intéztessék el.

Tekintettel arra, hogy a Habár Mihály ellen folyamatba tett rágalmozási perben mi nem az ítélet enyhébb vagy szigorubb voltára fektettük a súlyt, hanem egységesül a teljesen szabad és az egész vonalon megengedett bizonyítási eljárásra, mely az ellenünk emelt vádak teljes alatalanságát minden egyes részletében beigazolta és nekünk teljes elégtételt is szolgáltatott; de tekintettel Habár Mihály bocsánatkérésére és önébeismerésére is, mely részéről is teljes elégtételt nyújt; nemcsak nem ellenezük azon kérésének teljesítését, hogy a legfelsőbb kegyelem kiegészítése iránti kérése kedvezően intéztessék el, hanem magunk is kérjük tisztelettel a tekintetes királyi ügyvédséget, méltóztassék a szóban levő kérelmi kérvényt pártolólag az igazságügyminiszter ur öngyerméltósága elé terjeszteni.

Budapest, 1913. május 27.

A tek. kir. ügyvédségnek kiváló tisztelettel

Wekerle Sándor,
Kossuth Ferencz,
Sztérenyi József.

§ Pallóst szabadon bocsájtották. A mai számunkban már beszámoltunk arról a fordulatáról, amely Pallós Ignác bűnügyében beállott. A védő előterjesztését Langer táblai bíró elnöklete alatt ma délben tárgyalta s miután az ügyvédség is hozzájárult a védő előterjesztéséhez, hogy Pallós Ignácot helyezték szabadlábra, a vádtanács elrendelte, hogy 10.000-korona óvadék ellenében bocsássák szabadon Pallóst, Barta Miksát, Pallós alkalmazottját, dr. Weisz Ödön előterjesztésére 5000 korona óvadék ellenében ugyancsak ma bocsátotta szabadon a vádtanács.

§ Verekedés a tárgyalóteremben. Weisz Simonné feljelentette csalás miatt Engel Sándort, mert különféle manipulációval egy értéktelen, nem menő üzletet szőtt a nyakába. Engel Sándor öt hónap óta vizsgálati fogságban van. Mára volt kitűzve ez ügyben a főtárgyalás Dusárdu bíró elnöklete alatt ítélező tanácsánál, azonban a tárgyalást elhalasztották, de Engel Sándort szabadlábra helyezték. A tárgyalás után Tercsák Anna, Engel egyik alkalmazottja, rárohant Weisz Simonra, az értelet fértéje és jobbról-balról felpofozta. Az erre támadt nagy zavarban Tercsák Anna eltűnt. Az elnök utasította az ügyeletes rendőrt, hogy tegyen jelentést az ügyről a kapitányságon.

§ A munkapárti elnök ur. A Londonban őrizet alatt lévő Braun Izsó, volt zentai munkapárti elnök bűnpörében a szabadkai vizsgálóbíró elé szállt az angyalösszegevitással és a bűnügy összes iratait felterjesztette az igazságügyminiszterhez. Az aktákat azzal az átirattal továbbította, hogy Braunra a vizsgálat során rábizonyult a csalás büntetése és ezért a magyar bíróság jogosan követelheti őrizetben tartását és kellő rendőri fedezettel Budapestre szállítását. A szakértők véleménye szerint a megszokott pártelnök 364.000 koronával károsította meg a zentai pénzüpiacot. Braun vidéki üzletfeleitől különben még most is érkeznek a feljelentések. A családtagoknak a rendőrségen tett vallomása, hogy Braun birtokainak értékesítése céljából Boszniába ment, nembizonyult valónak. Kiderült ugyanis, hogy Braun felesége férje elutazása előtt 7000 koronát vett ki a pénztárból — a saját részére, 7000 koronát pedig egy fiktív névre, mely azelőtt nem szerepelt az üzleti könyvekben. Ebből megállapítható, hogy Braun felesége tudtával utazott el és vette kézhez a 14.000 korona pénztári készletet. A bűnügy iratai közt van továbbá egy

távirat, melyet Braun elutazása előtti napon Kolozsvárra küldött a fiának, melyben tudtára adja, hogy Budapesten hol találkozhatnak.

§ A leányok tolvajbandája. Ma hirdette ki a büntetőtörvényssék Dusárdu bíró elnöklete alatt ítélező tanácsa ítéletét a tegnapielőtt tárgyalta tolvajleányok és a tőlük vásárló uriaszonyok ügyében. A bíróság Cseri Veronát kétféle bűntettébe lopás bűntettébe mondta ki bűnösnek és ezért egy évi börtönbüntetésre ítélte, amelyből két és fél hónapot bitöltöttek vett az elszennvedett vizsgálati fogsággal. Resch Rózát, Orbán Margitot és Jámber Irmát javítónevelésre, Hujber Lujzát pedig próbára bocsájtják. A kihágással vádolt 28 uriaszony közül tizet 40—300 koronáig terjedő pénzbírságra ítélte a bíróság, a többit pedig fölmentette. Az ítélet jogerős, kivéve Resch Rózára vonatkozólag, aki az ítéletet megfellebbezte. Az ítélet kihirdetése után Resch Róza szivbajos édesanyja elájult, de mire a mentők megérkeztek, magához tért.

KÖZGAZDASÁG

Közepes termés

— Jelentés az árvizkárokról —

Budapest, július 19.

A földmivvelésügyi miniszter ma egy rendkívüli jelentésben közzétette a várható termés számszerű adatait. A miniszter legutóbbi jelentése alkalmával jeleztük, hogy a jelentés nem tartalmazhatja azokat a károkat, amelyek a nagy esőzések a vetésben okoztak, s megírtuk, hogy az általános gazdasági helyzet az abnormális időjárás következtében az egész országban rosszabbodott s ha az idő hamarosan szárazabbra nem fordul, további károsodásoktól lehet tartani. A miniszter mai jelentése tényleg megállapítja, hogy legutóbbi becsléshez viszonyítva a terméskilátás buzából kerek számban 1 millió, rozsából 220.000, árpából 280.000, zabból 275.000 métermázssal csökkent.

Az időjárás kedvezőbbre fordulása után most már remélni lehet, hogy: buzából 5.415.375 k. hold területen átlag 7.22 métermázsa, vagyis összesen mintegy 39.081.000 métermázsa, rozsából 1.880.492 k. hold területen átlag 6.75 métermázsa, vagyis összesen mintegy 12.691.000 métermázsa, árpából 2.112.752 k. hold területen átlag 7.66 métermázsa, vagyis összesen mintegy 16.182.000 métermázsa, és zabból 2.124.694 k. hold területen átlag 6.54 métermázsa, vagyis összesen mintegy 13.900.000 métermázsa lesz a termés. Szóval, ha újabb bajok nem következnek be, akkor közepes termésünk lesz.

A jelentés szerint nemcsak az áradások miatt voltak károsak a folytonos esőzések, hanem különösen azért is, mert a talajt országsszerte annyira átáztatták, hogy a több helyen már megkezdett, de abbahagyott aratást még most sem lehet folytatni, úgy, hogy a már teljesen beérett s még mindig lábbon álló őszi gabonaneműek kalászaiban barnulni, a nagyon átázott toklásokból az érett magvak néhol már peregni, a learatott s kereszttekben fekvő kékűk pedig csirázni kezdenek. Ezenkívül mind sürűbben hallatszanak panaszok amiatt is, hogy a folytonos esőzések alatt a rozsdá feljutott a buza kalászaiba is s emiatt attól lehet tartani, hogy a cséplés alkalmával a minőség tekintetében nagyobb csúszások lesznek. Ily rozskárokat jeleztek Heves, Pest (fekete rozsdá), Liptó, Abauj-Torna, Bereg, Borsod (fekete rozsdá), Sáros, Ung, Békés, Szatmár és Csanád vármegyékből.

Legnagyobb károkat okoztak az árvizek a takarmányművekben, melyeket, ahol lekasálva minden, vagy hoglyakban találtak, mindenütt elvittek, ahol pedig kaszálni még nem lehetett, annyira beiszapoltak, hogy kaszálásról hosszú ideig szó sem lehet.

A kapások közül leginkább a burgonya és tengeri károsodott, különösen olv helyeken, hol a folyók és patakok mentén ültették. Itt a tengerit nemcsak beiszapolta az árvíz, hanem igen sok helyen el is törte, úgy, hogy kiujiulása lehetetlennek látszik. A burgonya szárai az árvízjárta földeken sok helyen máris elhaltak, gumói pedig rothadni kezdenek.

A kalászosok terméskilátásait és a főbb kapások minősítő becsléseit az alábbi kimutatások foglalják magukban. Megjegyzendő azonban, hogy Ugoesa, Arad és Szolnok-Doboka vármegyében az árvizzel borított, illetve beiszaplt területeken a károsodás mérvé, a víz teljes lefolyásáig, a járhatatlan utak miatt még nem állapítható s így ezen vármegyékre nézve — újabb adatok hiányában —

a legutóbbi termésbecslés adatai állították be a kimutatásokba.

A részletes adatok összesítése a következő:

Országrés neve	jul. 18. várható			
	Beréskert- tölgy k. hold	adagos ter- més k. hold- dankint mm.	összes ter- més mm.	1912. év ter- més mm.
<i>Buza.</i>				
Duna-Tisza köze	1.240.644	7.83	9.709.744	10.477.373
Duna jobbpartja	995.758	7.81	7.780.294	8.332.008
Duna balpartja	357.824	7.68	2.747.253	3.095.786
Tisza jobbpartja	402.833	6.71	2.702.272	3.512.613
Tisza balpartja	767.719	6.11	4.689.032	7.411.688
Tisza-Maros szöge	1.161.446	7.38	8.571.687	10.585.698
Királyhágóntuli vm.	489.152	5.89	2.880.818	3.755.906
Összesen	5.415.375	7.22	39.081.100	47.172.162
Julius 27-én volt	5.415.375	7.40	40.089.454	
Junius 23-án volt	5.415.375	7.43	40.237.423	
Az 1912. évben volt végleges eredmény	6.152.195	7.67	47.172.162	

Országrés neve	Rozs.			
	Beréskert- tölgy k. hold	adagos ter- més k. hold- dankint mm.	összes ter- més mm.	1912. év ter- més mm.
Duna-Tisza köze	446.324	7.39	3.300.922	3.111.283
Duna jobbpartja	570.968	6.78	3.873.677	3.914.256
Duna balpartja	246.670	7.16	1.768.014	1.910.762
Tisza jobbpartja	184.250	6.40	1.180.416	1.372.103
Tisza balpartja	323.406	5.77	1.867.925	2.474.324
Tisza-Maros szöge	38.193	7.32	279.611	335.667
Királyhágóntuli vm.	70.681	5.95	421.179	634.426
Összesen	1.880.492	6.75	12.691.794	13.752.821
Julius 7-én volt	1.880.492	6.87	12.911.476	
Junius 23-án volt	1.880.492	6.89	12.957.735	
1912. évben volt végleges eredmény	1.965.424	7.00	13.752.821	

Országrés neve	Árpa.			
	Beréskert- tölgy k. hold	adagos ter- més k. hold- dankint mm.	összes ter- més mm.	1912. év ter- més mm.
Duna-Tisza köze	345.160	8.11	2.799.777	2.893.804
Duna jobbpartja	462.462	7.75	3.586.382	3.797.164
Duna balpartja	541.822	8.05	4.362.434	4.257.512
Tisza jobbpartja	258.723	6.76	1.750.531	1.608.489
Tisza balpartja	229.329	6.96	1.597.629	1.280.547
Tisza-Maros szöge	110.621	8.30	918.467	787.709
Királyhágóntuli vm.	164.635	7.09	1.167.250	645.988
Összesen	2.112.752	7.66	16.182.470	15.271.204
Julius 7-én volt	2.112.752	7.79	16.461.736	
1912. évben volt végleges eredmény	1.830.470	8.34	15.271.204	

Országrés neve	Zab.			
	Beréskert- tölgy k. hold	adagos ter- més k. hold- dankint mm.	összes ter- més mm.	1912. év ter- més mm.
Duna-Tisza köze	344.628	7.18	2.472.998	2.500.732
Duna jobbpartja	386.202	6.85	2.646.804	2.740.888
Duna balpartja	214.438	5.97	1.279.564	1.121.630
Tisza jobbpartja	277.621	5.61	1.557.839	1.250.433
Tisza balpartja	266.535	5.85	1.557.975	1.032.923
Tisza-Maros szöge	286.313	7.80	2.232.685	1.148.459
Királyhágóntuli vm.	348.957	6.17	2.154.439	1.347.912
Összesen	2.124.694	6.54	13.902.304	11.142.977
Julius 7-én volt		6.67	14.177.739	
1912. évben volt végleges eredmény	1.738.983	6.41	11.142.977	

A Máv. beszüntette az építkezéseket. A nyomasztó pénzügyi viszonyok között a magyar államvasutak a minimális mértékre szorították le a beruházási költségeket. Új pályázatot alig irnak ki, sőt a régieket se perfectuálják. A pályázati feltételek egyik pontja szerint a Máv.-nak jogában áll a pályázat eredményét mellőzni és a munka elkészítésétől elállani. Eddig alig volt rá példa, hogy a Máv. evvel a jogával élt volna, most egymásután fordulnak elő esetek, hogy nem perfectuál olyan építkezéseket, amelyekre még régebben pályázatot hirdették és a vállalkozóval már szerződést is kötött. Az utóbbi hónapokban egyáltalán nem irtak ki új pályázatokat. Az államvasutak igazgatósága határozott rendeletben utasította az üzletvezetőseket, hogy lehetőleg minden munkát, építkezést szüneteltessenek. Ez a rendelet még abból az időből kelt, amikor a mostani árvizek okozta pályarongálásokkal nem számolhattak és természetes, hogy ezeknek a károknak a helyreállítása minden takarékoság mellett sem készfik.

A magyar ágyugyár. A Magyar Ágyugyár Részvénytársaság Madarassu Gábor m. kir. pénzügyminiszteri államtitkár elnöklete alatt ma tartotta a pénzügyminisztérium helviségeiben alakuló közgyűlést, amelyen Hoffmann Hugó belső titkos tanácsos, nyug. cs. és kir. tábornoknagv az igazgatóság elnökévé, Blum Gvula, a Skodawerke A. G. elnöke, Feilchenfeld Miksa, a Skodawerke A. G. alelnöke, dr. Horánszku Dezső ügyvéd, lovag Skoda Károly, a Skodawerke A. G. vezérigazgatója, Simonnek József, a Skodawerke A. G. igazgatója, Szodri József Gvörvámegve és Gvör sz. kir. város főispánja, Vajkai Károly miniszteri tanácsos, a m. kir. állami vasgyárak igazgatója és Wolfner Tivadar gváros az igazgatóság tagjaivá és Koszta Pál nyug. cs. és kir. vezérőrnagv, Kosak József, Kneifel Gvula, László Elemér nyug. cs. és kir. sorhajókapitány és Thar Ferencz m. kir. állami vasvári felügyelő a felügyelő bizottság tagjaivá választották.

Uj, elegáns automobilo

vámon belül 8.— K óradíjért személyekre s utteljesítményre való tekintet nélkül ország-
útra 85 állár kilométerdj ellenében bérelhetők

Telefon 79-65, 81-42

Az alakuló közgyűlést követő igazgatóság ülésén lo-
vag Skoda Károly az igazgatóság alelnökévé vá-
lasztott s Lauer Richárd, a Skodawerke A. G. fő-
mérnöke központi igazgatóvá nevezetett ki. Az
ágyugvár létesítésére vonatkozólag a kormány, a
Skodawerke A. G. és a Fried. Krupp A. G. között
létrejött szerződés az 1913. évi XXII. t.-cz.-kel be-
czikkelyezett és tekintettel arra, hogy a szerző-
dés értelmében a gyár a megalakulás napjától szá-
mitott két éven belül helyezendő üzembe, a kormá-
ny különös súlyt helyezett arra, hogy a megalakul-
ás a törvény szentesítése után haladéktalanul
megtörténjen. Addig, míg a gyári gyártelepen a vál-
latat irodai helyiségei elkészülnek, a vállalat ügyveire
vonatkozó levelezések a m. kir. állami vasgyárak
központi igazgatóságához (X. Köbányai-ut 21.) az
építkezésre vonatkozó levelezések pedig — tekintet-
tel arra, hogy a szerződés értelmében a Skodamü-
vek vállalat kötelezettséget a gyár felállítására és
meghatározott időben való üzembe helyezésére —
a Skodawerke A. G. bécsi irodájához intézendők.

A budapesti kereskedelmi kongresszus.
József főherceg fővédnöksége alatt a jövő hóban
fővárosunkban összeülő Nemzetközi Kereskedelmi
Oktatásügyi Kongresszusra ugy a külföldről, mint
az országból tömegesen érkeznek a jelentkezők.
A külföldről bejelentettek képviselőjüket: Francia-
ország, Svédország, Norvégia, Dánia, Belgium és
Spanyolország. A kongresszuson a keleti államok
közül Románia és Szerbia képviseltetik magukat.
A vendégek nagy része augusztus 10-én, vasárnap
érkezik Budapestre és a nemzetgazdasági tanfolyam
a rákövetkező hétfőn megkezdődik. A kongresszus
résztvevői tiszteletére a Budapesti City Klub, mely-
nek Lénárt Jenő az elnöke, augusztus 10-én ismer-
kedő estélyt rendez a margitszigeti alsóvendég-
lőben. A nemzetgazdasági tanfolyam, valamint a
kongresszus hivatalos helyisége a Vas-utca 9. sz.
alatti székesfővárosi felsőkereskedelmi iskola új
palotájában van. A tanfolyamon való részvételre
dr. Jankovich Béla közoktatásügyi miniszter állami
ösztöndíjjal huszonnégy tanárt rendelt ki. A nem ál-
lami intézetek mindegyike egy-két tanárral vagy
igazgatóval képviselteti magát a kongresszuson.

A Kereskedelmi Múzeum tevékenysége.
A m. kir. Kereskedelmi Múzeum most bocsátotta
közre új tájékoztatóját 68 oldal terjedelemben. Az
érdekelt üzletemberek az intézettől díjmentesen
megkapják. A füzet áttekinthető módon adja
elő, hogy ez az intézet milyen tekintetben tehet ne-
sik ingyenes szolgáltatásokat.

A tájékoztató egyben az intézet múlt évi te-
vékenységéről is beszámol, sőt arról, hogy a ma-
gyar és külföldi üzletvilág mily mérveken vette
génybe az intézetet 1902-ben és 1912-ben. A múlt
évben a tíz év előtti forgalomhoz képest az inté-
zetnél a tudakozódó felek aránya 4170-ről 19.510-re,
a kiment ügyiratok száma 18.864-ről 53.910-re, a
vámügyi értesítések száma 501-ről 19.780-ra, a ki-
számított bel- és külföldi vasúti és hajózási díjté-
telek 6101-ről 28.037-re, a hazai és külföldi be-
szerzési források és eladási piacok felől adott
értesítések 1510-ről 13.114-re, a statisztikai értesi-
léseké 675-ről 4006-ra emelkedtek. A hazi ipari
beszerzési források legújabb czimlárát, mely 4512
hazai ipartelepnek ismertet. német és horvát szöveg-
ben is kiadta az intézet. A külföldön múlt évben
nagy magyar árumintakiállítás rendezett. Ez idő
szerint az öt fődírcs nagyobb piac 104 levelezője
nőködi állandóan a magyar külkereskedelem ér-
dekében. Az intézethez beosztott iparfelügyelők
a múlt évben 5077 magyar közszállítási szerződést
vizsgáltak fölül és a közszállítások ellenőrzése czél-
jából 898 budapesti és 1873 vidéki ipartelepen vé-
geztek helyszíni ellenőrzést és az összes hadügyi
beszerzéseket ellenőrizték a magyar kvóta betar-
tása szempontjából.

Amikor a m. kir. Kereskedelmi Múzeum nagy-
szabású tevékenységét ilyen dióhéjban bemutatjuk,
nem feledkezhetünk meg a múzeum agilis és ki-
álló képességű igazgatójáról, dr. Kovács Gyula
miniszteri tanácsosról, akinek elvitázhatatlan érde-
me, hogy a közgazdasági élet terén a múzeum
már mint számottevő faktor működik, s nagy te-
gintésvél és befolyásával sikerült a múzeumnak
a magyar ipari fejlődésre nézve szükséges hivatá-
sát és feladatát magában a kereskedelemügyi mi-
nisteriumban is közzévaltó tenni.

A Déli Vasut szanálása. Több ízben adtunk
hírt arról, hogy az osztrák és francia hitelezők
között legutóbb tárgyalások után indultak meg a
vasut szanálására. A tárgyalások első része Páris-
ban, az utóbb pedig Bécsben volt. A Déli Vasut
francia hitelezőinek képviselői három napi bécsi
tartózkodás után visszautaztak Párisba. Állítólag
megnyugtató impressziókkal távoztak Bécsből,
s az osztrák kormányval folytatott tárgyalá-

sok — ha nem is vezettek kézzelfogható és végleges
eredményre. — azzal a reménnyel biztatják a Déli
Vasut hitelezőit, hogy ősszel talán mégis sikerül
rendet teremteni a vállalatnak az ügyeiben. A kormá-
ny semmi körülmények között nem hajlandó
elvallalni a szavatosságot a kamattartozások pontos
fizetéseért. Bár ez csak morális obligót jelentene
számára, mert a Déli Vasut jövedelmei elegendő fe-
dezelet nyújtanak a kamatok fizetésére, a parla-
ment előtt nem tudná megokolni az osztrák kormá-
ny, miért vállalja magára egy magánvállalat
tartozásaiért ez a kötelezettséget. Ezt a kívánságát
a francziák nem teljesítik. Annvit azonban már is
megígérték nekik, hogy tarifális kedvezményekkel
hajlandó biztosítani a kormány a vasutttársaság
üzleteinek nagyobb jövedelmezőségét. Ezen az alap-
pon folytatják majd ősszel a tárgyalásokat.

**A közgazdasági és kereskedelmi oktatás
kongresszusa.** Augusztus 11-én nyílik meg Buda-
pesten a vas-utcai kereskedelmi iskola termeiben
az a nemzetközi közgazdasági tanfolyam, amely
három héten át 44 előadásban ismerteti meg az
ideseregő külföldi tanárokkal és kereskedőkkel
Magyarország gazdasági és kulturális életét. A
tanfolyam befejezésével lesz a kereskedelmi szak-
oktatás kongresszusa, amelyen a külföldi vendégek
tartanak előadást.

A nagyvárdi téglagyár csődje. Nagyvárad
építkezésének föllendülésével megalakult mintegy
két esztendővel ezelőtt a Nagyvárdi Téglá- és Cse-
répgyár Részvénytársaság. A gyártelep czéljára a
nagyvárdi káptalantól béreltek területet a hozzá-
való pénzl pedig a letűnt Nagyvárdi Bank és Ke-
reskedelmi Részvénytársaság folyósította. Eppen
mikor a modernül megépített téglagyár fölépült,
beütött a gazdasági krízis s a vállalat meg sem
kezdhette üzemét s így a részvénytársaság ki-
mondta a fölszámolást, még mielőtt a gyár csak
egyetlen téglát is készített volna. Az egyezkedők re-
ményességét végképpen lerontotta: három hónap
előtt egy türelmetlen hitelező csődöt kért a vállal-
lat ellen. A napokban megtartott csődtárgyalást el-
halasztották s a nagyobb hitelezőkkel egyezséget
akarnak összehozni.

Feljelentés egy részvénytársaság ellen.
Megirtuk annak idején, hogy a gyári bődíszműüri
részvénytársaság Zollschnann és Frankenstein né-
hány részvényese a részvénytársaság ellen feljelen-
lést tett, azt panaszolván feljelentésükben, hogy a
vállalat igazgatósága szabálytalanságokat követett
el. Együttal felterjesztéssel fordultak a kereskede-
lemügyi miniszterhez s ebben is elpanaszolják sé-
relmeiket s együttal arra kérték a minisztert, hogy
a részvénytársaság szanálása czéljából engedélyez-
tett 150.000 korona kamatmentes kölcsönt ne fo-
lyósítsa. A gyári törvényszék elrendelte az igazga-
tóság és a felügyelő-bizottság ellen a nvomozást, a
kereskedelmi miniszter pedig fölfüggesztette a ka-
matmentes kölcsön folyósítását.

Felszámoló bank. Hír szerint a Temesvári
forgalmi bank részvénytársaság a kedvezőtlen üz-
leti kilátásokra való tekintettel, legközelebb ki
fogja mondani a felszámolást. A kis intézetet me-
rohanták a betevői is és a 600.000 korona betét 70
százalékát felmondták s kivették. Miután az igaz-
gatóság nem tudott kivezető utat találni a válság-
ból, most ki fogják mondani a fölszámolást. A temes-
vári forgalmi bank 1901-ben alakult és jelenleg
200.000 korona az alaptőkéje, mely után utoljára
6 százalék osztalékot fizetett.

A peronospora. Az Ampelologiai Intézet közli,
hogy bár a hőmérséklet az elmúlt héten (július 10—16.)
még egyre 3—4 fokkal a normális alatt tartózkodott,
mégsem volt már oly hűvös, hogy a peronospora
fejlődését jelentősebben meggátolhatta volna. Külön-
sen az aránylag melegebb délvídeken s az Alföld kö-
zepén mutatkozik most a baj erősebben s az eddig
mentes nyugati vidékeken is kezd már jelentkezni. Tek-
intettel arra, hogy a peronospora az egész ország-
ban elegendő, sőt vidékenként tulságos sok nedvességre
talál, komolyan számot kell vetni nagymérvű elszapo-
rodásával, mihelyt a nedvességhez melegebb idő is
járul. Tekintettel arra, hogy az időjárási viszonyok
folytán mindjobbban terjed a fürtök peronosporától
eredő meglamadása (fürtperonospora) s romlása, ugy
a fürtöknek, mint a lombzatnak bordóli lével permete-
zését s utána a fürtöknek rézkénpporral való minél
gondosabb befúvását ajánljuk. A fürtök kezelése annál
is inkább szükséges, mert helyenkint lisztharmit meg-
botrytis is kezd már jelentkezni. Tekintettel arra,

hogy naponta tapasztaljuk, miszerint a fürtbántalmakat
még mindig nem ismeri eléggé a gazdaközönség, arra
kérjük a szőlősgazdákat, hogy a meglamadott fürtök-
ből, mihelyt a baj a legesekeylebb nyomokban is mu-
tatózódik, küldjenek azonnal próbákat az Ampelolo-
giai Intézetbe (II., Debrői-ut 15.).

Hajózás. A Magyar Kir. Folyam- és Tenger-
hajózási R.-T. igazgatósága közhírré teszi, hogy
Ofutak állomást árvis miatt e hó 19-étől kezdve
további intézkedés az összforgalom számára meg-
szünteti. Figyelmezteti azonban a közönséget, hogy
az Ofutakkal szemben lévő Beocsin hajóállomás
Ofutakkal való forgalomban előnyösen használ-
ható, miután a két hely között rendes révátkelés
van.

Fizetéseketelenségek. A bécsi hitelezői
védegyelet a következő fizetéseketelenségeket je-
lentli: Rozenzweig Izidor utóda Budapest, Alsó-
erdősor 30. sz., Regénye Kálmán Újvidék, Fried
Lajos Ungvár.

A „Nemzeti” biztosító forgalma. A „Nemzeti”
Baleset-Biztosító Részvénytársaság folyó év július ha-
vában 848 darab balesetbiztosítási kötvényt állított ki,
melyek halálesetre 7.119.000 korona, rokkantság esetére
11.396.100 korona és mulékony keresetképtelenség
esetén 3363 korona napikártalanításra biztosított ösz-
szegről szólnak. Nevezett társaság a folyó év január
hó 1-től június hó végéig terjedő időszakban 4984
ajánlatot kötvényesített és pedig 41.524.057 korona ha-
lálesetre, 66.228.210 korona rokkantság esetére és
20.622 korona mulékony munkaképtelenség esetére biz-
tosított összegekkel. Fennállása óta a társaság 15 millió
871.457 korona 54 fillér kártalanítást fizetett ki.

TŐZSDÉK

Gabonatözsde

Budapest, július 19. A készáruüzletben kife-
jezetten szilárd volt ma az irányzat. Megfelelő ki-
nálattal szemben, a malmok jó vételkedvet mutat-
tak és mérsékeltlen jobb árak fizetése elől sem zár-
kóztak el. Mivel másrészt eladók nem voltak rátar-
tósak, meglehetősen élénk forgalom fejlődött ki,
aminek a folvamán elkelt mintegy 25.000 q buza,
a tegnapi árnál 5 fillérral drágábban. A legdrá-
gább eladási ár 11.55 korona volt, 78 kilós tisztavi-
dédi búzáért, a legolcsóbb pedig 10.77 és fél ko-
rona, 76 kilós raktár-buzáért. Egyéb gabonane-
műek közül a rozs ártartó, a zab elhanyagolt, a
korpa 5 fillérral drágább. Forgalomba került: 3600
q új rozs 8.50—8.60 koronás áron, 200 q óroz
8.55 koronás áron, 300 q újarpa 7.90 koronás áron
és 600 q tengeri 8.25—8.30 koronás áron. A határ-
időpiacra a mai üzlet a derült idő daczára, szilár-
dan és a tegnapi zárlatnál némileg magasabb
jegyzésekkel indult meg, mert attól tartottak, hogy
a ma megjelenő, rendkívüli miniszteri jelentés ked-
vezőtlenebb lesz, mint a 8 nap előtti. A forgalom
folvamán, noha ez igen korlátolt maradt, a han-
gulat mégis barátságos volt és csekélységgel még
tovább javultak a jegyzések, amelyek aztán zárlat
előtt kissé visszamentek. A júliusi és az augusztusi
tengeri ma is igen szilárd volt. A tegnapi zárlathoz
viszonyítva, végeredményképen ma az októberi
buza 5 fillérral, az áprilisi buza 6 fillérral, az ok-
tóberi rozs egy fillérral, az újitengeri 3 fillérral, a
júliusi tengeri 10 fillérral, az augusztusi tengeri 6
fillérral emelkedett, az októberi zab ellenben egy
fillérral gyöngült.

A készáruüzletben elkelt:

Buza. Tiszavidéki: 2000 q 78 k 23.10 K, 100 q
78 k 22.10 K kev., 2260 q 74 k 22.60 K. Pestvidéki:
200 q 79 k 23. — K. Felsőmagyarországi: 100 q 78 k
22.55 K, 120 q 78 k 22.55 K. Bácskai: 1200 q 74.5 k
22.30 K. Dunabácskai: 1750 q 76 k 22.15 K. Raktár-
ból: 1260 q 76.8 k 22.50 K elevator, 1200 q 76.8 k
22.50 K, 900 q 76.8 k 22.10 K, 2600 q 76.6 k 21.54 K,
1000 q 76.5 k 22.25 K. Törökbecsei: 5000 q 75.5 k
22.40 K. Rozs 6: 200 q 17.10 K ppar. Rozs új: 200 q
17.20 K, 300 q 17. — K, 200 q 17.20 K ppar. aug.
száll., 1000 q 17.20 K, 500 q 17.20 K ppar. aug. száll.
T.-árpa új: 300 q 15.80 K ppar. aug. száll. Tengeri:
100 q 16.60 K magyar, 200 q 16.50 K kpf., vagonba,
román 300 q 16.60 K kpf. vagonba.

A határidőpiacra köttetett délelőtt:

Buza április 11.89—91—87—92—91. Buza október
11.37—36—41—37—38, Rbzs október 8.99—98—9.01—
8.98, Zab október 8.30—31—26—30—29, Tengeri má-
jus 7.25—24—30—26—29—28, Tengeri július 8.28—29
—25, Tengeri augusztus 8.14—13—24—18—19.

Zárlat 1 órakor:

Buza április 11.91—92, Buza október 11.38—39,
Rozs október 8.98—99, Zab október 8.29—30, Tengeri
május 7.28—29, Tengeri július 8.25—26, Tengeri au-
gusztus 8.19—20.

Bécs, július 19. Az irányzat ma nem egysé-
ges. Mig buza változatlan, tengeri 30 fillérral drá-
gább árakon kelt el, rozs és zab pedig 10 fillérral

NIKOTINMENTES
szivart, cigarettát és dohányt (ált. jöve-
déki és különlegességi gyártmányokat, árusít a
DENIKÓ R.-T. BUDAPEST, V.
Szt. István-tér 2.

olcsóbb, mint 8 nap előtt. *Buza* tiszavidéki 11.70—12.20. *Töfelvidéki* 10.65—11.15. *morvavölgyi* 9.75—10.60. *Rozs* töfelvidéki 8.85—9.15. *pestvidéki* 8.90—9.25. *osztrák* 8.60—8.85. *Idő: szép.*

Értéktőzsde

Budapest, július 19. A mai üzlet szilárdan indult az előtőzsdén, mert a monarchia és Oroszország közeledése igen jó hatással volt a spekulációra. Az árnívó ma sem tudott lendületre szert tenni. A bécsi jelentés is teljes üzlettelenségről számolt be mire a kereslet megcsappant és az árfolyamok is lemorzsolódtak. A készáru-piaczon a Temesvári szeszt 15 koronával drágábban keresték. A zárlat csöndes volt. A déli tőzsdén rossz hatást tették Románia előnvomulásáról kolportált hírek. Az üzlet irányva tartott volt, mert a berlini jelentés nem buzdított. Az árfolyamok minimális forgalom mellett alig változtak és tartottan zárultak. A készáru-piaczon számottevő változás nem volt.

Az előtőzsdén kötetelt: Magyar hitel 812.75—814.75, Magyar bank 528.50—530.50, Leszámitoló 505—505.50, Mercur 273—273.50, Rima 685—687, Közúti vasut 634.50—637, Városi villam. 356.50—357, Államvasut 693—693.50, Temesvári szesz 550—554, Phöbus 168—169.50.

A déli tőzsdén kötetelt: Osztrák hitel 616, Magyar hitel 812.25—813.25, Magyar bank 527.50—528.75, Salgó 740—742, Belvárosi takarékp. 620, Rima 683.75—685, Közúti vasut 634.50, Városi villam, 355.75—356.50, Államvasut 691.50—694, Temesvári szesz 550—555, Phöbus 167.50—169.

Utőtőzsde: Osztrák hitel 616, Magyar hitel 813, Leszámitoló 504.50, Jelzálog 414, Rima 684, Államvasut 693, Városi villam. 356, Közúti vasut 634.50, Magyar bank 528.50.

Bécs, július 19. A külföldi tőzsdék kivétel nélkül szilárd árfolyamokat jelentettek mert a nyugateurópai piacokon kedvezően itélték meg a nemzetközi helyzetet. Az előtőzsde itt is szilárdan nyílt meg. Alpesi részvény 7 koronával javult. A déli tőzsdén az irányzat kedvelten és mivel mindenfelől tartózkodás mutatkozott, tehát a forgalom a lehető legszűkebb határok között mozgott.

Berlin, július 19. (Értéktőzsde.) Bár a tőzsde fentartotta azt a felfogását, hogy a balkáni állapotok békés megoldást fognak nyerni, az üzlet kezdetben mégis jelentéktelen volt és csak az első órában tudtunk az üzlet élénkebb, amikor a spekuláció figyelembe vette a német külkereskedelmének június havára vonatkozó kedvező kiviteli statisztikáját és a német vasutak magasabb júniusi bevételeit. A további folyamatban bánva és villamosági értékekben élénkebb árfolyamhullámzás állott be, amelyet nem tudtak befolyásolni az utabbi düsseldorfi árcsökkenések és a nyersvas szövetség által engedélyezett kiviteli bonifikációk, mert ebben csak a piac változott helyzetéhez való alkalmazkodást láttak. Csupán a zárlat mutatott azon bécsi jelentésre, hogy a török lovasság Drinápoly előtt megjelent, általános kisebb gyöngülést. A készpénzpiac ipari értékei nyugodtak voltak. Napi pénz 3 százalék, magánkamattal 4 és háromnyolczad százalék.

Az uzsora keleten

Csernovic, július 16.

Az uzsora egy nagyon csunya és megvételre méltó szó, de nincs a világnak egyetlen országa sem, hol az ehhez fűződő fogalom el ne lenne terjedve. Csoda-e tehát, hogy ez a csuf üzlettelé fajuló szokás Ausztria keleti tartományát, Bukovinát is behálózta. A bukovinai parasztek naiv és mindent elhívó gyermekek, kiket nem nehéz lelketlen szilpolozók karjaiba kergetni. A városi polgárság és a középosztály is az uzsora karjaiban nyög, de ezek a kis, piszkos üzletek mégis a falvakban virágoznak legjobban. A parasztek nem bir kellő itélőképességgel és nem tud védekezni a minden ravasz ságot igénybe vevő, minden gazságra képes uzsorások ellen, kik ma már az egész államot behálózták. A hegylakó román és ruthén nem képes elkerülni az uzsorát, ha feleségének ajándékot, vagy maga magának egy szép földdarabot akar venni. Ő tulajdonképpen barátjának tartja a ravasz pénzembert, csak mikor mindenéből kiforgatják és kezébe adják a koldusbotot, ismeri meg benne a vérszopót.

A hetvenes évek folyamán dr. Julius Platner egy brosrát adott ki, melyben a bukovinai uzsora okairól értekezik. A parasztek ezen a hegyes vidéken szinte létfeltételnek tekintik az ivást és ha pénzük nincs, isznak hitelben. Különben is az uzsorások mind kedves, előzékeny emberek, akik szinte maguktól jelentkeznek a bajbajutottaknál. Ha a parasztek ökröt akar venni, vagy földjét akarja megművelni és nincs pénze, az uzsorás menten megjelenik nála és kölcsönzi a kívánt összeget. Ezzel szemben csak a termény egy részét foglalja le magának. A parasztek kinek pénze nincs, szükségszerűleg így gondolkozik. Ha nem kapok pénzt, akkor semmi termést nem tudok szerezni, így pedig csak egy részét vesztem el. Természetes tehát, hogy a két rossz közül a kisebbiket választja.

Ami földje a román parasztnak van, az meghalni sok, élni kevés. A parasztek midőn saját földjét megművelte, nagy birtokokra megy el napszámba. Ha utazásra, mint rendszeren, nincs pénze, ismét barátjához, az uzsorához fordul. Ez ismét ad neki néhány ezüstöt, de viszont ezzel szemben ismét lekötö magának a termés egy másik részét. Az uzsorás legtöbbször maga a birtokos. Régi idők óta a vidéken él, hol mint valami mesebeli szörnyeteg csavaria ki egymásután a parasztekot nyakát. Az egymásra felhalmozódó licitációkból tekintélyes vagyonra harácsol össze. A parasztek lélek ugyanis elég naiv, hogy ezer koronát érő földjét, négy, öt, esetleg nagy ritkán hatszáz koronáért zálogosítja el. Aki kitünően tud zabbal, szénával, rozsszal és tejjel kereskedni, mint az uzsorás, legtöbbször fogalma sincs arról, hogyan kell a földet megművelni. A parasztekot rendszeren magának tartja és birtokain robotoltatja őket. A téli hideg nyomán szükség és nyomor költözött a kunyhókba. Nincs egy marék széna, amit az állatok elé vethetnének, nincs egy darab fa, melyből tüzet tudnának éleszteni. A parasztek ismét az uzsorához megy, ki neki husz-harmincz koronát ad, de ezzel szemben kötelezi, hogy nyáron az ő birtokait is művelje. Így a parasztek, ki nyáron ezen összeg négy, sőt ötszörösét is megkereshetné, kényszerítve van potom pénzért az uzsorás földjén robotolni. Öszre természetesen megint nincs pénze és kezdődik elől a história, a kölcsön és az uzsora.

Az uzsora már most is a legbűnösebb következményeket vonta maga után. A parasztek elszegényedtek és tönkre mentek s bár sokkalta keményebben dolgoznak, mint régen, munkájuk gyümölcsét soha sem látják. Nekik mindegy a zord tél, a korai fagy, az árvíz, vagy a legvönörűbb idő, a természet mindig a hitelező szedi le. Mert az uzsorás, ha egyszer kezébe kapta áldozatát, azt többé nem engedi ki a karmai közül. Nézzük meg ezeket a parasztekot. Nincs bennök semmi lelkesedés, semmi remény, csak szürkén néznek maguk elé és lelkük mélyén sem merik hinni, nem merik remélni, hogy sorsuk valaha is jobbra fordulhat. Valami borongó fájdalom, siró rezignáció borítja el ennek a népnek a lelkét.

Mit csinált tulajdonképpen az uzsora ebből a szép országból. Most az ország-

ban mindenfelé, akár Észak-, akár Dél-Bukovinában járunk, a magánerdők, rétek, szántóföldek, legelők mind uzsorások kezében vannak. Ha van is birtok, mely még ma parasztek kezén van, az is annyira meg van terhelve, hogy csakhamar az uzsorás kezére fog átmenni. És így megy ez a metamorfozis már esztendőök, évfizedek óta. Ma, ma már az egész Bukovina az uzsora kezében vonaglik és nem is fog onnan kiszabadulni sohasem.

Szerkesztői üzenetek

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

— Névtelen levelekre nem válaszolunk. —

L. F. Lippa. Ha bent az országban akarja elhelyezni a fiut, úgy Brassóban, Nagyszébenben vagy Segesváron érdeklődjék bármely iskolánál. Külföldön ügyeljen arra, hogy lehetőleg az illető helyen kevés magyar legyen. Németországban sok magyar él. Aránylag legkevesebb honfitársra az egyetemi városok közül Marburgban akad. (Nem tévesztendő össze az ausztriai Marburggal.) Itt az egyetemnek idegenek számára nyári kurzusa is van, mely főleg a nyelv elsajátítását célozza.

H. R. tanár, Kaposvár. Cikkeit bármikor örömmel fogadjuk. A mostani bár nem felelt meg nekünk, valószínűleg kapunk Öntől olyant is, mely beválik.

S. A. Idegeneknek a köszönését nem veszi észre az ember. Ha fogadja, az már felhívás a keringőre. Az illető természetesen ilyes ismeretség esetén sokkal többet mer, mint rendes körülmények között. És minek tegye ki magát annyi kellemetlenségnek egy, az utcán elfogadott köszönésért.

Sorsjegyekről

Vidéki előfizető. Kérdése még korai, majd októberben forduljon hozzánk, akkor válaszolunk.

Hegedűs B. Kérdezett intézet zálogleveleit a budapestin kívül, a wieni és az amsterdami tőzsdén is jegyzik. — A Budapesti Iparbank utján kulánsan megszerezheti.

Peres. 1. Ez ügyben a tőzsdéi bíróság nem kompetens. **2.** Forduljon kérdésével a Budapesti Iparbankhoz, az megbízható tanácsot fog adni.

Nem nyertek: G. M. Sopron; S. F. Budapest; K. M. O.; T. H. Balassagyarmat; Sz. F. Sz. Gotthárd.

Sorsjegyekről és értékpapirokról legmegbízhatóbb felvilágosítást a Budapesti Iparbank R-T. Eskü-tér 8. szám ad.

Kivonat a hivatalos lapból

— Julius 19. —

Kinevezések. A belügyminiszter Minach Márius fumei lakos, városi rendőrpáncsnokot a határrendőrséghez a IX. fizetési osztály 3. fokozatába detektív-felügyelővé, létszám fölötti minőségben;

a vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Rochlitz Zoltán rimaszombati egyes. protest. főgimnáziumi helyettes tanárt ugyanezen főgimnáziumhoz a fennálló szerződésből kifolyólag rendes tanárrá;

a budapestvidéki pénzügyigazgatóság Úveges Ede napibéres kisegítő szolgát a pénzügyigazgatósághoz hivatalosolgává nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter áthelyezte Hidegh Béla dévai állami tanítóképzőintézet tanárt a losonci állami tanítóképzőintézethez; Pécs Gyula losonci állami tanítóképzőintézet tanárt a dévai állami tanítóképzőintézethez; Fürtös Gizella fumei állami felsőbb leányiskolai r. tanárnőt jelenlegi minőségében az aradi állami felsőbb leányiskolához; Schwererné Krolopp Evelin kapuvári állami polgári leányiskolai r. tanitónőt jelenlegi minőségében a magyaróvári állami polgári leányiskolához és ideiglenesen megbizta az igazgatói teendők végzésével; Székely Lajos felsőpapsai és Hritz Jenő tiszakarácsonyfalvi állami elemi iskolai tanítókat kölcsönösen; özv. Vitálisné Móné Mária kolozsvári és Kiss Lenke nagyilondi állami elemi iskolai tanitónőket kölcsönösen áthelyezte.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Klein Béla székesfehérvári lakos Kelemen-re, Kiskoru Rosenberg Pál és László budapesti lakosok Rajná-ra, Friedstein Fülöp saját, valamint Árpád és Margit nevű kiskoru gyermekei Forgács-ra, Stefanóvits János esztergomi lakos, valamint Emil nevű kiskoru gyermeke Tihanvi-ra, Grosch Antal bakabányai lakos Virág-ra, Veisz Katalin pápai lakos család névének Fehér-re kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. A körmöcbányai pénzügy-hivatal számvevőségénél pénzügyi számtanácsosi állásra 2 hét alatt; a pécsi pénzügyigazgatóságnál sikkósi járási számvevői állásra 2 hét alatt; a dévai ügyvédségnél alügyvézi állásra 2 hét alatt; a nyitrai és szabadkai törvényésznél hivatalosolgái állásra 6 hét alatt; az egri törvényésznél fogházfelügyelői állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

Felelős szerkesztő
DR. LUKÁCS GUSZTÁV JENŐ
Kiadó-tulajdonos:
Magyar Ujságkiadó Vállalat
Igazgató: **ERDŐS ARMAND**

Heveny vagy idült bujakór-bánfalmak

ugy görvelők, borbajok, rheuma, (Izzag, fekélyek stb.) s a romlott vértől származó egyéb bajoknál, mint mirigy-daganat, rheumatizmus, a száj, gége gyenyedései, dagatok, onosztosis, tehetetlenség és mindenféle szerzett vagy örökölt bujakóros bánfalmak esetében, a legmeggröztöttebb s minden gyógykezeléssel dacoló betegségből biztos és gyököres gyógyulást nyújtanak

Dr. Oliver vértisztító piskótái

melyek a francia kormány és a párisi orvosi akadémia által engedélyezve és a párisi kórházakban egvedül vannak engedélyezve. Igen kellemes gyógyszer, melyet 60 év óta a legkiválóbb orvosok használnak, mint egyetlen és legjobb vértisztító szer és már számos kitiüntetésben részesült. Ára egy kis doboznak 25 darab tartalommal 5.50 kor., egy nagy doboznak 52 darab tartalommal 11 korona. Minta és prospektus rendelkezésre áll. Raktár: Török József gyógyszerlára Budapest, Király-utca 12. Andrassy-ut 26. szám.

Elismert kítűnő fényképező készülékek



saját és idegen szerkesztésben. — Összes amatőr-felvételek kidolgozása saját műtermünkben. Ajánlatos bármely készülő bevásárlása előtt tanácsunkat kikérni. Köszkedve „Austria” kámaránk és Austria lemezeink minden fényképezésben bezzé ezhetők. **Arjegyzék ingyen.**

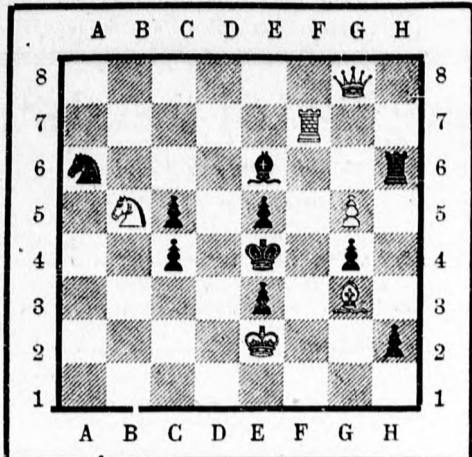
Kereskedők forduljanak kiviteli házunkhoz: **„KAMERA INDUSTRIE” Wien, VII. R. LECHNER (Witt. MÜLLER)**

Fényképező készülékek gyára Wien, I., Graben 30. és 31. Nagy raktár mindenféle fényképezési kellékekben, műhely amatőrök számára.

SAKK

195. számú feladvány

Vész Tibor, Budapest



Matt a második lépésre

515. számú játszma

Játszották a budapesti magyar-osztrák versenyen 1913. június 9.

Szabálytalan megnyitás.

Világos.

Sötét:

Dr. Tartakower S.

Dr. Bródy Miklós.

1. c2—c4

.....

E kezdőlépés, mely a megnyitásnak zárt jellegűt ad, először Salvio (1634) művében fordul elő, később pedig az angoloknál volt divatos. Ujabbán többen alkalmazzák előszeretettel.

1. e7—e6

Salvio 1... c7—c5, Lewis (1831) angol teoretikus pedig főképpen 1... e7—e5 választ ajánlotta. A tett lépés szintén jó, mely d7—d5-öt készíti elő.

2. e2—e4

Nem a legelőnyösebb, ami kitűnik abból is, hogy 1. e2—e4, e7—e6 francia védelemre vajmi kevesen folytatják 2. c2—c4-el.

2. c7—c5

Igen jó folytatás 2... d7—d5, ami után a világos d-gyalog izolálva maradna.

3. Hg1—f3

Hb8—c6

4. d2—d4 c5×d4
5. Hf3×d4 Hb8—c6
Most a szicíliai védelemnek egyik változata jött létre, amelyben világos részéről a kedvezőtlen c2—c4 lépés történt.

6. Hb1—c3 Vd8—a5
Jobbnak látszik 6... Ff8—b4, mire dr. Perlis és Tarrasch között az 1912. san-sebastiani versenyben 7. Hd4×c6, b7×c6, 8. Ff1—d3, 0—0 következett sötétnek előnyösebb állással.

7. Hd4×c6 b7×c6
8. Ff1—d3 Ff8—c7
Jobb volna 8... Ff8—b4.
9. 0—0 0—0
10. Vd1—e2

Kitünő lépés, mely sötétnek gondot okoz; ugyanis fenyeget e4—e5.

10. d7—d5
Sötét érdekesen kombinál, szabadulni akar a nyomott állásból s ezért áldoz egy gyalogot. A fenyegető e4—e5-öt nem lehet jól megakadályozni. 10... e6—e5-re következhetnék 11. f2—f4 jobb játékkal.

11. e4×d5 c6×d5
12. c4×d5 Fc7—b4
13. d5×e6 Fc8×e6
14. Hc3—e4 Hf6×e4
15. Ve2×e4 g7—g6
16. Fc1—h6 Bf8—d8

Az áldozott gyalogért sötétnek jó nyílt játéka van.

17. Bf1—d1 Fb4—d6
Fenyeget 18... Fd6×h2† s utána Va5—h5† stb.

18. Ve4—h4 Fd6—e5
19. Fh6—g5 Bd8—d4
20. Fd3—e4 Ba8—b8
21. Fg5—e3 Bd4×d1†
22. Ba1×d1 Fe6×a2

Sötét visszaverte gyalogját s ezzel kiegyenlített a játék.

23. Vh4—e7 Fa2—b3
24. Bd1—b1 a7—a6
25. h2—h4

Biztosabb volna 25. h2—h3, mert e gyalog támadhatásával sötét éppen megnyeri azt a tempót, mely a saját gyalogjának védéséhez szükséges.

25. Fe5—g7
26. Ve7—a7 Va5—d8!
27. g2—g3 a6—a5
28. Fe3—d2 a5—a4
29. Fd2—a5 Fg7—d4
30. Fa5×d8 Fd4×a7
31. Fd8—f6 remis.

Sakk-hírek

A debreczeni országos sakkverseny. Nagy érdeklődés mellett kezdődött a debreczeni verseny s különösen a főturna mérkőzéseit kísérték nagy figyelemmel. A csoportversenvek a következő eredménnyel végződtek: A) csoport: Havasi K. Budapest 6½, dr. Léva K. Debreczen 6, Kovács G. Nagyvéd 5, Manojlovics S. Kolozsvár 5, Hódy J. Orosháza 5, Vécsey Özséb Budapest 3½, Juszt László Budapest 3, Biró Z. Kolozsvár 2, dr. Bay A. Debreczen 0. B) csoport: Gáspár J. Barót 6, Nagy G. Budapest 5, Simon I. Kecskemét 5, Mitovszky K. Prága 4½, Kiss M. Budapest 3½, Dalmy B. Debreczen 3, Mendelsohn J. Kolozsvár 1, Kótai K. Halmi 0. C) csoport: Gruber S. Békéscsaba 6, Opcsenszky F. Prága 5, Steiner B. Ujpest 5, Balogh J. Budapest 5, Kulcsár K. Debreczen 3, Sörös L. Debreczen 2½, Pártos K. Ujpest 1, Békesy G. Debreczen ½. Főnti csoportokból hárman-hárman kerültek a győztes csoportba. Ez a verseny a negyedik forduló után a következő állást érte el: Havasi, dr. Léva, Simon 3, Steiner, Opcsenszky 1½ (1), Gáspár, Kovács ½ (1), Nagy 1 (1), Gruber 0.

A mesterverseny első felében Réti volt a győztes, aki öt játszmából 4 egységet ért el. Utána következtek Asztalos és Breyer 3, Barász 2, Sterk és Székely 1½. Ez a verseny a nyolcadik forduló után a következő állást érte el: Réti, Asztalos 5, Breyer 4½, Barász, Sterk 4, Székely 1½.

A scheveningeni verseny e hó 28-án kezdődik és mint a „Magyar Sakkvilág” közli, a következők vesznek részt: Aleschin (Moszkva), Breyer (Budapest), Janovski (Páris), Mieses (Leipzig), Niemzovits (Riga), Englund (Stockholm), Yates (Anglia), továbbá Hollandiából dr. Olland, dr. Esser, Spever, Loman, Forest, Kolsté és Schelfhout.

„EGYETÉRTÉS“

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS

Szabadalmak és védjegyek kidolgozása
RADVANYI ISTVAN he tes szab ügyvivő
Budapest, VII., Rákóczi-ut 30. szám.

A REJTÉLY KULGSA

— FRANCZIA REGÉNY —

IRTA: RICHEBOURG EMIL.

144

Az öt milliárdnyi kölcsön, hazánk e váltásdíja, foganatosított. Kölcsönleveleket vettem, körülbelül a kibocsátási áron, ami nekem öt százalékot biztosított. Ez legyen egykor, gondolám magamban, azzal együtt, amit megtakaríthatok — mert szokásom ellenére egyszerre igen gazdálkodó lettem — leányom hozományára. — Egy este azonban, a kis vacsora után, melyre a társaság tagjai csaknem minden előadás után összegyűltek, ha csak az erszény üres nem volt, az igazgató félreszólitott és ezt mondá: Kedves Morillon, elhatároztam, hogy az üzlettől teljesen visszavonulok. — Hogyis ne?! vagy talán, mint mondani szokás, már zöld ágra vergődött, vagyont szerzett? — Ugyancsak sovány vagyont, Morillon: rossz napokat éltünk... De hát nem vagyok többé fiatal, erőm fogy, szóval, meguntam mesterségemet. — Nagyon értem: most már elég kamatjövédelmet biztosított magának, hogy egy szép reggel nekünk jó napot és szerencsés utat kívánjon. — Kedves Morillon, semmi okom sincs rá, hogy ön előtt helyzetemet titkoljam. A dolog így áll: Már negyven év óta utazgatom szekercimmel egyik vásárról a másikra; miután minden rendű és foku vándorszínész voltam, annyira hoztam, hogy ötven ezer frank tőkét gyűjtöttem és a felszerelési anyagot, ami a lovakkal együtt, ugy hiszem, tízezer frankot megér. Nemde? — Mindenesetre — Tökém tehát összesen hatvanezer frankra vehető, mely háromezer frank jövédelmnek felel meg. Ebből én és nőm valami kis fészekben nyugodtan élhetünk. Erre egy kis részletezés következett, melylyel meg akart győzni, hogy éppen az én érdekemben fekszik, ajánlatát vissza nem utasítanom. Szóval, rá hagytam magamat beszélni, az ajánlatot elfogadtam és — őszintén megvallva, valami különös öröm

nélkül — Berlurettel oldalomon, egy vásári színház igazgatója lettem. Nem telt bele sok idő és csakhamar beláttam, hogy én egy ily vállalat vezetésére megkívántató tulajdonságokkal nem bírok; egész életemben magamat se bírtam kormányozni, hogyan tudhattam tehát másokat?! Nálam a megkívántató tekintély egészen hiányzott. Nagyon udvarias, elnéző, nagylelkű voltam, velem mindent lehetett tenni, amit akartak. Ámbár igazgató lettem de mindig a régi pajtás maradtam. Egy nap Hermione — ki akkor tizenkét éves volt — nyakamba esett, erősebben átölelt, mint szokott és nyájas, behizogó hangon, melynek varázsa rám ellenállhatlan volt, ezt mondá: Apa, én szeretnék szindarabban játszani! — De én meg ezt nem szeretném, gyermekem! — kiálték fel. — Mit gondolsz? Megbolondultál? — Mione fejét csóválta: De hiszen az a te foglalkozásod is — felelé — miért lenne az nekem, leányodnak, rossz?! — Ah, uram — folytató Morillon felindulástól reszkető hangon — olyan jól tudott gyenge oldalomon találni, lefegyverezni, hogy minden ellentállási képességemet elveszítém. — Kinos sóhaj emelkedett az öreg kebléből és lesütött szemekkel sutogá: Színész nő lett!

— Ah! — sóhajtott fel Soleure gróf, igen elhalványodva. Két könyv tolt szemeibe.

XXII.

Rövid hallgatás után Morillon ismét felvette elbeszélése fonalát: Bordeaux nagy és szép főpiacán lépett fel először. Mint gondolhatja, szerepére én magam tanítottam be és előre is biztos voltam, hogy sikert fog aratni. Ez alkalomra már nagyon elcsépejt játéksorozatunkat egy új: „A hajótörést szenvedettek imája” darabbal gazdagítottam. Első fellépésekor fasátorunk zsufolásig megtelt. Soha több látogatónk nem volt. Szinlapunk, melyet kétszáz példányban nyomattunk, mindenestre rendkívül csábító volt. „A hajótörést szenvedettek” jeles dráma első nagy előadása. — „A bájos kis Mione első fellépése” óriás betűkkel nyomtatva. Bordeaux derék lakosainak

kíváncsiságát a legnagyobb mérvben fel tudtam ébreszteni.

— Valóban, — szólt közbe gróf Soleure — ön ezt gondolá?

— Egy egész hónapban át mindenféle különös gondolatok támadtak fejemben — folytató Morillon. Eszembe jutott mindaz, amit a gyermek nekem elmondott és keserű szemrehányásokat tettem magamnak, hogy családja felalására egyetlen egy lépést sem tettem. Egy nap, anélkül, hogy valakinek szólnék, hogy hova megyek, Vignotteba utaztam. Megszólítottam egy öreg embert, kinek tisztes arca nekem megtetszett és kértem, mutassa meg nekem Morel takács lakását. — Nem kell messzire mennie, — felelé — éppen Morel takács háza előtt áll, csak hogy többé nem az övé, mert megvették tőle és öt kézpénzzel kifizették. Érdeklí talán ez elszűdött ember története? — Nem éppen ez, uram, de szeretnék bizonyos dolgokról felvilágosítást szerezni, melyet ez ember nekem jobban meg tudna mondani, mint mások. — Ez esetben le kell mondanom a kívánt fölvilágosításról. A takács, miután mindent, amije volt, eladott, a községből eltűnt és senki sem tudja, hogy mi lett belőle. — Tehát elment! — mondám, meglepésemel titkolni nem tudva. — Most éppen házam elé érkezünk, tessék bejönni, uram: én a vignottei községbíró vagyok s örülni fogok, ha önnek vendégszeretetemet felajánlhatom. — Megköszöntem e szíves meghívást és magamat nem kéretve, házába léptem. Egymással szemben ülve, a bíró, ki szeretett beszélni és büszke volt rá, ha figyelmes hallgatója akadt, szegrelvégre elmondta a kis Mione történetét, néhány oly részlettel együtt, melyet én még nem ismertem.

XXIII.

—Tehát, noha fontos aggályaim voltak ellene, Mione mégis komédiát játszott, — folytató Morillon — sőt a többivel együtt a fasátor előtt még diszelgett is, ami, be kell vallanom, a bevételre bizonyos fontossággal bírt.

(Folyt. köv.)

Idegen

Banko

Pesti Hazai

Alapítattott 20.000.000 K. Könyvecskéket álladéka K 18 fillér. nyok 333,571 kos és 4½ s százalékos és bocsát ki. Ez minden tekint testületek, a alatt álló inté mint hitbizom elhelyezésére záloglevelek, sakknak nyilván óvadékok célj pénzek elhely vül 1906-ban K névértékü

Első M

Bud

Értékpapí eladása a hív megbízásokna den a legelő Szelvények és tása. Olesó m jegyekre. So minden húzás Sorsolási ellen zassági óvadé eljárás ingyen

Budapest, V.

Belvárosi — Terézvárosi Központ: Wiet tett részvényt millió korona. országai fióktel foglalkozik.

Közpo

V

Az Ustred affiliált intézet minden megb könyvecskékre lara a legelő összes átutalás ségi és más je vérintezete a

Mercur

V

Alaptőke üzlet körébe v litására. Sors adés és biztos deí megbízások nyi külföldi tő tása. Takarékl intézetek és adásvétele.

Magyar Fa

V.

Alaptőke 850.000 korona sült Fatermelő melők R.-T., K Fakereskedelm delmi R.-T., v vénytársaság. A melés és faker műveletet, felb adást előnyös f

Egyesült

Központi osz

Fiókok: I VIII., Rákóczi-dor-utca 23., 15.000.000 K. gad betételeke pénztári jegyek váltókat és hi százalékos zálo

Idegenek Utmutatója!

Bankok, takarékpénztárak.

Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület.

Budapesten.

Alapított 1840-ben. Befizetett részvénytőke 20.000.000 K. Tartalék 59.629.862 K 89 fillér. Könyvecskére és folyószámlára elhelyezett betétek álladéka 1910. december hó 31-én 369.403.373 K 18 fillér. Forgalomban levő saját kibocsátványok 333.571.450 K. A tartalékpenztár 4 százalékos és 4 1/2 százalékos zálogleveleket, valamint 4 százalékos és 4 1/2 százalékos községi kötvényeket bocsát ki. Ezek címletek teljesen adómentesek, minden tekintetben kaucióképesek és községek, testületek, alapítványok és nyilvános felügyelet alatt álló intézetek pénzeinek elhelyezésére, valamint hitbizományi és letéti pénzek gyümölcsöző elhelyezésére alkalmasnak nyilvánítottak. Mind a záloglevelek, mind a községi kötvények alkalmasnak nyilvánítottak továbbá katonai házassági óvadékok céljaira s a záloglevelek ezenfelül árvapénzek elhelyezésére is. A takarékpénztár ezenkívül 1906-ban 30.000.000 K összegű, egyenkint 100 K névértékű nyereménykötvényt bocsátott ki.

Első Magyar Iparbank váltóüzlete.

Budapest, V., József-tér 1. szám.

Értékpapírok, sorsjegyek, ércpénzek vétele és eladása a hivatalos napi árfolyamon. **Tőzsdéi megbízásoknak** úgy az érték-, mint a gabonatőzsdén a legelőnyösebb feltételek mellett eszközölése. **Szelvények és kisorsolt értékek** díjmentes beváltása. **Olcsó magas előlegek** értékpapírokra és sorsjegyekre. **Sorsjegyek részletfizetésre.** **Igérvények** minden huzásra. **Osztálysorsjegyek** eredeti áron. **Sorsolási ellenőrzés** költségmentesen. **Katonai házassági óvadékok** ügyében minden utbaigazítás és eljárás ingyen.

A Wiener Bank-Verein

magyarországi fióktelepe.

Budapest, V., Nádor-utca 4. szám (saját házában.)
Belvárosi osztály: IV., Koronaherceg-utca 10. —
Terézvárosi osztály: VI., Deák Ferenc-tér 6. —
Központ: Wien, I., Herrengasse 8. Teljesen befizetett részvénytőke 130 millió korona. Tartalékok 40 millió korona. A Wiener Bank-Verein magyarországi fióktelepe a folyó banküzlet összes ágával foglalkozik.

Központi Bank Részvénytársaság

VI., Váci-körút 31. szám.

Az Ustredni Banka Ceskyh Sporitelén Prága, affiliált intézete. Elvállal a banküzlet körébe vágó minden megbízást. Elfogad betéteket takarékpénztáraké 4—4 1/2 százalék mellett, folyószámlára a legelőnyösebben. — Amerikai osztálya az összes átutalásokat, követelés-behajtasokat, örökségi és más jogi ügyek rendezését, newyorki testvérintézete a Bank Of Europe útján eszközli.

Mercur Váltóüzleti Részvénytársaság.

V., Fűrdő-utca 3. szám.

Alaptőke 6 millió korona. Ajánlkozik a banküzlet körébe vágó mindennemű megbízás lebonyolítására. Sorsjegyek és értékpapírok vétele, eladás és biztosítása árfolyamvesztés ellen. Tőzsdéi megbízásokat elfogad a budapesti és valamennyi külföldi tőzsdére. Kisorsolt értékpapírok beváltása. Takarékbetétek. Különlegesség: vidéki pénzügyintézetek és tőzsdén nem jegyzett részvények adásvétele.

Magyar FAKERESKEDŐK Hitelintézete R.-T.

V., Széchenyi-utca 1. szám.

Alaptőke 6.000.000 korona. Tartaléktőke 850.000 korona. Alapítási és részesedési: Egyesült Fatermelők Részvénytársaság, Kisjenői Fatermelők R.-T., Központi Faértékesítő R.-T., Magyar FAKERESKEDŐK R.-T. és a Marosi Túlajkereskedelmi R.-T., valamint a Nadwornai Faipar Részvénytársaság. Az intézet elvállal minden a fatermelés és fakereskedelem ágába tartozó pénzügyi műveletet, felelősséget, erdőértékesítést, vételt és eladást előnyös feltételek mellett.

Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár.

Központi osztály: Budapest, V., Dorottya-u. 4.

Fiókok: I., Fehérváry-ut. 1. II., Fő-utca 2. VIII., Rákóczi-ut. 11. VI., Andrassy-ut. 2. V., Nádor-utca 23. VII., Erzsébet-körút 58. Alaptőke: 15.000.000 K. Tartalék: 26.000.000 K. Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskékre, pénztári jegyekre és folyó számlára. Leszámitolt váltókat és hitelpapírokat. Kaucióképes 4 és fél százalékos zálogleveleit ajánlja tőkebefektetésül.

„Hermes“ Magyar Általános Váltóüzlet R.-T.

Központ: Budapest, IV., Koronaherceg-utca 5.

Lipótvárosi fiókpenztár: V., Nádor-utca 25. Tőzsdetalota. Erzsébetvárosi fiókpenztár: VII., Rákóczi-ut. 20. Baross-téri fiókpenztár: VII., Baross-tér 16. Bécsi fiók: I. Stock im Eisenplatz 3. — **Alaptőke 5 millió korona.** Értékpapírok és sorsjegyek vételle és eladása. Betétek takarékpénztáraké és folyószámlára. Utalványok és hitellevelek az összes piacokra. Osztálysorsjáték. Safe deposit.

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölesön Részvénytársaság.

Befizetett részvénytőke: 20 millió korona. Központ és Magyar kir. szab. osztálysorsjáték főelárúsító helye: VI., Andrassy-ut. 5. — Kézi zálogüzletek: IV., Károly-körút 30. — IV., Ferenciek-tere 4., Irányi-utca sarkán. — V., Lipót-körút 27. — VII., Király-utca 57. — VII., Rottenbiller-utca 1. — VIII., József-körút 2. — VIII., Üllői-ut. 6.

Magyar-Cseh Iparbank Részvénytársaság

V., Sas-utca 27. szám.

Főbb üzletágai: betétek elfogadása könyvecskére 4 1/2% netto kamatozás mellett, valamint csekk- és folyószámlára; behajtás; bel- és külföldi hitellevelek kiállítása; értékpapírok, külföldi pénznemek, devizák vétele és eladása; lombardirozás, tőzsdéi ügyletek lebonyolítása; sorsjegyek részletfizetésre való eladása, stb.

Budapesti Iparbank Részv.-Társ.

IV., Eskü-tér 8. szám.

Kölesönöket folyósít váltóra vagy kötelezvényre; leszámitolt folyószámla-követeléseket és elvállal minden, a banküzletbe vágó megbízást előnyös feltételek mellett. Telefon 25—65.

A Magyar Pénzügyintézetek Földhitel- és Ingatlanbankja Részvénytársaság.

V., Oszágház-tér 4. szám.

Mely az Angol-Osziák Bank és a Magyar Pénzügyintézetek Központi Hitelbankja alapítása, foglalkozik a földhitelügyletek minden fajával, birtokokat vesz és elad, parcellázásokat, illetőleg azok finanszírozását ellátja. Hivatalos órák 9—2 ig.

Budapest—Lipótvárosi takarékpénztár r.-t.

V., József-tér 13.

Alaptőke 8.000.000 korona. Alapítási év 1895. Elfogad takarékbetéteket és a banküzlet körébe vágó mindennemű megbízást.

Községi és Körjegyzők Országos Bankja Részvénytársaság.

VIII., Kálvin-tér 11. szám.

Alaptőke 3.000.000 korona. Részvényeseinek túlnyomó része a jegyzői karból kerül ki. Elfogad betéteket. Leszámitolt váltókat. Lebonyolít parcellázásokat. Törlesztéses és egyéb jelzálogkölesönöket nyújt. Községi kölesönöket folyósít.

Gaedicke Bankház Részv.-Társ.

A magy. kir. szabadalmazott osztálysorsjáték főelárúsítója. Játéktervek ingyen és bérmentve.

Nemzeti Takarékpénztár és Bank-Részvénytársaság.

VII., Károly-körút 20. szám.

Befizetett alaptőke 10.000.000 korona. Elfogad betéteket takarékpénztáraké és folyószámlában. Tőzsdéi megbízásokat teljesít, értékpapírokat, csekket, külföldi pénznemeket vesz és elad.

Magyar Kereskedelmi Hitelbank Részvénytársaság.

Budapest, V., Erzsébet-tér 18. szám.

Alaptőke: 8.000.000 korona. Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskére, folyó- (cheque) számlára és pénztárjegyekre. Leszámitolt váltókat, utalványokat, kötelezvényeket és nyílt számlákon alapuló künnlevőségeket. Előleget nyújt értékpapírokra és az azok vétele és eladására vonatkozó megbízásokat lelkiismeretesen és legelőnyösebben teljesíti. Külföldi pénznemek vétele és eladása. Vállal szesadóhitel biztosítékot a kincstárral szemben és letesz mindennemű óvadékot. Elfogad letéteket megőrzés végett. (Safe deposit.) Kiállít hitelleveleket.

Magyar Telepítő- és Parcellázó-Bank R.-T.

Budapest, V., Nádor-utca 9. szám.

Alaptőke 5.000.000 korona. Működési köre: Telepítések és parcellázások finanszírozása, saját számlára, vagy bizományban. Mezőgazdasági ingatlanok vétele és értékesítése. Közreműködés és telepítési és parcellázási ügyek minden fajtájánál. — Parcellázásokat és telepítéseket saját műszaki, gazdasági és telekkönyvi szervezete segítségével, a tulajdonos minden közreműködése nélkül, teljes felelősséggel lebonyolítja.

Belvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság.

IV., Kigyó-tér 1. szám.

Alaptőke 16.000.000 korona. Tartalék 4.000.000 korona. Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskére, pénztári jegyekre és csekk-számlára. Leszámitolt váltókat. Jelzálogkölesönöket nyújt földbirtokokra. Előleget ad értékpapírokra s azok vételét és eladását lelkiismeretesen és legmegtanúsított feltételek mellett eszközli. Tőkebefektetésül ajánlja 4 1/2 és 4 3/4 százalékos adómentes zálogleveleit.

Kereskedelmi vállalatok.

Aufrecht és Goldschmid utóda Elek és Társa R.-T.

IV., Károly-körút 10. szám.

Egyetemes áruház. Elárúsít könyveket, képeket, fényképező cikkeket, fegyvereket, mindenféle háztartási és fényüzési cikkeket, előnyös részletfizetésre.

Világjárás utazási és menetjegyiroda R.-T.

Budapest, V., Fűrdő-utca 1. szám.

(Bejárat a Dorottya-utca felől. Telefon 152—52.) Utazási jegyek a világ minden részébe eredeti áron. Díjmentes felvilágosítások. Bérutók.

Budapesti Kereskedelmi Részvénytársaság.

VIII., Rákóczi-ut. 9. szám.

„Palace pezsgőgyár“ elnevezés alatt Budafokon modern berendezésű pezsgőgyára van, ahol francia minta szerint elsőrangú magyar pezsgőt gyárt. E mellett borkereskedelemmel, főleg fajborokat palackokban, likőr, rum, cognac és gyümölcspálinka gyártásával foglalkozik. Tokaji borkban Tokaj-hegyalján külön pincéi vannak és a legmegbízhatóbb számorodni- és asszu-borokat árusítja. Importál kínai és japán teákat, amelyeket Nippon-tea elnevezés alatt hoz forgalomba. A részvénytársaság pénzügyi ügyleteket lebonyolít és takarékbetéteket elfogad. Telefon: 141—83.

Biztosítás.

„Friedrich Wilhelm“ porosz élet- és kezességi biztosító R.-T. Berlinben.

Magyarországi igazgatóság: Budapest, IV. ker., Kossuth Lajos-utca 17. Alapított 1866-ban. Telefon: 69—75. Eddig biztosítva: 1500 millió korona

Magyar Élet- és Járulékbiztosító Intézet m. sz.

Andrassy-ut. 8. szám.

Az életbiztosítás összes nemét kultiválja, jelentős díjak és előnyös feltételek mellett továbbá a nyugdíjbiztosítás különböző nemét és orvosi vizsgálat nélküli biztosításokat, kiházasítási biztosításokat leányok részére.

Ipari vállalatok.

Hungária műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság.

V., Fűrdő-utca 8. szám.

Alaptőke 4.000.000 korona. Gyárak Zsolna és Budapest. Telefon 39—57.

Szabadalmazott Osziák-Magyar Államvasut Társaság magyar bányái, hutái és uradalmainak igazgatósága.

Budapest, IV., Egyetem-utca 1. szám.

Vas- és acélművek: Resicán és Aninán. Hidépítő- és gépgyárak: Resicán. Gazdasági gépgyár: Román-Bogánon. Petroleum-finomító malomok, cementgyár, erdészeti és gazdasági: Oravicán. Megrendelések a budapesti igazgatóságához IV., Egyetem-utca 1. szám alá intézendők.

Magyar keleti tengerhajózási r.-t.

V., Zoltán-utca 6. szám.

Alaptőke 4.200.000 korona. Hajójáratokat rendez főleg a keleti tartományokba.

Urikány-Zsilvölgyi Magyar Kőszénbánya Részvénytársaság.

Budapest, V., Nádor-utca 19. szám.

Telefon: 38—83. Sürgőnyeim: Urikány-Budapest. Bányák: Lupény (Hunyadmegy). Termel: darabos szenet, kockaszenet szoba-, gözcséplő-, gép- és gőzeke-fűtésre, diószenet, aknaszenet, portmentes aknaszenet kazánfűtési célokra, aprószenet körkemence fűtésre, kovácszenet kovácsolási célokra. Lupényi kőszénműveiben gyárt: darabos pirszenet kohászati célokra, kocka pirszenet, dió pirszenet szobafűtési, cement- és cukorgyártási célokra, kátrányt, kénsav ammóniumot, magas hatásfoku műtrágyát. **Vezérbizományos: Magyar Általános Hitelbank, Budapest, V., Nádor-utca 12. szám.**

Magyar királyi államvasutak igazgatósága

182564. C. II. szám.

(A magyar, osztrák és bosznia-hercegovinai vasutakon érvényes vasuti állatdijszabáshoz I. rész az V. pótlék életbeléptetése).

1913. évi szeptember hó 1-től kezdődő érvényességgel a fentnevezett dijszabáshoz az V. pótlék lép életbe, mely a fődíjszabásban foglalt határozmányokra vonatkozó módosításokat és kiegészítéseket tartalmaz.

E pótlék a magyar vasutak dijszabásokat elárúsító központi irodájában (Budapest, V. Akadémia-utca 3. szám), továbbá az állomások közvetítése útján példányonként 10 filléért megszerzhető.

Budapest, 1913. évi július hó 8-án.

A magyar kir. államvasutak igazgatósága, egyszersmind a részes vasutak nevében is.

Stabil-gőzgépek 5-100 HP Gőzkazánok 6-200 m² tüzelőfelülettel

Félstabilgépek és lokomobilok 4-110 HP Benzín- és nyersolaj motorok

különböző nagyságban. Transmissió-tengelyek, csapágyak és szijkorongok minden méretben.

Rácskerítések, rácskapuk, vasajtók és vasablakok a legszebb kivitelben, továbbá

tartányok, szivattyúk, csövek, va gerendák, vasuti sinek

épitési és vágány célokra mezei vasuti sinek, távirdehuzal,

stb. stb. használt és új állapotban olcsón kaphatók:

Abeles Emilnél Budapest, V., Váci-ut 14. Telefon 24-41. Telefon 24-41.



„OLLA“ GUMMI-GUMMIT több mint 2000 orvos mint a legmegbizhatóbbat ajánlja.

„OLLA“ gummi-gummitabletták

Wien, II., 817. Praterstrasse 57. 451/8 Kérvét minőség 1205. az. tucatja 6 K, 1204 sz. 8 K tucatja. Raktár Budapeston: Török József Király-utca 12. Karischmaroff A. VII. Rákóczi-ut 20. „Ceiling“ gyógyszerár VIII. Rákóczi-ut 20. „Hangya“ gyógyszerár VI. Váci-körút 20. Gyógyszerár „hárs Weissenhof“ VII. Weissenhof-utca 30. Magyar orvosi műszertár Rákóczi-ut 32. Urai Ferenc Andrássy-ut 35. Molnár Vilmos Király-körút 29. Lukács S. Váci-körút 29/a. Szécsi Lajos Andrássy-ut. Katka Emil Tavaszi-utca 8. Kís B. Lőrönd-utca 7. Kádár Gyula Király-utca 68. Nagy Sándor Király-utca 55. Szentirmay Gy. Erzsébet-körút 27. Székely D. Rákóczi-ut. Wagner & Seitz Népszínház-utca 29. Fischer Jenő Lipót-körút 27. Watterich A. Dohány-ut. Schlager Andor J., Fehérvári-ut 10. Roth Zoltán Teréz-körút 29. Petrovics M. IV. Bécsi-utca 2. Gerő és Társa Király-utca 24. szám. Barabás és Stefanovics Alagut-utca 5. szám.

Sérültek

A világhírű Multiform-sérvkötő

szabadalom leírását ingyen és bérmentve küldjük. Kicsérélhető nyomlapok. Legfinomabb kiállítás, kényelmes viselet.

Sérvkötők egyoldalu 6-8-10-12-15 kor. kétoldalu 12-16-20-24-30 kor.

Működés a lehető legjobb kivitelben

Támogató, haskötő, gummiharisnyák stb. saját gyárunkban jótállással, merték szerint készíttetnek.

Nagy képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR Budapest, VII. Rákóczi-ut 32. sz.

a Rókus-kórházzal szemben. A vörös keresztre ügyeljünk!

Szingardag természeti leírások!

Makay Béla: Hegyen-Völgyön

Természeti és vadászkönyve

Szerző ezen újabb könyve méltán sorakozik az előbbiekhez. Ihlet, költői lendület van minden leírásában, rajongó szeretet a szabadság: a természet iránt!!!

Ára 6 korona.

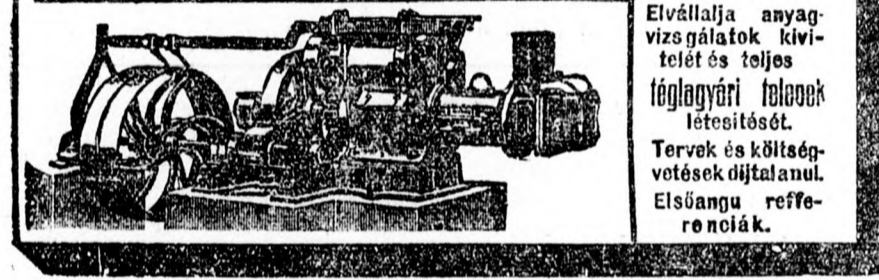
Kapható: LAMPEL R. Könyvkereskedése Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nél Budapest, Andrássy-ut 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

HIRSCH és FRANK

Budapest-Salgótarjáni Gépgyár és Vasöntő Részvénytársulat BUDAPEST, VI. Ker., Aréna-ut 130. szám

KÜLÖN OSZTÁLY: téglagyári gépek.

GYÁRT: Falitégla és cserépsajtót, téglagyártó- és agyagmegmunkáló gépeket legújabb és legjobban bevált szerkezetekben.



Elvállalja anyagvizsgálatok kivételét és teljes téglagyári talajok letesítését. Tervek és költségvetések díjtalanul. Elsőüangu refferenciák.

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1913. évi július 19-én.

Table with multiple columns: Allamadosag, Bankok részvényei, Könyvnyomdak részvényei, Más kölesonok, Sorsjegyek, Pénzemek, Valtok arfolyama. Each column contains detailed financial data including names of institutions, share values, and exchange rates.

SZÍNHÁZAK:

Budapest, vasárnap, 1918. július 20.

Városlégi Nyári Színház

Délután 3 órákor

Aranyeső

Operett 3 felvonásban. Irta: Bódi Izor. Zenéjét szerzőtte: Zerkovitz Béla.

Este 7/8 órákor:

A masamód

Vígjáték 3 felvonásban. Irta: Heltai Jenő.

Személyek:

Gróf Rátóti Ösvég Adámné Magas Kövessy Béla, ná, festő Kertész Mák L., szerkesztő Ternyei Kalotaszegi Vilma Molnár A. Kádár Marika Árkossy O. Krausz Klári Jákó Amália Szekeres Kardoss Madame Zephyrin Bánházy

Műsor:

Hétfő: A masamód
Kedd: A diákherceg
Szerda: A diákherceg
Csütörtök: A diákherceg
Péntek: Ouasimodo, a notre-dame-i templom harangozója
Szombat: A dollárkirálynő
Vasárnap d. u.: Cigány-szerelm
Vasárnap este: A diákherceg

Budapesti Színház

Délután 3 órákor

Az éjjeli ügyvéd

Böhözatos operett 4 felvonásban. Irta: Feld Mátyas. Zenéjét szerzőtte: Schütt Walter.

Személyek:

Dr. Pócsa Pál Kis Miklós
Lujza, neje Boris Blanca
Ozv. Manlicherné Szathmáryné
Bernardi Sarkady A.
Ella, neje Arló Ilonka
Csalogány Sári, Pallay Rózsi
Vull, Várady Jolán
Pereuo, inasa Komoly B.
Mifresser Izidor Parányi
Sára Dellino

Este 7/8 órákor

Ugyanez

Műsor:

Hétfő: Az éjjeli ügyvéd
Kedd: Az éjjeli ügyvéd
Szerda: Az éjjeli ügyvéd
Csütörtök: Az éjjeli ügyvéd
Péntek: Az éjjeli ügyvéd
Szombat: Az éjjeli ügyvéd
Vasárnap d. u.: Az éjjeli ügyvéd
Vasárnap este: Az éjjeli ügyvéd

Zálogezédulákat

veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket. 100.000 koronáig költségmentesen kiváltok és teljes értékét kifizetem.

SINGER JAKAB
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. sz.
Isabella-utca sarkán.



Saját gyártmányú fűrdőkádak 14 kor.-tól feljebb, fűthető kádak 90 kor.-tól feljebb. Elváltok mindenféle kúszóanyagok és házi vízvivőkészítők-berendezések legolcsóbb áron.

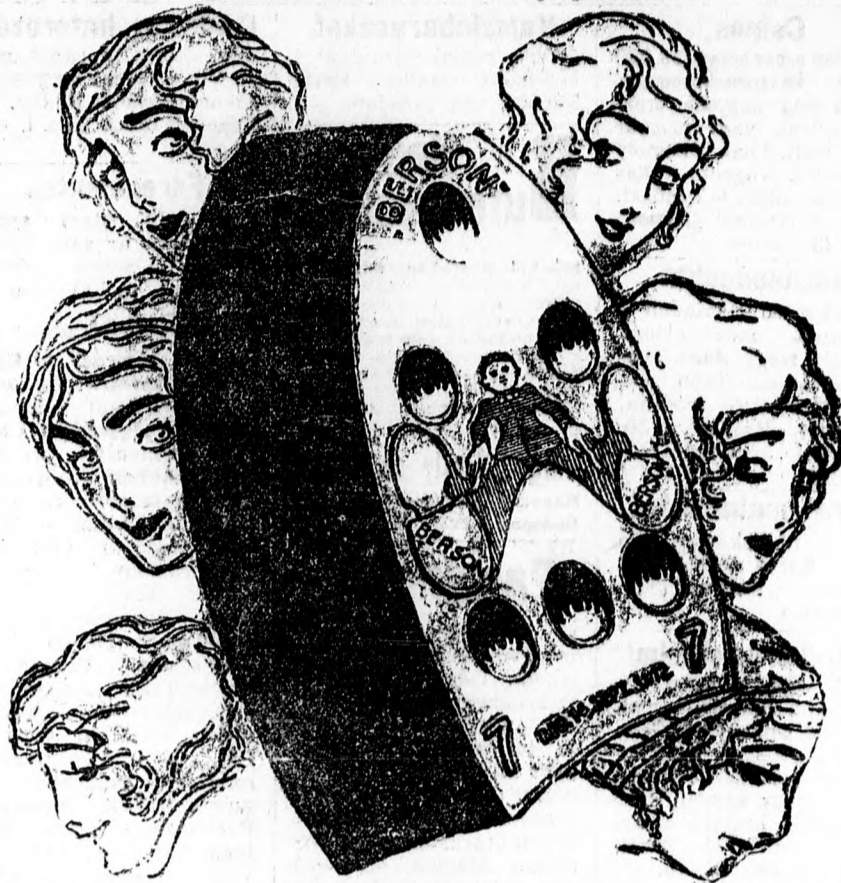
LEFKOVICS ADOLF
Budapest, VII., Rottenbiller-u. 10/Z.
Telefon 113-46. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Csak 5 kor.



kerül 1 pár cugos cipő egészen bürül, továbbá 1 pár elegáns box vagy chev. füzös, gombos vagy cugos cipő 7 kor., legjobb minőségű 8 kor. Gyermek-cipők 2 koronától 5 koronáig. Gummisarok párja 50 fillér. Porecipők, a legfinomabb gummitáppal, párja 2 korona. Szállítja uránvétel urak és hölgyek részére Weisz Honrik cipőáruháza Nagysalló (Bars megye).

A leányok előszeretettel „BERSON” gummisarokat viselnek cipőjükön:



BERSON a legjobb márka valamennyi gummisarok közt!
A **BERSON** előnye: Nem engedi a sarkot félretaposni. A cipőt eredeti formájában őrzi meg. Nagyon rugékonny, tehát kiméli a testet, az idegeket és a hátgermeot. Tartósabb és olcsóbb, mint a bőrsarok. Ideális formák minden sarokhoz!
Cipészétől határozottan az új „**BERSON**”-t kérje aranydobozban!
Bersonművek, Budapest, VII.

A sz. vallás- és közokt. miniszter elismerő leirattal kitüntetve

Dr. BATIZFALVY I. Z.

Fogorvosi intézete

Athelyezve: **Károly-körút 10. szám alá**

VIDÉKIEK fél nap alatt megkapják műfogukat és elhelyezése, jótállással mérsékelt áron.

Beketow Cirkusz

Városliget. Telefon 107-46
Délután 4 órákor **2** Ma, vasárnap **2** Este 7/8 órákor
Mindkét előadásban a teljesen szoros műsor. Délután 4 órákor gyermekeknek félárak. Este 7/8 órákor nagy ünnepi előadás. **WAALE 10** idomított krokodilla. **2 ALBANO** a legjobb francia bohócok. **5 LLOYD** wildwestlovások. **JANCSI 100 év** múlva. **UJ!**
Jegyek elővételi díj nélkül kaphatók **A NAP** fók-kiadóhivatalában VI., Andrássy-ut 29.

Thurzó-Füred.

A déli Szepességnek egy remeke 51 fenyvesek közepette. Vasúti állomás Gőlnözbánya, 572 méter. Posta és távirtda helyben.

Elsőrangú klimatikus gyógyhely.

Vigyógyintézet, vizkurák, inhalációk, diéta kurák, nap- és szabad fürdők, villanyozás és masszage.
Mindennemű légbajok, légzési, emésztési, vérkeringés, anyagcsere és más egyéb bajok ellen.
Igen védett hely, állandóan enyhe, szép tavaszi időjárással. Kitűnő konyha és olcsó ellátás. Elő- és utóéjszákban 30% július elejétől a heti tartózkodás után 50% árengedmény. Szobák egész időnyre olcsó átlányban bérelhetők. — Állandó fürdőorvos: **Vladár József dr.**
Prospektussal szolgál a **FÜRDŐIGAZGATÓSÁG.**

Az egész világot uráló eredeti

The Champion



kerékpárokat dupla harangesapággal és szabadonfutóval, 3 és 5 évi jótállással, minden árfel-emelés nélkül, szigorúan az eredeti gyári áron havi 10 és 15 koronás részletre adjuk és

kerékpár-alkatrészeket

az egész világon létező összes kerékpárhoz, külső és belső gummit, esengőket, lámpákat, pedálokat, láncozat, konzszokat és eszközöket óriási forgalmunk következtében már **nagybani eredeti gyári áron szállítunk** vidékre is bérhová
LANG JAKAB és FIA kerékpár- és alkatrész nagykereskedők
Budapest, VIII., József-körút 41. szám.
Fióküzletek: VI., Andrássy-ut 55. Baross-tér 4. és Budán, II., Margit-körút 6. Diszárjegyzék 1300 képpel ingyen és bérmentve.
Mint hogy a **Helikal Premier** kerékpárokkal az utolsó 4 évben majd nap-nap után rendkívül sok kellemetlenségünk volt, kénytelenek voltunk a kerékpárok forgalombahozatalt beszüntetni. Divatos Premier Special kerékpárok darabja 90 korona. Helikal Premier kerékpárok 120 korona.

Kerény Arnold

SZÁLLÍTÓ

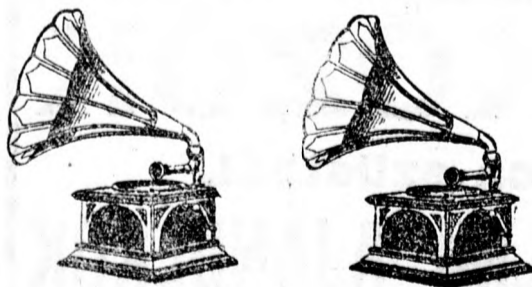
Budapest, VII., Dehény-utca 37
TELEFON 59-16

Elvállal mindennemű elvámolásokat, szállítástokat valamint podgyászfuvarozást

Az Én Ujságom

előfizetési ára:
Negyedévre K 2.50
Félévre ... K 5.—
Égész évre K 10.—
Singer és Wolfner
Andrássy-ut 16. sz.

Megoldva a kérdés!



Bármely beszélőgépen Pathéfon-lemez játszható, mely tudvalegőleg a legjobb lemez, nem kopik, nem kell tü.

10 koronáért oly hangdoboz, mely minden gépen alkalmazható és azzal Pathéfon-lemez játszható.

Ujdonság: Beszélőgép, 2 hangdoboz. — 1 Pathé hangdoboz 10 drb.kétoldalu lemezzel **70 korona**

REMÉNYI MIHÁLY

elsőrangú hangszertelepén
Budapest, Király-u. 58.

Kérjen árjegyzék és lemezjegyzéket.

Nagy tölcésrés grammophon
10 drb lemezzel 40 korona.

Mendelovits Adolf

asztalos-mester

TELEFON JÓZSEF 949

Czimre vigyázni tessenék!!

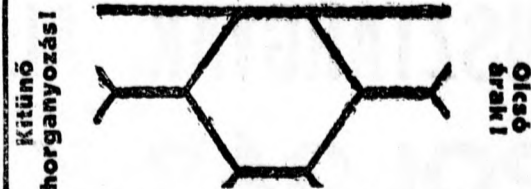
Román-stilű ebédő, legjobb kivitelű hálószoba és uriszoba olcsó árban eladó. — Ugyanott konyha és előszoba butor

Budapest VIII. Népszínház-u. 25.

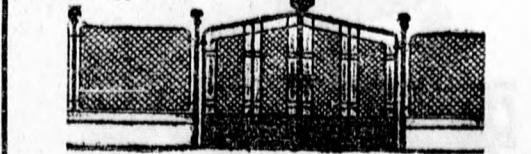
Hutter és Schrantz R.T.

szitaáru- és nemez-posztógyárak magyarországi telepe
Budapest, X. Gyömrői-ut 80/36.

Ajánlja kész állapotban, tehát utólagosan tűzhorganyozással ellátott többször csavart gépsodronyfonatalt



mint tartósság tekintetében páratlan gyártmányt! (Nem tévesztendő össze más fajta fonatokkal, melyek mind közönséges horganyozott drótból készülnek.) — Tűksés huzalok, sima huzalok, kettőshegyű szegek stb. igen jutányos árban. Árjegyzék és minták bérmentve és díjtalanul. Továbbá gyártatnak:



Kerítésrácsok, kapuk és ajtók
a leggyorsabbtól a legdiszesebb kivitelig, előnyös árak mellett. Költségvetések és tervezetek díjtalanul

E hirdetés rovataban minden szövegszerű beiktatás közönséges postai betűkből négy fillérral, kom-pakt betűkből szöve-ges hat fillérral fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovataban minden szövegszerű beiktatás közönséges postai betűkből négy fillérral, kom-pakt betűkből szöve-ges hat fillérral fizetendő

Csinos,
független orosz hölgy, 150.000 korona készpénzhozomány, később még nagyobb örökség, osztrák vagy magyar férjre vár. Csakis komoly ajánlkozók (vagyon, vallás mellékes) adják le címüket, de ne névtelenül „Hymen“ Berlin 18. címre.

Házasságokat
diszkrétén, minden igénynek megfelelően közvetít Nagy Jenő elismerten legszolidabb házasságközvetítő irodája, Budapest, Rákóczi-ut 36. I. emelet 3. Cégnevelési levelezés.

Tátrai málnaszörp
5 kilós postakosarakban K 8.— Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegye.)

Felső kereskedelmi iskolát végzett fiatal urleány, ki a magyar, német, gyors- és gépirást tökéletesen bírja, a magyar és német levelezésben jártas, ügyvédi vagy bármely más vállalatnál, irodába állást keres. Cím: H. M. Bpest, Rákóczi-ut 65., III. 26.

Könyveket
egy-egy jobb műveket, valamint egész könyvtárakat az irodalom minden ágából, ugyisint tananyagokat tan-könyveket magas áron vásárol Lukács Gyula antikváriuma Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 15.

Házfelügyelői
állást keres nagyobb bérházba intelligens géplakatos, vizsgázott gépész az édes anyával. Lífkezeléshez ért. Ajánlatok „Meg-bizható 23” jellegre Szikray hirdetőjébe, Váci-körút 38.

Eladó telkek
3 telkek a vecsési András-sy-telep legjobb helyén, kettő együtt, kisebb gyári célra is nagyon alkalmas. olcsón eladó. Jó fekete föld, bőséges víz. Bővebbet Szabadság-tér 10. szám. liftsnél.

Tokaji
szamorodni 1906. évi 5 liter 11 korona. Tokaji édes aszúbor 5 félliteres üveg 12 korona, bérmentve Grittnér Lajosnál, Tokajban.

Kajszinbaraczkot
ötökilós postakosarakunkat 4 koronáért szállít: Mertz Nándor, Nagyváradon.

Nagy Butoreladás!

25%-kal olcsóbban, mint bárhol. Elsőrendű asztalosmestertől sikerült előnyös alkalmi vétel által azon kellemes helyzetbe jutottunk, hogy a legmodernebb háló, ebédlő, szalon és uriszobákat, valamint egyes butoradarabokat 25%-kal olcsóbban adhatunk el, mint bárhol.

Varga Mihály és Társai
Magyar Butoripar Társaság, Budapest. IV., Kristóf-tér 8.

Parlamentari

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíróiskola. Gépirás különféle gépeken és magyar-német fogalmazás-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 korona. Kereskedelmi akadémiái rendes tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az országos Magyar Gyorsíró Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyamai nyilvánossági joggal. Alapította Markovits Iván az 1863. évben. Közérvényű egyesületi oklevelek. Tájékoztatót küld a Gabelsberger Szakiskola (kizárólag) Hegedüs Sándor-utca 7. előbb a szemközti Liszt Ferenc-tér 10. szám alatt. A címre jól vigyázzunk! Az egyesületnek más iskolája nincs. Az „Országos” és „Gabelsberger Szakiskola” jelzőket megtévesztés céljából utánozzák. Telefon 35-68.

Felhalálók
UTMUTATÓJA szabaddalmához, értékesítéshez nélkülözhetetlen.
Díjtalanul küldi:
Aron és Molnár
szabadalmi és értékesítési osztálya
Budapest, VIII., József-körút 9. szám.

Csinosan butorozott
utcai szoba, magános urnó vagy hivatalnok ur részére azonnal kiadó Budán, I., Kékgolyó-utca 15-a. I. em. 8. ajtó.

Féregmentes
butorozott utcai szoba intelligens ur vagy hölgy részére elsejére kiadó. István-ut 35. II em. 3.

Gyorsírás
és gyorsgépirás. A Gyakorló Gyorsíró Társaság szaktanfolyamai lényegesen megnagyobbított modern hygienikus új helyiségekben (Andrássy-ut 12.) tartanak. Leg-alaposabb kiképzés gépírás, magyar- és német gyorsírásban. — Gabelsberger-Markovits-rend-szer. Beiratkozás nap-onként. Tandíj igen mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német helyesírás, „Kartothek” amerikai könyvelési és nyilvántartási rendszer, összeadó- és számológépek kezelése. Párhuzamos esti tanfolyamokat is tartunk. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba juttatjuk. Glogowski és társa, (Remington) Budapest, VI., Andrássy-ut 12. szám.



HUNGARIA
beszélőgépek
teljeskörűen kielégítő és kisérő eredeti elvárású gyártmány
részletfizetésre is
olcsón kaphatók:
Deményi és Tsa
Budapest VI., Teréz-körút 4.
Képes árjegyzék ingyen.

„Stenografia”
A „Stenográfia” Országos Gabelsberger Gyorsíró- és Gépiróiskola megnagyobbított összes helyiségei kizárólag Rákóczi-ut 20. alatt vannak. (Előbb Rákóczi-ut 60.). Figyelmeztetjük a közönséget, hogy intézetünk elnevezéseivel sok visszaélés történik és ezért az új cím **Rákóczi-ut 20.** jól megjegyezendő. A magyar-német gyorsírási, gépirási, helyesírási és kereskedelmi szaktanfolyamokra naponta lehet beiratkozni. Ingyenes gépirásoktatás. A tan-órák a nap bármely szakában reggel 8 és este 9 óra között szabadon választhatóak. Előkészítő tanfolyamok a gyorsírás-tanítói és tanítónői vizsgára, mely vizsga a miniszteriumtól kinevezett állandó vizsgálóbizottság előtt történik. Sürgős esetben a gyorsírás és gépirás egy hónap alatt megtanulható. Ingyenes és biztos állásközvetítés. Írásmunkák készítése és sokszorosítás. Beiratások egész nap, kizárólag Rákóczi-ut 20. (előbb Rákóczi-ut 60.) Tájékoztatót küld az igazgatóság. Telefon 101-25.

— Soványság —
Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartly tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — **Hölgyek remek keblet. Hat hét alatt 20 kiló gyarodásért jótállást. Vészeségység, gyengeség, idegesség ellen és gyomor-bajoknak nélkülözhetetlen tápszer. Kint: Chikagó, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek: Széchenyi körút 11. szám. Dobozonként 1 frt. 10 kr. Használati utasítással. Főraktár Balázs Károly E. dro-guéria VII., Damjanich-utca 33. Telefon József 28-29.**



American Shoe Company Limited
Amerikai cipő r.-t.
Elsőrendű valódi amerikai cipő-különlegességek kizárólagos elárúsítása.
Nyári ujdonságok!
BUDAPEST
IV. Kigyló-tér 1. (Királyi bérpalota)
V. Dorottya-utca 5-7.
VII. Erzsébet-körút 42.
DEBRECZEN
Piac-utca 44.
ZAGREB
Ilica 22.
Kérje képes árjegyzékünket!

EVŐESZKÖZÖK
ezüstből és alpacca ezüstből,
DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
a legelőnyösebben
POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTELEPÉN
Budapest, VI., Teréz-körút 5. szám, I. emelet.
VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

A fitkos betegségekről.
vérbajról és azok gyógyításáról.
A mai korban számtalan ember szenved fitkos betegségekben. Ezen bajokon van hivatalos segítői hírvétele, megbízható gyógyszeréről nevezetes rendelés-intézet, hol az összes ily természetű bajok, mint húgycsőfolyás, vese-lési nehézségek, húgyveszélyesek, hólyagbajok, alvástal-sebek, bujaktörök, fekélyek, bőrbetegségek, bujaktör (syphilis), az önfertőzés és éjjeli magánlökések, ideg-és háztöréscsüszkelet, elgyengült férfiak (impotencia), aranyeres bántalmak, köcsvény, az összes női vese-bajok, fehérfolyás, méhbetegségek, terméketlenség a legújabb idők alatt alapos, gyökeres gyógyítást nyernak.
A világhírű **EHRLICH 606** sültetnek, melyből a legújabb gyors és biztos gyógyuláshoz vezetnek bujaktörök bántalmaknál. Mindazon, kik bármely oknál fogva személynem nem kereshetik fel ezen rendelés-intézetet, írják le baj-jukat. Az intézet minden leírásra válaszol. Kívánatra a rendelés-intézet a szükséges gyógyszerrel is gondoskodik.
Dr. Garai orvosi rendelés intézete
Budapest, Andrássy-ut 28.